

ANNUAL OF THE AMERICAN
SCHOOLS OF ORIENTAL RESEARCH

PRINTED FOR THE
AMERICAN SCHOOLS OF ORIENTAL RESEARCH IN JERUSALEM AND BAGHDAD
BY LITHOPRINT, INC., NEW HAVEN, CONN.
LITHOPRINTED IN THE U. S. A.

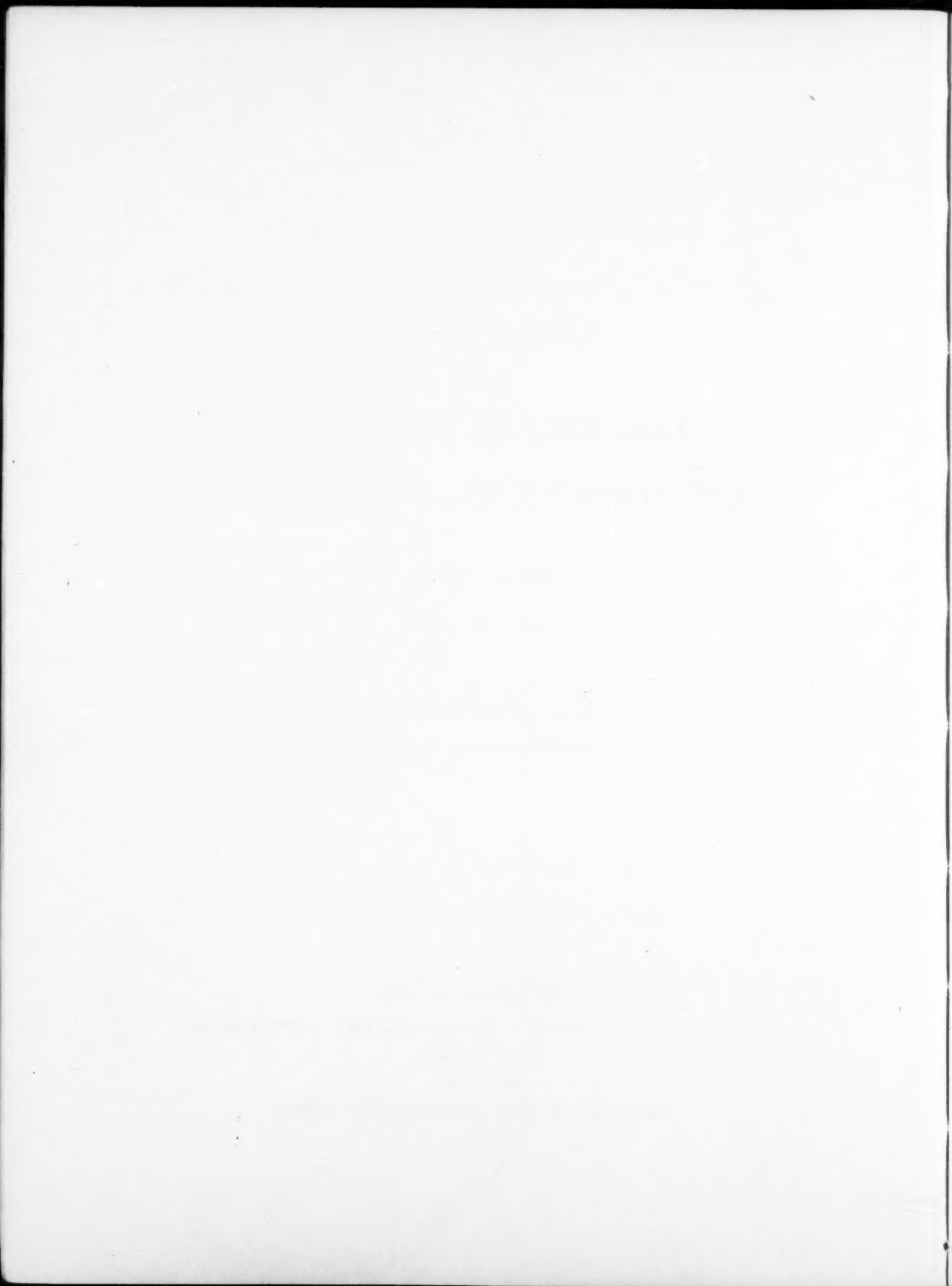
THE ANNUAL
OF THE
AMERICAN SCHOOLS
OF ORIENTAL RESEARCH

VOL. XXIII

FOR 1943-1944

EDITED FOR THE TRUSTEES BY
MILLAR BURROWS AND E. A. SPEISER

PUBLISHED BY THE
AMERICAN SCHOOLS OF ORIENTAL RESEARCH
NEW HAVEN
UNDER THE
JANE DOWS NIES PUBLICATION FUND
1944

İSTANBUL ESKİ-ŞARK MÜZESİNDEKİ
NİPPUR'DA BULUNMUŞ
SÜMER EDEBÎ METİNLERİ

S. N. KRAMER

Pennsylvania Üniversitesinin University Museum'unda arkadaş konservatör
Tercüme edenler: Sadi Koylan ve Nesuhi Ertegün

SUMERIAN LITERARY TEXTS
FROM NIPPUR
IN THE MUSEUM OF THE ANCIENT
ORIENT AT ISTANBUL

BY

S. N. KRAMER

Associate Curator in the University Museum, University of Pennsylvania

To
DANNY AND JUDY

FİHRİST

Kısaltılmış kelimelerin listesi	5
Mukaddime	7
Başlangıç	11
Katalog ve metin nümeroların listesi	43
Levhalar	47

CONTENTS

List of abbreviations	5
Preface	7
Introduction	11
Index of catalogue and text numbers	43
Plates	47

Kısaltılmış kelimelerin listesi

List of abbreviations

AS	Oriental Institute of the University of Chicago. <i>Assyriological studies</i> (Chicago, 1931—).
AS No. 10	Kramer, Samuel N. <i>Gilgameš and the buluppu-tree</i> (1938).
AS No. 12	Kramer, Samuel N. <i>Lamentation over the destruction of Ur</i> (1940).
BE	The Babylonian Expedition of the University of Pennsylvania. Series A: <i>Cuneiform Texts</i> , ed. by H. V. Hilprecht (Philadelphia, 1893-1914).
BE XXXI	Langdon Stephen H. <i>Historical and religious texts from the temple library of Nippur</i> (1914).
OBS	University of Pennsylvania. University Museum. Catalogue of the Babylonian Section. (Followed by number).
OT	British Museum. <i>Cuneiform texts from Babylonian tablets . . . in the British Museum</i> (London, 1896—).
HAV	Radau, Hugo. "Miscellaneous texts from the temple library of Nippur" in <i>Hilprecht anniversary volume</i> (Leipzig, 1909) pp. 374-457.
HRETA	Nies, J. B., and Keiser, C. E. <i>Historical, religious, and economic texts and antiquities</i> (New Haven, 1920).
JAOS	<i>Journal of the American Oriental Society</i> (Boston etc., 1849—).
OECT	<i>Oxford editions of cuneiform texts</i> (London, 1923—).
OECT I	Langdon, Stephen H. <i>Sumerian and Semitic religious and historical texts</i> (London, 1923).
PBS	University of Pennsylvania. The University Museum. <i>Publications of the Babylonian Section</i> (Philadelphia, 1911—).
PBS I 1	Myhrman, David W. <i>Babylonian hymns and prayers</i> (1911).
PBS I 2	Lutz, Henry F. <i>Selected Sumerian and Babylonian texts</i> (1919).
PBS V	Poebel Arno. <i>Historical and grammatical texts</i> (1914).
PBS X 2	Langdon, Stephen H. <i>Sumerian liturgical texts</i> (1917).
PBS X 4	Langdon, Stephen H. <i>Sumerian liturgies and psalms</i> (1919).
PBS XII	Langdon, Stephen H. <i>Sumerian grammatical texts</i> (1917).
PBS XIII	Legrain, Leon. <i>Historical fragments</i> (1922).
PRAK	Genouillac, Henri de. <i>Premières recherches archéologiques à Kich</i> , Vol. I and II (1924-5).
SEM	Chiera, Edward. <i>Sumerian epics and myths</i> (Oriental Institute publications XV; Chicago, 1934).
SL	Kramer, Samuel N. "Sumerian literature" in <i>Proceedings of the American Oriental Society</i> 85 (1942) 293-323.
SRT	Chiera, Edward. <i>Sumerian religious texts</i> (Crozer Theological Seminary. <i>Babylonian publications</i> I; Upland, Pa., 1924).
STVO	Chiera, Edward. <i>Sumerian texts of varied contents</i> (Oriental Institute publications XVI; Chicago, 1934).
TRS	Genouillac, Henri de. <i>Textes religieux sumériens du Louvre</i> . (Musée national du Louvre. <i>Textes cunéiformes</i> XV-XVI; Paris 1930).
ZA	<i>Zeitschrift für Assyriologie und verwandte Gebiete</i> (Leipzig, 1886—).

Mukaddime

Sümer edebiyatı şimdiye kadar keşfedilmiş ve miktarca zengin olan en eski yazılı edebiyattır. Yakın Şarkın harsî ve manevî inkişafının tetkiki hususunda oynadığı mühim rol henüz şimdi anlaşılmaya başlanmıştır. Bu edebiyat destanlardan, esatirden, ilâhilerden, figan namelerden, darbu mesellerden ve "hakimâne" yazılardan müteşekkildir. Bu edebî yazıların nevî ve adedi hakkında eski yazıcıların bizzat kendileri tarafından tasnif edilmiş olan iki katalogdan elverişli bir malûmat edinebiliriz. Bunlardan bir tanesi Louvre'dadır—tablet AO 5393—1930 senesinde Henri de Genouillac'ın neşrettiği "*Textes religieux sumériens du Louvre*"'un 28 inci nûmerosu; muhteviyatı bütün bu senelerde meçhul kalmıştır. Diğer University Museum'daki Nippur koleksiyonunda 29.15.155 olarak kataloge edilen küçük tablettir; yalnız geçenlerde bu kitabın muharriri tarafından neşrolundu (*Bulletin of the American Schools of Oriental Research* 88 [1942] 10-19). Bu kaataloglar, ikisi beraber, 87 Sümer edebî yazının serlevhalarını havidirler. Bunlardan en az 28 tanesi muhteviyatına tamamen veya kısmen sahip olduğumuz yazılardır. 7 tanesi destan, 3 ü esatir, 11 i ilâhî, 4 ü "figanname" ve 3 tanesinde "hakimâne yazılar" telifleridir.

PREFACE

Sumerian literature is the oldest written literature of any significant amount ever uncovered; its importance for the study of the cultural and spiritual development of the Near East is only now in the process of realization. It consists of epics and myths, hymns and lamentations, proverbs and "wisdom" compositions. Some adequate idea of the number and kind of Sumerian literary compositions may be gleaned from two catalogues which the ancient scribes themselves compiled. One is the Louvre tablet AO 5393 published in 1930 by Henri de Genouillac as No. 28 of his *Textes religieux sumériens du Louvre*; its contents have remained unrecognized all these years. The other is the small tablet catalogued as 29.15.155 in the Nippur collection of the University Museum; it was published by the author only recently (*Bulletin of the American Schools of Oriental Research* 88 [1942] 10-19). Together these two catalogues list the titles of 87 Sumerian literary compositions, 28 of which are now known to us, wholly or in part, from actual tablets; these are: 7 epic tales, 3 myths, 11 hymns, 4 lamentations, and 3 "wisdom" compositions.

The major source for the restoration of Sumerian literature consists of approximately 3000 tablets and fragments dating from the early post-

Sümer edebiyatının ihyası için takriben 3000 tablet ve fragmana sahip bir menba mevcuttur. Bu vesaik Sümer devrini takip eden ilk devirlerden (aşağı-yukarı 2000 M. E.) başlar. Bu 3000 edebî parçanın 2000 den fazlası 1889 ile 1900 seneleri arasında Pennsylvania Üniversitesinin Nippur ekspedisyonda bulunmuştur. Jena Üniversitesine yol bulan bir kaç tanesi müstesna bu tablet ve fragmanlar şimdi Philadelphia'nın University Museum'unda ve İstanbul Eski-Şark Müzesinde bulunmaktadırlar. Bu müzelerden ilkinde 1100 e yakın parça vardır ve 400 tanesi neşrolunmuştur. İkincisinde ise 800'e yakın parça bulunmaktadır ve bu tarihe kadar yalnız 100 tanesi neşrolunmuştur. Demek ki, bu gün, Nippur'da bulunan Sümer edebî asarının ancak dörtte biri tetkik ve deşifre edilebilecek vaziyete getirilmiştir. İşte bu şayanı teesüf vaziyet "cunéiforme" âlimlerinin Sümer edebiyatının muhteviyatının mahiyetini anlamak sahasındaki muvaffakiyetsizliklerine büyük ve mühim bir sebep olmuştur. Bu ciltte Eski-Şark Müzesinin Nippur koleksiyonundan neşrolunan 167 parça vaziyeti düzeltmek davasında atılan *ilk* adımdır. University Museum'deki, kopye edilmemiş olan, 675 parçanın gelecek seneler zarfında bu kitabın muharriri tarafından neşri *ikinci* adımı teşkil edecektir. *Üçüncüsünde* Eski-Şark Müzesinde henüz kopye edilmemiş olarak duran 500 kadar parçanın basılışı şayanı arzudur.

Sumerian period; to put it very roughly, about 2000 B. C. More than 2000 of these literary pieces were excavated by the University of Pennsylvania Nippur expedition between the years 1889 and 1900. With the exception of some 160 pieces that have found their way to the University of Jena, these tablets and fragments are now located in the University Museum at Philadelphia and in the Museum of the Ancient Orient at Istanbul. The former has close to 1100 pieces of which about 400 have been published; the latter probably has some 800 pieces of which as yet only about 100 have been published. To date, therefore, only about a quarter of the Sumerian literary material excavated at Nippur has been made available for study and decipherment. It is this unfortunate fact which is responsible to no small extent for the past failure of cuneiform scholars to apprehend adequately the nature of the contents of Sumerian literature. The publication of 167 pieces from the Nippur collection of the Museum of the Ancient Orient in this volume represents the *first* step in the process of remedying this situation. The publication by the author in the course of the coming years of the approximately 675 uncopied pieces in the University Museum will constitute the *second* step. The *third*, it is hoped, will consist of publishing the approximately 500 pieces still lying uncopied in the Museum of the Ancient Orient.

Bu ciltte neşrolunan tablet ve fragmanları 1937 ile 1939 seneleri zarfında İstanbul Eski-Şark Müzesinde kopye ettim. "John Simon Guggenheim Memorial Foundation" bana iki defa tetkik tahsisatı vererek bu seyahatımı mümkün kıldı. Bu vesai ki kopye ve neşretmeme müsaade eden Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâletine ve Asarı Atika Müdüriyetine bu vesileyle derin hürmet ve teşekkürlerimi bildirmek fırsatını buluyorum. Türkiye Cumhuriyetinin, şimdi Eski-Şark Müzesinde bulunan muazzam ve kıymetli tablet koleksiyonunu muhafaza ve mümkün olduğu zaman alâkadarların emrine amâde kılmak için yaptığı fevkalâde gayreti Orientalistler ve bilhassa 'cunéiforme' (hurufu mısırîye) âlimleri pek büyük bir minnettarlıkla idrak etmektedirler. Ben de bu ilmi çalışmada bana samimiyetle yardımda bulunan Eski-Şark Müzesi makamâtına derin teşekkürlerimi arz ederim. Mukaddime ve başlangıcı Türkçeye tercüme edenler Sadi Koylan Bey ve Nesuhi Ertegün Beye çok borçlum; güç ve sıkıntılı işi dikkat ve doğruluk ile yaptılar. Ve nihayet, bu neşriyatı deruhte eden "American Schools of Oriental Research" müessesesine teşekkür etmek isterim.

The tablets and fragments published in this volume were copied by me in the Museum of the Ancient Orient during a prolonged stay in Istanbul made possible by the John Simon Guggenheim Memorial Foundation which awarded me two fellowships for this purpose in the years 1937-9. To the Ministry of Education of the Republic of Turkey and its Department of Antiquities I take this opportunity of acknowledging my profound gratitude for permission to copy and publish this material. Cuneiform scholars in particular and Orientalists in general recognize gratefully the extraordinary efforts made by the Turkish Republic to preserve, and whenever possible, to make available, the huge and valuable tablet collection now located in the Museum of the Ancient Orient. May I also express my deepfelt thanks to the authorities of the Museum of the Ancient Orient who cooperated most cordially in this scientific endeavor? To Mr. Sadi Koylan and Mr. Nesuhi Ertegün I am deeply indebted for the translation of the preface and introduction into Turkish, a difficult and tedious task which they performed with care and accuracy. Finally I wish to thank the American Schools of Oriental Research for sponsoring this publication and defraying its cost.

BAŞLANGIÇ

I. DESTANLAR

Mevcut Sümer destanları başlıca Sümer bahadırları Enmerkar, Lugalbanda ve Gilgameş; tanrı Ninurta ve ilâhe Inanna'nın sefer ve kahıranlıklarından bahseder. Kitabımızın 1-15 nümerolarının hepsi Sümer destanlarına aittir; bunlar teferruatlarıyla şöyle tasvir edilebilirler:

No. 1: "Enmerkar ve Enmuşkeşdanna"; bu destan Ereğ kralı Enmerkar ile Aratta "beyi" Enmuşkeşdanna arasındaki rekabetten bahseder; bu rekabetten Enmarkar muzaffer çıkmıştır. *Cf. SL* sayfa 321 No. 1; fragmanımız (sütun v = *SEM* 19 arka taraf (reverse) iii (!); sütun vi = *SEM* 19 arka taraf iv (!)) burada "müteakip yüz elli satırın daha küçük bir kısmı" olarak anlatılmaktadır. Mamafih şayanı kayıttırki *SL* için malûmat toplarken Enmerkar'ın Aratta'yı Ereğ'e iltihak seferine aid yalnız bir destan olduğunu farz etmişim. Halbuki şimdi böyle iki destan mevcut olduğu daha doğru gözüküyor. Birincisi, *SL*'de "daha büyük kısım, takriben, üçyüz elli satırdan ibaret" olarak gösterilmiştir. Burada yalnız Enmerkar'ın ismi geçmesi bunun bariz vasfıdır; mevcut vesaikte ismi hiç geçmiyen hasmı ise

INTRODUCTION

I. EPICS

The extant epic tales of Sumer deal largely with the feats and exploits of the Sumerian heroes Enmerkar, Lugalbanda, and Gilgameş, and with those of the god Ninurta and of the goddess Inanna. *Nos. 1-15* of our volume are all parts of Sumerian epic compositions; in detail they may be described as follows:

No. 1: "Enmerkar and Enmuşkeşdanna"; an epic tale of the rivalry between Enmerkar, king of Erech, and Enmuşkeşdanna, the "lord" of Aratta, from which the former emerges as victor. *Cf. SL* p. 321 No. 1; our fragment (col. v = *SEM* 19 rev. iii (!); col. vi = *ibid.* iv (!)) belongs to what is there described as "the smaller portion of one hundred and fifty consecutive lines." It is to be noted, however, that when preparing the material for *SL*, I assumed that we had but one epic composition dealing with the exploits of Enmerkar in the course of subjugating Aratta to Erech. It now seems more likely that we actually have two such epic tales. The first, described in *SL* as "the larger portion consisting of approximately three hundred and fifty lines," is charac-

sadece "Aratta Beyi" olarak anılıyor. Diğer taraftan *SL*'de "yüz elli müteakip satırın daha küçük kısmı" olarak gösterilen ikinci hikâye Enmerkarın hasmından muntazaman "Aratta beyi Enmuškeşdanna" diye bahsediyor. Bundan dolayı hali hazırda "Enmerkar'ın destanı" tâbirini, içinde yalnız Enmerkar'ın ismi geçen birinci hikâyeye hasretmek daha doğru olacak; bizim metnimizin ait olduğu Enmerkar yazısı ise, en iyisi, Enmerkar ve Enmuškeşdanna olarak gösterilmelidir.

No. 2: "*Lugalbanda ve Enmerkar*"; cf. *SL* sayfa 321 No. 2. Ön tarafın (obverse) birinci satırı destanımızın 200 üncü satırına az çok uyuyor. Bu, Zu kuşunun Enmerkar'a (ihtimâl) Aratta'ya yapmağa düşündüğü seyahati için iyi yolculuklar temennisi nutkundan bir parçadır. Bu ön taraftaki metnin sureti hâlâ çıkarılamamıştır. Mamafih muhteviyatı aslına ircâ suretile tâmir olunabilir, çünkü bu Enmerkar'ın Zu kuşundan dilediği, yukarıda bahsedilen, temenniyatı ifade eden bir nutuktan hemen sonra gelir; ve bundan dolayı, icabeden gramatik değişiklikler müstesna, bu temenniler iki kısımda da kelimesi kelimesine tekrar olunmuştur. Destanın takriben 243 ncü satırına mukabil olan fragmanımızın arka tarafı, Lugalbanda ile tehlikeli seyahati esnasındaki emniyet ve selâmetinden endişeli bulunan yoldaşları arasında bir muhavereyi ihtiva eder.

terized by the fact that only Enmerkar is mentioned by name; his opponent, whose name is never mentioned, at least not in the extant material, is always referred to merely as the "lord of Aratta." The second tale, described in *SL* as "the smaller portion of one hundred and fifty consecutive lines," on the other hand, regularly refers to Enmerkar's opponent as "Enmuškeşdanna, the lord of Aratta." For the present, therefore, it is best to restrict the term "Epic of Enmerkar" to the first tale where Enmerkar alone is mentioned by name; the Enmerkar composition to which our text belongs will be best designated as Enmerkar and Enmuškeşdanna.

No. 2: "*Lugalbanda and Enmerkar*"; cf. *SL* p. 321 No. 2. The obverse, whose first line corresponds very roughly to line 200 of our epic, is part of an address of the Zu-bird to Enmerkar granting him the necessary blessings for his contemplated journey (probably) to Aratta. The text of this obverse is still unduplicated. Its contents are restorable, however, since it follows immediately upon an address of Enmerkar to the Zu-bird in which he had asked for these specific blessings; except for the appropriate grammatical changes, therefore, these blessings are repeated verbatim in the two passages. The reverse of our fragment, whose first line corresponds to approximately line 243 of the epic, contains a colloquy between Lugalbanda and his companions who are fearful for his safety on the dangerous journey.

No. 3: "*Gilgameş ve Kiş Agga'sı*"; cf. *SL* sayfa 321 No. 4. Ön tarafı şiirin 1-12, arka tarafı 53-61 satırlarına tekabül eder. No. 4: "*Gilgameş ve Huwawa*"; cf. *SL* sayfa 321 No. 5. Ön taraf yazının 1-18 ve arka taraf 53-61 satırlarına tekabül eder. No. 5: "*Gilgameş, Enkidu ve Ahiret*"; cf. *SL* sayfa 321 No. 6. Fragmanımız altı satırlı bir menşurun bir parçasıdır; i, ii ve vi numarolu satırları şiirin 1-25, 63-76(?), ve 220(?)-235(?) satırlarına tekabül eder.

No. 6-9: "*Ninurta'nın Hüner ve Kahramanlıkları*"; cf. *SL* sayfa 321 No. 7. No. 6 fena yazılmış bir mektep tabletidir; ön ve arka tarafları destanın 1-6 ve 18-22 satırlarına mutabıktır. Metnimizin ön tarafındaki birinci satırın mevcudiyetini aplatmak zordur, çünkü bu destanın eskiden beri malûm olan Sümerce ismi lugal-u₄-me-lâm-bi-nir-gál aşikârce şunu gösterir: Şiirin bu başlangıç satırı fragmanımızın ön tarafının ikinci satırıdır (lugal yerine lugal-e şekli gramatik noktai nazarından bozuk gözükmetedir). Şuna da dikkat edilmelidir ki 7 nci nümeromuzda destan beklenen satırda başlıyor. No. 7 destanın hemen hemen bütün birinci yarısını ihtiva eden altı sütunluk bir tabletin fragmanıdır; bunun i, ii ve iv sütunları 1-10, 50-61, ve 295-301 satırlarına mutabıktır. Demek ki, bu tablet, Ninurta'nın Kur'u harap ve Hursag'ı imar hikâyesini ihtiva etmektedir; ve kahramanı ziyaret

No. 3: "*Gilgameş and Agga of Kiş*"; cf. *SL* p. 321 No. 4. The obverse corresponds to lines 1-12 and the reverse to lines 53-61 of the poem. No. 4: "*Gilgameş and Huwawa*"; cf. *SL* p. 321 No. 5. The obverse corresponds to lines 1-18 and the reverse to lines 53-61 of the composition. No. 5: "*Gilgameş, Enkidu, and the Nether World*"; cf. *SL* p. 321 No. 6. Our fragment is part of a six-sided prism; its sides i, ii and vi correspond to lines 1-25, 63-76(?), and 220(?)-235(?) of the poem.

Nos. 6-9: "*The Feats and Exploits of Ninurta*"; cf. *SL* p. 321 No. 7. No. 6 is a poorly written school tablet; its obverse and reverse correspond to lines 1-6 and 18-22 of the epic. Difficult to explain is the presence of line 1 of our text's obverse, since the epic, as its long known Sumerian title lugal-u₄-me-lâm-bi-nir-gál (the form lugal-e for lugal seems grammatically corrupt) clearly indicates, began with *that* line, the *second* line of our fragment's obverse. Note, too, that on our No. 7, the epic begins with the expected line. No. 7 is a fragment of a six-column tablet which had contained almost the entire first half of the epic; its cols. i, ii, and vi correspond to lines 1-10, 50-61, and 295-301. This tablet, therefore, had contained the story of Ninurta's destroying of Kur and of his constructing the Hursag; it stops in the middle of Ninmah's hymnal address (in the Emesal dialect)

etmek için izin dileyen Ninmaḥ'ın Ninurta'ya (Emesal lehçesinde) verdiği ilâhının ortasında biter. *No. 8* in mevcut parçaları destanın ikinci yarısına aittir ve bu kısım Ninurta'nın Kur'u harap ve Hursag'ı imar ederek Ninmaḥ'ı oranın kiralığına tayin ettikten sonra bir çok taşlara da beddua ve hayır dua ettiğini anlatır. Ön tarafı destanın takriben 348-58 satırlarına mutabıktır ve Ninurta'nın ú-taşına karşı söylediği bedduayı havidir. Arka tarafı şiirin takriben 379-87 satırlarına mutabıktır ve sag-gar ve gul-gul taşlarına karşı bedduayı muhtevidir. *No. 9* destanın ilk yarısının bir kısmını havidir; ön tarafının aid olduğu yer hâlâ meçhuldür, fakat arka tarafı takriben 125-32 satırlara tekabül eder.

No. 10-11: "*Ninurta'nın Nippur'a avdeti*"; cf. *SL* sayfa 321. *No. 8*. *No. 10* fena yazılmış müsvedde tabletidir; ön tarafı şiirin takriben 59-66 satırlarına müteakıl olduğu halde arka tarafının ait olduğu yeri bulmak hâlâ imkânsızdır. *No. 11* yazının 224-241 satırlarına az çok uymaktadır.

No. 12-15: "*Inanna ve Ebiḥ*"; cf. *SL* sayfa 321 *No. 9* (serlevhanın değişikliğe dikkat ediniz). *No. 12* nin ön ve arka tarafları takriben şiirin 125-31 ve 150-57 satırlarına mutabıktır. *No. 13* aslen dört sütun üzerine yazılmış olan bütün yazıdan bir fragmandır; öntarafı 1-12 satırlara mutabıktır ve arka tarafı destanın son dört satırlarını ihtiva eder. Metnin 14 ncü

to Ninurta, in which she pleads for permission to visit the hero. The extant portions of *No. 8* belong to the latter half of the epic, to the part which describes the cursing and blessing of the various stones by Ninurta after he had destroyed Kur, built the Hursag, and appointed Ninmaḥ as its queen. The obverse corresponds to approximately lines 348-58 of the epic and contains the curse uttered by Ninurta against the ú-stone. The reverse corresponds to approximately lines 379-87 of the poem and contains the curse against the sag-gar- and gul-gul-stones. *No. 9* contains part of the first half of the epic; its obverse is still unplaceable while its reverse corresponds to approximately lines 125-32.

Nos. 10-11: "*The Return of Ninurta to Nippur*"; cf. *SL* p. 321 *No. 8*. *No. 10* is a poorly written practice tablet; its obverse corresponds to approximately lines 59-66 of the poem while its reverse is still unplaceable. *No. 11* corresponds very roughly to lines 224-241 of the composition.

Nos. 12-15: "*Inanna and Ebiḥ*"; cf. *SL* p. 321 *No. 9* (note change of title). The obverse and reverse of *No. 12* correspond to approximately lines 125-31 and 150-57 of the poem. *No. 13* is a fragment of what was originally a four-column tablet inscribed with the entire composition; its obverse corresponds to lines 1-12 while its reverse contains the last four lines of the epic.

nümerosu yazının 8-15 satırlarına mutabıktır. *No. 15* altı satırlı bir menşurun fragmanıdır; i, v, ve vi satırları takriben 18-34, 136-42 ve 173-90 satırlara tekabül eder.

II. ESATİR

Mevcut Sümer esatirinden bâzıları kâinatın tanzimine ve medeniyetin kuruluşuna dairdir. Harsî tanrılardan, ve insanların yaratılışlarından bahseder. Diğer esatir Enki ile Sin'in Nippur'a Enlil'den şehirleri için bereket dilemeğe gidişleri, tanrı Martu'nun evlenmesi, ve hatta "ahiret" gibi değişik mevzulardan bahisdir. Nihayet zor fakat çok mühim ve büyük bir grup vardır: "Tammuz" yazıları. Bunlardan çoğunun asıl mânaları bizce hâlâ mübhemdir. Bu cildin 16 dan 39 a kadar olan nümerolarının hepsi Sümer esatirinden parçalardır; bu esatir şöylece tasvir olunabilir:

No. 16-18: "Emeş ve Enten"; cf. SL sayfa 322 No. 4. No. 16 esatirin en son kısmını havi olup bu takriben 254 ncü satırdan sona kadardır. *No. 17* şiirin ilk 52 satırını ihtiva etmiş olan bir tabletin fragmanıdır, bunun ön ve arka tarafları 1-15 ve 46-52 satırlara tekabül eder. *No. 18* aslen bütün şiiri havi olmuş olan büyük bir tabletin fragmanıdır; bunun i ve ii sütunları 207-13 ve (ihtimâl) 249-255 nci satırlara az-çok müteakibildir.

The text of *No. 14* corresponds to lines 8-15 of the composition. *No. 15* is a fragment of a six-sided prism; its sides i, v, and vi correspond to approximately lines 18-34, 136-42 and 173-90.

II. MYTHS

Of the extant Sumerian myths, several deal with the organization of the universe and the establishment of civilization; they treat of the creation of numerous culture deities and of the creation of man. Other myths are concerned with the nether world and with such varied subjects as the journeys of Enki and Sin to Nippur to obtain the blessing of Enlil for their cities, or the marriage of the god Martu. Finally there is the large group of difficult but most important "Tammuz" compositions, much of whose basic significance still eludes us. *Nos. 16-39* of our volume are all parts of Sumerian myths; in detail they may be described as follows:

Nos. 16-18: "Emeş and Enten"; cf. SL p. 322 No. 4. No. 16 contains the very last part of the myth, from approximately line 254 to the end. *No. 17* is a fragment of a tablet which had contained the first 52 lines of the poem; its obverse and reverse correspond to lines 1-15 and 46-52. *No. 18* is a fragment of a large tablet which had originally contained the entire poem;

No. 19: "Enlil ve Ninlil"; cf. SL sayfa 322 No. 3. Metnimiz, aslen bütün esatiri havi olan büyük bir tablettten fragmandır; ön tarafı şiirin 7-19 satırlarına ve arka tarafı takriben satır 143 den sona kadar gelen satırlara tekabül eder.

No. 20-22: "Laḫar ve Aṣnan"; cf. SL sayfa 322 No. 5. *No. 20* nin ön tarafı esatirin 35-46 satırlarına mutabıktır; arka tarafın ait olduğu yer henüz tayin edilememiştir. *No. 21* 103-112 nci satırlara müteakibidir. *No. 22* aslen bütün şiiri ihtiva etmiş olan dört sütunluk bir tabletin fragmandır; bunun iii cü sütunu 117-32 satırların mukabilidir, sütun iv ise esatirin son beş satırının izlerini gösterir.

No. 23: "Enki ve Eridu"; cf. SL sayfa 322 No. 8; bu şiirin 72-87 satırlarını havidir.

No. 24-27: "Kazmanın icadı"; cf. SL sayfa 322 No. 9. *No. 24* ün ön ve arka tarafları şiirin 78-94 satırlarına müteakibidir. *No. 25* cinsine az tesadüf olunan bir tablettir; devamlı bir metinden ziyade yazıdan bir kaç kısa parçayı ihtiva eder; bu parçalar birbirlerinden boş aralıkla ve düzgün hatlarla ayrılmışlardır. Ön tarafının 1-4, 5, ve 6-7 satırları şiirin 37-40, 60, ve 71-2 satırlarına; arka tarafının 1-2 ve 3-6 satırları şiirin 77-8 ve 91-4 satırlarına tekabül eder. *No. 26* nin önü ve arkası 35-41 ve 76-84 ncü satırlara tekabül

its cols. i and ii correspond very roughly to lines 207-13 and (probably) to lines 249-55.

No. 19: "Enlil and Ninlil"; cf. SL p. 322 No. 3. Our text is a fragment of a large tablet which originally contained the entire myth; its obverse corresponds to lines 7-19 of the poem while its reverse corresponds to approximately lines 143-end.

Nos. 20-22: "Laḫar and Aṣnan"; cf. SL p. 322 No. 5. The obverse of *No. 20* corresponds to lines 35-46 of the myth; the reverse is still unplaceable. *No. 21* corresponds to lines 103-112. *No. 22* is a fragment of a four-column tablet which originally had contained the entire poem; its col. iii corresponds to lines 117-32 while its col. iv contains traces of the last five lines of the myth.

No. 23: "Enki and Eridu"; cf. SL p. 322 No. 8; it contains lines 72-87 of the poem.

Nos. 24-27: "The Creation of the Pickax"; cf. SL p. 322 No. 9. *No. 24*, obverse and reverse, corresponds to lines 78-94 of the poem. *No. 25* is a very unusual type of tablet. It contains several brief extracts of the composition rather than a consecutive text; the extracts are separated from each other by means of blank spaces and ruled lines. Lines 1-4, 5, and 6-7 of its obverse correspond to lines 37-40, 60, and 71-2 of the poem; lines 1-2 and 3-6 of its

eden küçük bir fragmandır. No. 27 nin metni, 77-84 ncü satırlara tekabül eden bir müsvedde tabletidir.

No. 28-30: "*Inanna'nın Ahirete inışı*"; bu şiirin tercümesi, transliterasyon'u ve tefsir suretile yeniden telifi için *SL* in 295-312 sayfalarına müracaat ediniz.

No. 31-32: "*Inanna ve Enki; Medeniyet Sanatlarının Eridu'dan Ereke Geçmesi*", cf. *SL* sayfa 322 No. 12 (serlevhanın ikinci kısmındaki değişikliğe dikkat ediniz). No. 31 İstanbulda olmakla beraber, pek muhtemelen Poebel tarafından *PBS V* 25 de nesrolunan University Museum'deki altı sütunluk tabletin sol yukarı köşesidir. Mezkûr Inanna'nın, dört sütunluk, Ahiret'e inışı tabletinde olduğu gibi (cf. *SL* sayfa 295), bunun iki parçası zahiren hafriyat esnasında veyahut sonra birbirinden ayrılmıştır; küçük fragman İstanbulda kalmış ve tabletin geri kalan parçası Philadelphia'ya gelmiştir, "Kolofon'un" gösterdiği gibi 411 satırlık bir metinden ibaret olan bu büyük tablet yazımızın ikinci yarısını ihtiva eder. Şiirin *birinci* kısmı *PBS I 1* No. 1 de ve bizim No. 32 mizde büyük bir mikyasda tâmir edilebilir; No. 32 nin ön ve arka tarafları *PBS I 1* No. 1 in i ve ii sütunları arasındaki noksanlığa aittir.

reverse correspond to lines 77-8 and 91-4. No. 26 is a small fragment whose obverse and reverse correspond to lines 35-41 and 76-84. No. 27 is a practice tablet whose text corresponds to lines 77-84.

Nos. 28-30: "*Inanna's Descent to the Nether World*"; for the reconstruction of this poem, with transliteration, translation, and commentary, cf. *SL* pp. 295-312.

Nos. 31-32: "*Inanna and Enki; The Transfer of the Arts of Civilization from Eridu to Erech*"; cf. *SL* p. 322 No. 12 (note change in second part of title). No. 31, though in Istanbul, is in all probability the upper left-hand corner piece of the six-column tablet in the University Museum which was published by Poebel in *PBS V* 25. As in the case of the four-column "*Inanna's Descent*" tablet (cf. *SL* p. 295), the two parts of the tablet had evidently become separated during or after the excavations; the small fragment was retained in Istanbul while the remainder of the tablet came to Philadelphia. This large tablet, which, as the colophon indicates, had 411 lines of text, contains the *second* half of our composition. The *first* half of the poem can be restored in large part from *PBS I 1* No. 1 and our No. 32; the obverse and reverse of the latter belong in the break between cols. i and ii of the former.

No. 33: "Enki ve Sümer"; cf. SL sayfa 322 No. 7. Bizim tablet esatirin birinci kısmını havi idi; ön tarafının eşi hâlâ çıkartılmamıştır; arka tarafı *PBS X 2* No. 1 ii 2(!)-9(!)a tekabül eder.

No. 34-38: "Tammuz" yazıları. *No. 34*, satır 3 de aralı kelimesine dikkat; satır 4 ün başlangıcı [^ddumu]-zi-dê okunabilmesi için tâmir edilmelidir; beşinci satırda nin-mu mu-un-ûş, "kraliçem öldü" sözüne dikkat ediniz. *No. 35* hoş bir Dumuzi-Inanna esatiridir, muhteviyatı hali hazırda ancak kısmen anlaşılmakta olup iki ilâhın evlenmesinden bahsettiği zannolunur. 25 nci satırdan başlayarak hikâye şöyle devam eder: Çoban Dumuzi ellerinden ve üstünden-başından yağ ve süt damlıyarak Inanna'nın evine gelir ve ondan içeri girmek için müsaade ister. Inanna annesile istişareden sonra yıkanır, kokulu yağlar sürünür, kraliçeye yaraşan elbiselerini giyer, kıymetli mücevherlerini takar ve Dumuzi'ye kapıyı açar. Kucaklaşırlar ve (belki de) münasebette bulunurlar. Burasını bir boşluk takip eder; metin tekrar okunulabilen bir şekle girdiği zaman, Dumuzi Inanna'ya karım diye hitap etmektedir ve onu kendi mâbudunun ikametgâhına götüreceğini söyler. Şiirin geri kalan kısmı fena muhafaza edilmiştir; mamafih Inanna'nın Dumuzi'nin şehrine gelişini tâkip eden vak'aları anlatmakta olduğu zannolunmaktadır. *No. 36* nın metninde Dumuzi'nin ismi geçmemesine rağmen

No. 33: "Enki and Sumer"; cf. SL p. 322 No. 7. Our tablet contained the first part of the myth; the obverse is still unduplicated; the reverse corresponds to *PBS X 2* No. 1 ii 2(!)-9(!).

Nos. 34-38. "Tammuz" compositions. In *No. 34* note the word aralı in line 3; in line 4, the beginning is probably to be restored to read [^ddumu]-zi-dê; in line 5 note the statement nin-mu mu-un-ûş, "my queen has died." *No. 35* is a charming Dumuzi-Inanna myth whose contents, as yet only partly discernible, seem to deal largely with the marriage of the two deities. Beginning with line 25, the story runs as follows: Dumuzi, the shepherd, with fat and milk dripping from his hands and sides, comes to Inanna's house and asks her to admit him. Inanna, after consultation with her mother, bathes and anoints herself, puts on her queenly robes, adorns herself with precious stones, and opens the door for Dumuzi. They embrace and (probably) cohabit. A lacuna follows; when the texts become intelligible once more, Dumuzi is addressing Inanna as his wife, telling her that he will take her to the house of his god. The remainder of the poem is very poorly preserved; it seems to describe the incidents following the arrival of Inanna to Dumuzi's city. *No. 36* is probably a "Tammuz" composition although the name Dumuzi is not found in the extant text, for it states that "the shepherd" lay down to

bunun da bir "Tammuz" yazısı olması ihtimali vardır, çünkü, "çobanın" uykuya yattığından ve uyandığı zaman bir rüya görmüş olduğunu hatırladığından bahseder. Burada Dumuzi'nin kızkardeşi Geštinanna'nın isminin geçtiğine de dikkat ediniz. Ön tarafın 7-9 satırları ile No. 49 un birinci üç satırlarına müracaat ediniz. No. 37: Mevcut metne nazaran bu da bizim No. 35 veya British Museum text 23702 (CT XV Lev. 28-9) gibi bir Dumuzi-Inanna tipinde hikâyesidir. No. 38, TRS 8 i hatırlatan bir "Tammuz" yazısıdır; cf. bilhassa 136-7 inci satırlar.

No. 39: "*Sin'in Nippur'a Seyahatı*"; cf. SL sayfa 323 No. 13. Bizim fragman Sin'in Nippur'u ziyarete karar verişini anlatan şiirin başlangıcını ihtiva eder.

No. 40-55: *Destan veya esatir fragmanları?* Bütün bu parçaların ait oldukları yerler hâlâ bulunamamıştır; bazı ahvalde metinden o kadar az bir kısım kalmıştır ki tam mealinin mahiyeti hakkında ancak pek takribi neticeler çıkartılabilir. No. 40 da fiil şekilleri, ilâhi tarzından ziyade bir hikâye şeklini andırmaktadır. No. 41 bir Ninurta metni olabilir; arka tarafın başlangıcında 5 nci satır tâmir edilerek ur-sag-^dnin-[urta], gene arka tarafın 7 inci satırı düzeltilerek u₄-ta-l[u₆] (bu sık sık kullanılan bir Ninurta epithet'idir) okunmalıdır. No. 42 dahi bir Ninurta yazısı olabilir; cf. ön

sleep and when he arose found that he had had a dream; note, too, the mentioning of Dumuzi's sister Geštinanna. With lines 7-9 of the obverse, cf. the first 3 lines of No. 49. No. 37, to judge from the extant text, belongs to the same type of Dumuzi-Inanna story as our No. 35, or the British Museum text 23702 (CT XV Pl. 28 f.). No. 38 is a "Tammuz" composition reminiscent of TRS 8; cf. especially lines 136-7.

No. 39: "*The Journey of Sin to Nippur*"; cf. SL p. 323 No. 13. Our fragment contains the very beginning of the poem describing Sin's decision to visit Nippur.

Nos. 40-55: *Fragments of epics or myths?* All these pieces are still unplaceable; it must be stressed that in some cases so little of the text remains that only the most tentative conclusions can be drawn as to the nature of the composition as a whole. In No. 40 the verbal forms seem to point to a narrative rather than a hymnal character. No. 41 may be a Ninurta text; the beginning of reverse line 5 is probably to be restored to read ur-sag-^dnin-[urta] while that of reverse line 7 is to be restored to read u₄-ta-l[u₆], a frequently used epithet of Ninurta. No. 42 may also be a Ninurta composition; cf. obverse line 1. In No. 43, the verbal forms point to a narrative type of composition. In No. 44 note the place-names Marḥaši and Martu.

taraf satır 1. *No. 43* de fiil şekilleri hikâye tarzındadır. *No. 44* de Marhaşi ve Martu gibi yer isimlerine dikkat ediniz. *No. 45* in tekml ön tarafı bir âlihenin nutkunun bir parçasıdır; 7 nci satırda Eme-KU kur-gar-ra yerine Emesalce kur-mar-ra'ya dikkat ediniz. Arka taraf dahi Emesal lehçesinde yazılmışa benziyor; 14 ncü satırda nin-şubur yerine ga-ša-an-şubur tarzına dikkat. Arka tarafın ve sonra gelen satırlarının küçük marjı filvaki tabletin üzerindedir. *No. 46*, sütun ii satır 6 da bilhassa kur-^dutu-è-[a-šè] cümlesine dikkat. *No. 47* de fiil şekilleri son derece mülâk olduklarından muhteviyatının mahiyeti dahi anlaşılmamaktadır. *No. 49* un birinci 3 satırı için, *cf.* *No. 36* kısım a 7-9 satırlar. *No. 50* Utu ile alâkadar bir destani metnin parçası olabilir; *BE XXXI* 11 ile aynı yazıya dahil olması ihtimâli vardır. *No. 51* bir menşurdan fragmandır ve muhteviyatı hikâye tarzında olduğu zannedilir. *No. 52* nin, keza, muhteviyatı hikâye tarzında olduğu zannedilir. *No. 53* ün ön tarafındaki 7 nci satırda dumu-mu-ur ù-na-a-dug, sözüne, ve arka tarafındaki 11 nci satırda, muhtemelen, âlihe Nintu'dan bahsolunduğuna dikkat ediniz. *No. 54* çok acayip bir metindir. Satır 2 ve 14 de ha-la-ba tâbirine, bir çok ilâh isimlerine, mahâl adı, Girgilu'ya; 14 üncü satırda Sümerce olmiyan lugal-nir-gál-ù-lugal-me-lâm cümlesine dikkat ediniz. Bir çok yanlışlar ve tashihler tabletin acemi bir

The entire obverse of *No. 45* is part of an address by a female deity; note the Emesal kur-mar-ra (line 7) for the Eme-KU kur-gar-ra. The reverse, too, seems to be written in the Emesal dialect; note the form ga-ša-an-şubur (line 14) instead of nin-şubur. The slight indentation of line 3 ff. on the reverse is actually on the tablet. In *No. 46* note especially the phrase kur-^dutu-è-[a-šè] in line 6 of the reverse. In the case of *No. 47* the verbal forms are too ambiguous for even a tentative conclusion as to the nature of the contents. For the first 3 lines of *No. 49*, *cf.* *No. 36* side a, lines 7-9. *No. 50* seems to be part of an epic text concerned with Utu; it may belong to the same composition as *BE XXXI* 11. *No. 51* is a fragment of a prism whose contents seem to be narrative in character. In *No. 52*, too, the contents seem to be of a narrative character. In *No. 53* note the statement dumu-mu-ur ù-na-a-dug, obverse line 7; note, too, that in reverse line 11 the goddess Nintu is probably mentioned. *No. 54* is a very strange text. Note the expressions ha-la-ba in lines 2 and 14; the name of numerous deities; the place-name Girgilu; the un-Sumerian phrase lugal-nir-gál-ù-lugal-me-lâm (line 14). The tablet seems to have been written by a practicing novice who made numerous errors and corrections. His orthography, too, shows certain peculiarities; note especially the unusual form of the sign

yazıcı tarafından yazıldığına delâlet etmektedir. İmlâsı daha bazı tuhafıklar gösteriyor; bilhassa sol kenar satır 3 deki GI, işaretinin şekline dikkat ediniz. Yazının şeklinden hükûm vermek icabederse, *No. 55* in Sümer devrini hemen takip eden devirlerden daha sonraya ait olduğu muhtemeldir.

III. İLÂHİLER

“Mâbet” ilâhileri olarak tanınabilen bir kaç yazı müstesna (*cf. No. 56-7* ve *88-9*), Sümer ilâhileri iki kısma ayrılır: şahane ve rabbani. Elimizdeki vesaike nazaran rabbani ilâhilerin büyük bir kısmı Enlil, Enki, Sin, Utu ve Ninurta gibi ilâhlara ve İnanna, Bau gibi ilâhelere hitap edenlerdi. Mamafih, zuhuren An, Işkur, Martu, Nusku gibi tanrılara ve Nergal, Ninazu ve Ningişzida gibi yeraltı ilâhlarına, ve Ninmağ, Nanşe, Nidaba, Ninmar ve Ninkasi gibi diğer ilâhelere hitap edenler vardır. Şahane ilâhilere gelince mevcut vesaiğin büyük bir kısmı Şulgi'ye vakfedilmiştir; daha şimdiden en aşağı dört ayrı Şulgi ilâhisinin büyük kısımları aslına irca suretile tâmir olunabilir (*cf. No. 73-83* üzerine tefsirler). Üçüncü Ur sülâlesinden Ur-Nammu, Şu-Sin ve İbbi-Sin çok iyi temsil edilmişlerdir. Geri kalan şahane ilâhiler başlıca İsın sülâlesine aittir; İşbi-Irra, Şu-İlişu, İddin-Dagan, Lipit-Iştar ve Ur-Ninurta

GI, (line 3 and Left Edge). *No. 55*, to judge from the script, may be later than the early post-Sumerian period.

III. HYMNS

With the exception of several compositions that may be designated as “temple” hymns (*cf. Nos. 56-7* and *88-9*), Sumerian hymns may be divided into two classes, royal and divine. To judge from the available material, the majority of the divine hymns are those addressed to the gods Enlil, Enki, Sin, Utu and Ninurta, and to the goddesses Inanna and Bau. But occasional hymns are directed to other male deities such as An, Işkur, Martu, Nusku and the underworld gods Nergal, Ninazu and Ningişzida, as well as to such female deities as Ninmağ, Nanşe, Nidaba, Ninmar and Ninkasi. As for the royal hymns, a large part of the extant material is devoted to Şulgi; already large portions of at least four different Şulgi hymns can be restored (*cf. comment to Nos. 73-83*). Ur-Nammu, Şu-Sin and İbbi-Sin, all of the Third Dynasty of Ur, are also well represented. The remaining royal hymns are primarily those of the İsın Dynasty; represented are largely İşbi-Irra, Şu-ilişu, İddin-Dagan, İsme-Dagan, Lipit-Iştar, and Ur-Ninurta. With the exception of

dahi geniş bir mikyasta temsil olunmuşlardır. Hakimâne sözler kompozisyonlarına ait olan No. 59-60 müstesna (cf. sayfa 36), kitabımızın 56-93 nümeroları ilâhilerden parçalardır; tafsil edildikleri takdirde şöyle târif olunurlar:

No. 56-7: *Ekur'a ilâhi?* cf. STVC sayfa 4 ve JAOS 60, sayfa 238, not 12. No. 56'nın 1 inci satırı PBS I 2 No. 114 arka taraf 14 e mutabıktır; No. 57'nin 9 uncu satırı aynı metnin ön tarafının 1 nümerosuna mutabıktır.

No. 58: *Nanna'ya ilâhi*; bu kısa ilâhi hattat tarafından Uru-en-bi-im a-da-ab-danna-kam tipinde olarak gösterilmiştir, ve bu sa-gar-ra-âm ve onun iz-ki-IG litürjik işaretleri ile tavsif olunmuştur.

No. 59-60: "Hakimâne" yazılar; cf. sayfa 36.

No. 61-62: *Ninurta ilâhileri*. No. 61 iyi muhafaza olunmuş bir tablettir ve Ninurta'ya yalnız bu isim altında değil fakat hem de Pagibilsag ve Ningirsu isimleri altında hitap eden bir ilâhiyi havidir. Bilhassa ona mâdenlerin ve taşların getiricisi olarak hitap eden 136 ve sonra gelen satırlar çok şayanı dikkattir. No. 62 kâtiplerin bal-bal-e cinsi olduğunu gösterdikleri kısa bir ilâhiyi havidir; Ninurta'yı hayvanat ve nebatat hayatına vücut veren allah olarak zikreder.

No. 63-64, 66: *Inanna ilâhileri* (No. 65 için aşağıya bakınız). No. 63

Nos. 59-60 which are wisdom compositions (cf. p. 36), Nos. 59-93 of our volume are parts of hymns; in detail they may be described as follows:

Nos. 56-7: *Hymn to Ekur?* Cf. STVC p. 4 and JAOS 60. 238, note 12. No. 56 line 1 corresponds to PBS I 2 No. 114 reverse 14; No. 57 line 9 corresponds to obverse 1 of the same text.

No. 58: *Hymn to Nanna*; a brief hymn designated by the scribe as of the type uru-en-bi-im a-da-ab-danna-kam, and characterized by the liturgic notations sa-gar-ra-âm and its iz-ki-IG.

Nos. 59-60: "Wisdom" composition; cf. p. 36.

Nos. 61-62: *Ninurta hymns*. No. 61 is a well preserved tablet containing a hymn addressed to Ninurta not only under that name but also under the names Pagibilsag and Ningirsu. Of special interest are lines 136 ff. where he is addressed as the bringer of metals, stones, and minerals. No. 62 contains a brief hymn of the type designated by the scribes as bal-bal-e; it exalts Ninurta as the god responsible for animal and plant life.

Nos. 63, 64, 66: *Inanna hymns*. (For No. 65 see below). No. 63 may be part of an Inanna hymn; the preserved portions are in the Emesal dialect and form part of an address by a female deity. No. 64 is part of a very

bir İnanna ilâhisinin parçası *olabilir*; muhafaza olunmuş kısımlar Emesal lehçesindedir ve bir mâbudenin nutkunun parçalarını teşkil eder. *No. 64* İnanna'ya hitap eden çok mühim bir ilâhiden parçadır; şimdi hemen hemen tamamen tâmir olunabilen 152 satırdan müteşekkildir (cf. *JAOS* 60, sayfa 249 not 48). Metnimizin i, ii, iii ve iv sütunları şiirin 14-35, 54-78, 86-106 ve 121-41 satırlarına tekabül eder. *No. 66* İnanna ve kiral İddin-Dagan'ın hakkında olan yeni yıl münasebetiyle yapılan *hieros-gamos* merasimini târif etmekle mâruf olan bir İnanna ilâhisinin fragmanıdır. Esas metin mükemmelen muhafaza edilmiş olan *SRT* 1 dir; fragmanımız iii üncü sütunun 19 ve sonra gelen satırlarına tekabül eder. *No. 65: Damgalnunna ilâhisi*; 108 satırdan müteşekkil olmuş olan bir kompozisyonun parçasıdır.

No. 67-8: Nanše ilâhisi; 254 satırdan ibaret olan bir kompozisyonun kısmıdır. Fena muhafaza edilmiş olduğu halde bu metin nadir bir tip ilâhinin muhtevasına işaret eder, ve bu Sümerlilerin dinî mefhumlarının mutaleası için çok mühim addedilmelidir. *No. 67* altı sütunlu bir tabletin fragmanıdır; son satırı her halde [^dnanše-dumu-eridu]^{ki}-ga-tu-da zà-sal-zu[dùg-ga-àm] olarak okunabilmesi için tâmir olunabilir. *No. 68* in ön tarafının ait olduğu yer hâlâ meçhul olan küçük bir fragmandır, fakat arka tarafı *No. 67* ön taraf ii, 2-16 ya tekabül eder.

important hymn addressed to Inanna; it consists of 152 lines which are now almost completely restorable (cf. *JAOS* 60. 249, note 48). Cols. i, ii, iii, and iv of our text correspond to lines 14-35, 54-78, 86-106, and 121-41 of the poem. *No. 66* is a fragment of the Inanna hymn noted for its description of the New Year *hieros-gamos* ceremony involving the goddess Inanna and the king Iddin-Dagan. The basic text is the excellently preserved *SRT* 1; our fragment corresponds to col. iii line 19 ff. *No. 65: Damgalnunna hymn*; part of a composition which consisted of 108 lines.

Nos. 67-8: Nanše hymn; part of a composition consisting of 254 lines. Poorly preserved as the text is, it points to an unusual type of hymnal content, one that should prove very significant for the study of the religious concepts of the Sumerians. *No. 67* is a fragment of a six-column tablet; its last line is probably to be restored to read: [^dnanše-dumu-eridu]^{ki}-ga-tu-da zà-sal-zu[dùg-ga-àm]. *No. 68* is a small fragment whose obverse is still unplaceable but whose reverse corresponds to *No. 67* obverse ii 2-16.

No. 69: Nidaba hymn; our text is an extract extolling Nidaba as the goddess of the scribal art. *No. 70: Hymn to a goddess*; the first part of the poem describes her temple while the second part consists of typical self-laudatory hymnal material. The poem, 120 lines in length, can be restored

No. 69: Nidaba ilâhisi; metnimiz Nidaba'yı yazı sanatının mâbudesi olarak metheden bir parçadır. *No. 70: Bir Mâbudeye ilâhi*; şiirin birinci kısmı mâbudenin mâbedini târif eder; ikinci kısmı ise tipik bir tarzda ifade edilmiş tefahürattan ibarettir. 120 satır uzunluğundan olan bu şiir *SEM* 51-3, *HAV* 110, *PBS I 2* No. 104, *SRT* 42, metinlerinden ve menşurumuzun fragmanından aslına irca suretile tâmir olunabilir. Takriben ilk on satır hâlâ eksiktir ve yazının ortasında bir kaç satırlık noksanlıklar vardır. Demek ki menşurumuz ilâhinin çerçevesi dahilinde ancak takribî bir surette yerleştirilebilir, bu suretle i, ii, iii ve iv satırları aşağı-yukarı 19-33, 63-8, 83-94, ve 119-20 satırlara tekabül eder. *No. 71: İlâhi?* Metnimiz ilâhiye benzeyen küçük bir fragmandır; Sümer devrini hemen tâkip eden devirden daha sonraya aittir. *No. 72: İlâhi?* Tabletimizin birden fazla yazıyı ihtiva etmesi mümkündür; arka taraftaki ufki taksimat çizgisine dikkat ediniz. Bu çizgiden önce gelen metin efsanevî mahiyette olabilir; başlıca Umma'nın himaye tanrısı Şara ve zevcesi Usaḥarra'dan bahseder (*cf. AS No. 10* sayfa 19, satır 21). Ufki çizginin aşağısındaki metin bir ilâhî motifyle başlıyor, fakat metnin o kadar küçük bir kısmı muhafaza olunmuştur ki muhteviyatı hakkında bir fikir edinmek dahi imkânsızdır.

No. 73-83: Şulgi ilâhileri. Bu güne kadar diğer her hangi bir Sümer

from the following texts: *SEM* 51-3, *HAV* 110, *PBS I 2* No. 104, *SRT* 42, and our prism fragment. Approximately the first ten lines are still missing and there are several breaks of a few lines each in the middle of the composition. Our prism therefore can only be placed approximately within the framework of the hymn, thus: sides i, ii, iii, and iv correspond to approximately lines 19-33, 63-8, 83-94, and 119-20. *No. 71: Hymn?* Our text is a small fragment of what may be a hymnal text; it belongs to a period later than the early post-Sumerian. *No. 72: Hymn?* Our tablet may contain more than one composition; note the horizontal dividing line on the reverse. The text preceding the dividing line seems to be mythological in character; it treats largely of the god Şara, the tutelary deity of Umma and his spouse Usaḥarra (*cf. AS No. 10* p. 19, line 21). The text below the horizontal line begins with a hymnal motif, but too little of the text is preserved for even a tentative idea of its contents.

Nos. 73-83: Şulgi hymns. To date more compositions have been found dedicated to Şulgi than to any other king of Sumer. When finally reconstructed and translated, these poems, most of which are hymnal in character, will provide rich source material for the study of Sumerian religious concepts current in Sumer in the latter part of the third millennium B. C. A complete

kıralından ziyade Şulgi'ye ithaf olunmuş yazılar bulunmuştur. Ekserisi ilâhi tarzında yazılmış olan bu şiirler tâmir ve tercüme edildikleri takdirde Sümerlilerin, Milâttan evvel üçüncü bin senenin son kısmındaki, dinî fikirlerine dair çok zengin malûmat kaynağı teşkil ederler. Şulgi metinlerinin tamam listesi *SRT* sayfa 24 (*BE XXXI* in 42 ve 54 nümerolarının Şulgi yazıları olmadığına dikkat ediniz, cf. *JAOS* 60 sayfa 249 ve 253) ve *STVC* sayfa 4 de bulunurlar; *BE XXXI* 24 ün sureti olan *TRS* 86, ve *PBS X 2* No. 7 buna dahildir. Bu kitapta neşrolunan metinlerin bazıları yeni ve benzeri olmayan, diğerleri ise evvelce neşrolunmuş yazıların suretidir. *No. 73-5* 300 satırdan daha uzun olan ve şimdilik yalnız kısmen tâmir olunabilen bir Şulgi ilâhisine aittir. Şimdilik anladığımızı göre bu şiir kısa bir mukaddimeden sonra Şulginin kendini metheden bir nutkunu teşkil eder. Bu nutukta Şulgi kendi hikmetini, kahramanlıklarını ve dinî âdetlere sadakatını uzun uzadıya anlatır. Bu şiirde hulâsa mahiyetinde olan beş satırlık bir araname mütemadiyen tekrerrür eder. Yazının düzeltilmesi için esas metin *STVC* 52 dir; *SRT* 22 ve *TRS* 50 nümerolu suretler şiirin takriben 177-94 ve 184-242 satırlarına tekabül eder. *73* nümeromuz takriben 109-62 satırlara tekabül eder. *No. 74* ün ön ve arka tarafları takriben 56-9 ve 93-105 satırlara tekabül eder. *No. 75* in ön tarafı takriben 134-9 satırlara mutabıktır; arka tarafının alt olduğu yer

list of the Şulgi texts are to be found in *SRT* p. 24 (note that *BE XXXI* 42 and 54 are not Şulgi compositions, cf. *JAOS* 60.249, 253) and in *STVC* p. 4; to be added are *TRS* 86 (a duplicate of *BE XXXI* 24) and *PBS X 2* No. 7. Of the texts published in this volume some are new and unique, others duplicate material already published. *Nos. 73-5* belong to a Şulgi hymn of more than 300 lines which as yet is restorable in part only. As far as can be made out at present, the poem, following a brief introduction, consists of a self-laudatory address by Şulgi in which he extolls his wisdom, his heroic achievements, and his faithful attention to cult practices. A five-line refrain, summary in character, is repeated several times in the course of the poem. The basic text for the reconstruction of the composition is *STVC* 52; the duplicates *SRT* 22 and *TRS* 50 correspond to approximately lines 177-94 and 184-242 of the poem. Our *No. 73* corresponds to approximately lines 109-62. The obverse and reverse of *No. 74* correspond to approximately lines 56-9 and 93-105. The obverse of *No. 75* corresponds to approximately lines 134-9; its reverse is still unplaceable. *No. 76* is a fragment of a Şulgi hymn characterized by the liturgic notation sa-gar-ra-âm (reverse 8).

No. 77 is part of a self-laudatory Şulgi hymn characterized by a frequently repeated three-line refrain exhorting the hymn-reciters to utter his name,

hâlen meçhuldur. 76 numara litürjik vasfı sa-gar-ra-àm (arka tarafında, 8) işareti vasıtasıyla mümeyyez olan bir Şulgi ilâhisinin fragmanıdır.

No. 77 tefahur eden bir Şulgi ilâhisinden parçadır. Bu ilâhinin vasfı mümeyyizi üç satırlık bir aranamenin sık sık tekerrürüdür. Araname ilâhi okuyanlara kendi ismini ve kuvvetini zikretmeye ve dualarını teksire davet eder. *SRT* 14 bu yazının ilk 51 satırlarını hemen hemen mükemmel bir şekilde ihtiva etmektedir. Miktarı bilinmeyen bir noksanlıktan sonra *STVC* 50-1 den diğer bir 57 satır kısmen tâmir edilebilir; *STVC* 59 un ait olduğu yer hâlâ bilinmemektedir. 77 nümeromuz *STVC* 50-51 in tâmir edilebilmesi mümkün olan parçasının 34 üncü satırı ile başlar. No. 78 tefahur lisanı ile yazılmış bir Şulgi ilâhisinin fragmanıdır; muhafaza olunmuş parçalar başlıca ona Sümerin mühim tanrıları tarafından verilen hediyeler ve hayır-duaları anlatmasından müteşekkildir. No. 79 muhteviyatı muğlak olan bir Şulgi yazısının natamam parçasıdır. Birinci nısıf Şulgi'nin ilâhî kardeşi Gilgameş'e perestişini anlatır; şurası kayıt olunmalıdırki râhibane akidelere göre Şulgi'nde Gilgameş gibi ebeveyni kendisine tanrılık izafe edilmiş olan Lugalbanda ile ilâhe Ninsun'durlar. Metnimizin en son kısmında Şulgi Gilgameş'in kudret ve kahramanlığını methetmek için onun Sümer tarih ve edebiyatında çok meşhur olan bazı icraatını sayarak yükseltmektedir. Bunların arasında

multiply his prayers, and sing his strength. *SRT* 14 contains the first 51 lines of this composition in well-nigh perfect condition. Following a break of unknown size, another 57 lines can be restored in part from *STVC* 50-1; still unplaceable is *STVC* 59. Our No. 77 begins with line 34 of the passage restorable from *STVC* 50-1. No. 78 is a fragment of a self-laudatory Şulgi hymn; the preserved portions deal largely with his description of the gifts and blessings bestowed upon him by the more important deities of Sumer. No. 79 is an incomplete extract of a Şulgi composition the character of whose contents is obscure. The first half seems to describe Şulgi's adoration of his divine brother Gilgameş; it is to be noted that according to the priestly concepts Şulgi, like Gilgameş has as divine parents the deities Lugalbanda and the goddess Ninsun. In the very last part of our text Şulgi seems to exalt the might and heroism of Gilgameş by listing some of the deeds for which the latter was famous in Sumerian history and literature. Among these is his struggle with the king of Kiş; cf. lines 56-8, where the king of Kiş, Enmebaragesi, is mentioned. As yet no mention of the struggle between this king and Gilgameş has been found in the Sumerian epic literature, but we do have the story of the conflict between his son, Agga, and Gilgameş; cf. *SL* p. 321 No. 4. No. 80 is another incomplete extract of a Şulgi composition. The

Kiş kralı ile olan mücadelesi vardır; Kiş kralı Enmebaragesi'nin bahsi geçen satırlar 56-8 e müracaat. Şimdiye kadar bu kral ile Gilgameş arasında olan mücadelelerden Sümer destanlarında hiç bahsedilmemiş olmakla beraber oğlu Agga'nın Gilgameş ile mücadelesine ait hikâye mevcuttur; cf. *SL* sayfa 321 No. 4. No. 80 diğer bir Şulgi yazısının natamam bir parçasıdır. İlk on satır Şulgi'nin annesi Ninsun'a verdiği bir nutkun son parçasını ihtiva eder gibi gözükmetedir. Bu nutukta Şulgi annesinin hizmetinde bütün ilâhî şart ve kaidelere riayet ve onları ifa edeceğine söz veriyor. Ninsun'un cevabı Lugalbanda'dan olan oğlu Şulgi'yi metheden ve ona uzun ve müreffeh bir saltanat vadeden bir ilâhinin parçasıdır. Tabletimiz Ninsun'un nutkunun ortasında biter. No. 81-3, 102 satırlık tefahür eden bir Şulgi ilâhisine aittir; bu ilâhi mevcut olan 11 suretten hemen tamamilen eski haline ırcı edilebilir; cf. *JAOS* 54 sayfa 415; buraya *PRAK*, C 77 ilâve olunmalıdır. No. 81 ilâhinin 49-65 satırlarına tekabül eder; No. 82 nin a ve b satırları 67-73 ve 78-82 satırlara mütekabil olan bir menşurdur; No. 83 1-16 satırlara tekabül eder. Şiir Şulgi'nin vasıflarının listesi ile başlayarak ona Sümerin mühim tanrıları tarafından verilen kuvvet ve kabiliyetlerin hulâsası ile devam eder. Şulgi'nin bir saray imar etmesi ve bahçesini ekmesi ile öğündüğünü gösteren bir parçadan sonra, şiir her halde ismini Sümer'e ve "bütün memle-

first 10 lines seem to contain the last part of a speech addressed by Şulgi to his mother Ninsun, in which he promises to observe and fulfill in her service all the divine rules and regulations. Ninsun's response consists of a hymnal passage exalting Şulgi as her son begotten of Lugalbanda and promising him a long and prosperous reign. Our tablet ends in the midst of Ninsun's address. Nos. 81-3 belong to a self-laudatory Şulgi hymn consisting of 102 lines which can be restored almost completely from 11 duplicates; cf. *JAOS* 54. 415 where *PRAK*, C 77, is to be added. No. 81 corresponds to lines 49-65 of the hymn; No. 82 is a prism whose sides a and b correspond to lines 67-73 and 78-82; No. 83 corresponds to lines 1-16. The poem begins with a list of Şulgi's epithets and continues with a summary of the gifts and powers with which he was endowed by the more important deities of Sumer. Following a passage in which Şulgi boasts of the building of a palace and the planting of its garden, the poem continues with what seems to be his story of a journey to Nippur in the midst of a severe storm and flood in order to spread his name and fame over Sumer and "all the lands." He first describes the preparatory prayers, sacrifices, and cult services which he performed in the Ekişşirgal before setting out on his journey. He then continues with a description of the violence of the storm and flood. But fearless and undismayed he sets out

ketlere" yaymak için Nippur'a yaptığı seyahat ile devam ediyor; bu seyahat zarfında şiddetli fırtınalar ve tûfanlar vuku bulmuştur. İlk önce, seyahata çıkmadan evvel Ekişşirgal'da hazırlık duaları ettiğini, kurbanlar kestirdiğini, dinî ayinlerde bulunduğunu anlatır. Bundan sonra fırtına ve tufanın şiddetini târif eder. Fakat korkusuz ve fütursuz Nippur yoluna çıkar. Şayanı dikkattir ki Nippur'da başına tacı koyan, Ekur'da esasını takdim eden "beyaz mâbetlerde" tahtını yükselten ve kiralığını göklere çıkartan, zannedildiği gibi Enlil değil fakat An'dır.

No. 84-7: İsin kırıllarının ilâhileri. *No. 84* bir İşbi-Irra yazısından fragmandır; İşbi-Irra hakkında fazla malûmat için *cf. STVC* sayfa 4. *No. 85* kâtibin adab-^dnin-ezen olarak gösterdiği İddin-Dagan'a hitab eden bir ilâhidir; mamaşî ilâhenin ismi şiirin mevcut kısımlarında yalnız bir defa geçer (*cf. satır 28*); bar-sù(!)-âm, şâ-ba-tuku-âm, iz-ki-IG-sa-gar-ra-bi-im gibi müteaddid litürjik işaretleri havidir. İddin-Dagan'ı âşî memleketlerin müedibi ve Nanna'nın mahmisi olarak methüsena eden bu şiir, hemen kâmilten dört satırlık kıt'alardan müteşekkildir; but kıt'alar başlangıç cümlesi müstesna olark birbirini kelime kelime tekrar eden iki satırdan ibarettir. *No. 86* 106 satırlık bir Lipit-Iştar ilâhisini kaydeden dört sütunluk bir tabletten fragmandır. Bu yazı şimdi hemen hemen tamamen tâmir olunabilir; *cf. JAOS* 54

for Nippur. In Nippur, interestingly enough, it is *An*, not as might have been expected *Enlil*, who sets the crown upon his head, presents him with the scepter in the Ekur, raises high his throne in the "white shrines," and exalts his kingship.

Nos. 84-7: Hymns of the kings of Isin. *No. 84* is a fragment of an İşbi-Irra composition; for additional İşbi-Irra material *cf. STVC* p. 4. *No. 85* is a hymn addressed to İddin-Dagan which is designated by the scribe as an adab-^dnin-ezen, although this goddess seems to be mentioned once only in the extant portions of the poem (*cf. line 28*); it contains several liturgical notations such as bar-sù(!)-âm, şâ-ba-tuku-âm, iz-ki-IG-sa-gar-ra-bi-im. The poem which exalts İddin-Dagan as the subduer of the rebellious lands and the protégé of Nanna, is made up almost entirely of four-line strophes consisting of two doublets which except for the introductory phrase repeat each other verbatim. *No. 86* is a fragment of a four-column tablet inscribed with a Lipit-Iştar hymn consisting of 106 lines. The composition is now almost completely restorable; *cf. JAOS* 54. 415 where the duplicates *HRETA* 24-5 and *PBS XII* 35 are to be added. The four columns of our fragment correspond to lines 1-13, 31-47, 81-92, and 103-6 of the poem. *No. 87* is a

sayfa 415; buna *HRETA* 24-5 ve *PBS XII* 35 ilâve olunmalıdır. Fragmanımızın dört sütunları şiirin 1-13, 31-47, 81-92, ve 103-6 satırlarına tekabül eder. *No. 87* Langdon tarafından *BE XXXI* 38 de neşrolunmuş bir Enlil-bani yazısından fragmandır; cf. *JAOS* 60 sayfa 235 not 3.

No. 88-9: Mâbet ilâhileri koleksiyonu; Sümer ve Accad'ın bütün mühim mâbet ve türbelerine kısa ilâhilerden müteşekkil olan 450 satırdan fazla bir yazıdır; bu yazının muhteviyatı tamamen tâmir ve sadıkane bir şekilde tercüme olunduktan sonra Sümer dininin mütaleası için başlıca menbâ olacaktır. Bu yazıya dair şimdiye kadar neşrolunan metinler şunlardır: *STVC* 45 (arka tarafın iii ve iv sütunlarının yerlerini değiştirmek lâzımdır), 46, 48, 49 (*No. 47* nin bu yazıya aid olmadığına dikkat ediniz); *BE XXXI* 18, 40; *PBS XIII* 7, 16 (bu sonuncu *STVC* 45 in yukarı tarafında kopya olan aynı tabletin aşağı tarafıdır). Buna ilâveten Zimmern, *ZA* 39, sayfa 245-76 da gayet iyi muhafaza olunmuş on sütunluk ve katalog numerosu CBS 19767 olan bir tabletin kaba ve natamam bir tercümesini neşretmiştir; Zimmern menbâ olarak Radau tarafından University Museum'da hazırlanmış "mükemmel" bir kopyadan yaptığı "mehr oder weniger flüchtige Abschrift" i kullanmıştır. (Tabletin kendisi ise University Museum'un katalogunda kayıp olarak gösterilir; ve her halde Jena Üniversitesine verilen "Frau Professor Hilprecht

fragment of an Enlil-bani composition published by Langdon in *BE XXXI* 38; cf. *JAOS* 60. 235, note 3.

Nos. 88-9: Collection of temple-hymns; a long composition of more than 450 lines, consisting of brief hymns to all the more important temples and shrines of Sumer and Accad, whose contents when fully reconstructed and trustworthily translated will prove to be a major source for the study of Sumerian religion. The texts belonging to this composition which have been published to-date are: *STVC* 45 (reverse cols. iii and iv are to be interchanged) 46, 48, 49 (note that *No. 47* does not belong to this composition); *BE XXXI* 18, 40; *PBS XIII* 7, 16 (the latter is the lower part of the very same tablet whose upper part was copied in *STVC* 45). In addition, Zimmern has published in *ZA* 39. 245-76, a very rough and incomplete translation of a well preserved ten-column tablet bearing the catalogue number CBS 19767; Zimmern used as his source a "mehr oder weniger flüchtige Abschrift" which he made of an "excellent" copy prepared by Radau in the University Museum. (The tablet itself is now listed as missing in the University Museum catalogue; it is probably part of the "Frau Professor Hilprecht Collection" presented by the latter to the University of Jena). Moreover, in examining the Nippur collection in the University Museum I identified 8 additional

Kolleksiyonu"nun içindedir). Bundan mâda University Museum'un Nippur kolleksiyonunu tetkik ederken bu yazıya ait ve ilâveten 8 tablet ve fragman buldum; bunların hepsinden en mühimi CBS 7073 dür. Bu, CBS 19767 gibi on sütun metinden müteşekkildir, ve hemen hemen tamamen mahvolan sütun v ve vi dan mâdası çok iyi muhafaza olunmuştur. İstanbul'daki yeni vesaik ile beraber bu tablet metnin tamama çok yakın tâmirini kılacaktır. Bu yazı 7 ile 23 satır arasında olan 41 ilâhiyi havidir; her biri hususi bir mâbet veya türbeye ithaf olunmuştur. Zimmern tarafından toplanmış listeye (*ibid.* sayfa 275 ve devam) şu ilâveler ve tadiller yapılabilir: üçüncü ilâhi Ninlil'in Tummal'ına (é-ki-ûr'una değil) ithaf olunmuştur. Dördüncü ilâhi é-den-lîl-lâ olarak tasvir olunan Nusku'nun (Enlillazi'nin değil) Nippur'daki mâbetine ithaf olunmuştur. 19767 deki on ikinci mâbet Larsa'daki Ebabbar'dan; mama-fih 7073 de onbirinci ve on ikinci ilâhiler arasına, Nanna'nın Gaeş şehrindeki mâbedine on satırlık bir ilâhi ilâve edilmiştir. 17 numaralı ilâhi Ninşubur mâbedine ithaf olunmuştur. Bau'n Esilsirsir ilâhisi ve Kinirşa'daki Dumuzi mâbedine ithaf olunmuş ilâhi arasında Zimmern'in listesinde gösterildiği gibi bir değil fakat *iki* tane ilâhi vardır; bir tanesi Sirara'daki Nanşe ve ötekisi Guabba'daki Ninmar mâbetlerine'dir. Kazallu'daki Numuşda'nın (Zimmern'in listesinde No. 28) ve Der'deki KA.DI'nin mâbetlerine olan ilâhiler arasına

tablets and fragments belonging to this composition; by far the most important is CBS 7073. This latter, like CBS 19767, consists of ten columns of text, and except for cols. v and vi, which are almost entirely broken away, it is very well preserved. Together with our new Istanbul material this tablet will make possible a well-nigh complete restoration of the text. The composition contains 41 hymns varying in length from 7 to 23 lines; each is dedicated to a particular temple or shrine. To the list compiled by Zimmern (*ibid.* p. 275 f.) the following additions and emendations can now be made: The third hymn is dedicated to the Tummal (not the é-ki-ûr) of Ninlil. The fourth hymn is dedicated to Nusku's (not Enlillazi's) temple in Nippur described as é-den-lîl-lâ. The twelfth temple in 19767 is the Ebabbar of Larsa; 7073, however, inserts between hymns 11 and 12 a ten-line hymn to the temple of Nanna in the city of Gaeš. Hymn No. 17 is dedicated to the temple of Ninşubur. Between the hymn to the Esilsirsir of Bau (No. 20) and that to the temple of Dumuzi in Kinirša there are *two* hymns (not one as in Zimmern's list); one is to the temple of Nanşe in Sirara and the other is to the temple of Ninmar in Guabba. Between the hymn to Numuşda's temple in Kazallu (No. 28 in Zimmern's list) and the one to that of KA.DI in Der, there is to be inserted a short hymn to a temple belonging to a deity whose name is broken away. The hymn and

ismi mahvolan bir tanrıya müteallık mâbede ithaf olunan kısa bir ilâhi dercetmek icabeder. 7073 de Eşnunna'daki Ninazu mâbedi ve ilâhisi hazfolunmuştur (No. 30). 33 numarolu ilâhide bahsi geçen Urum tanrısı Sin'dir. Eulmaş mâbedine (No. 36) olan ilâhi ile Ereş'deki Nidaba mâbedine olan ilâhi arasına Agade'deki bir mâbet için, belki Zababa'ya ait olan, sekiz satırlık bir ilâhinin sıkıştırılması lâzımdır. Şimdi İstanbul vesaikimize geri dönelim: No. 88 üzerine yazının hulâhası yazılmış ve iyi muhafaza olunmuş bir tablettir; Zimmern'in 10-14 nümerolarına değişik bir şekilde müteakıl olan beş tane ilâhiyi havidir. Kezalik, 7073 Gaeş'teki Nanna'nın mâbedine olan ilâhiyi dercetmiştir, halbuki bu 19767 de hazfedilmiştir. 89 nümeromuz üzerinde aslen yazının son kısmı yazılmış olan bir tabletin fragmanıdır. Sütun ii Kazallu'daki Numuşda mâbedi ile ismi mahvolan bir tanrının mâbedine ilâhileri havidir (yukarıdaki tafsîlâta bakınız). Sütun iii Eşnunna'daki Ninazu mâbedine ilâhiyi havidir (Zimmern'in listesinde No. 30; yukarıda yazıldığı gibi bu ilâhi 7073 de hazf olunmuştur). Fena muhafaza olunmuş olan sütun iv Sippar'daki Utu'nun mâbedine ilâhiden küçük bir parçayı ihtiva eder. (No. 34)

No. 90-93: *İlâhilerden(?) fragmanlar.* No. 90 bal-bal-e şeklinde târif olunan bir ilâhi tipidir. 91 nümeroda bir tanrı sendelemiyen ayağını

temple of Ninazu in Ešnunna (No. 30) is omitted in 7073. The deity of Urum involved in hymn No. 33 is Sin. Between the hymn to the temple Eulmaš (No. 36) and the one to that of Nidaba in Ereš, an eight-line hymn to a temple in Agade, perhaps that of Zababa, is to be inserted. To return now to our Istanbul material: No. 88 is a well preserved tablet inscribed with an extract of the composition; it contains the five hymns which correspond to Zimmern's Nos. 10-14, but in a varying order. Moreover, like 7073 it inserts the hymn to the temple of Nanna in Gaeš which is omitted in 19767. Our No. 89 is a fragment of a tablet originally inscribed with the latter part of the composition. Col. ii contains the hymns to Numušda's temple in Kazallu (No. 28) and to a temple belonging to a deity whose name is broken away (cf. above). Col. iii contains the hymn to the temple of Ninazu in Ešnunna (No. 30 in Zimmern's list; this is the hymn which, as stated above, is omitted in 7073). The poorly preserved col. iv contains a small part of the hymn to the temple of Utu in Sippar (No. 34).

Nos. 90-93: *Hymnal(?) fragments.* No. 90 is a type of hymn designated as bal-bal-e. In No. 91 a deity is boasting of his unfaltering foot and untiring knee. No. 92 mentions Enlil and contains a number of glosses. No. 93 mentions Enki and perhaps the Abzu.

yorulmıyan dizini metheder. *No. 92* Enlil'den bahseder ve bazı izahatı ihtiva eder. *No. 93* Enki'den ve belki Abzu'dan bahseder.

IV. FIGANNAMELER (Lamentations)

İstanbul'daki vesaikte temsil olunan Sümer figannameleri (*No. 94-113*) Ur'un, Nippur'un, Agade'nin, é-ki-mar'ın ve hatta tekml Sümer ve Accad'ın tahrip edilmesine dairdir; tafsil edildikleri takdirde şöyle anlatılabilirler:

No. 94-9: "*Ur'un tahrip edilmesine ait figanname.*" *No. 97* müstesna bütün bu metinler "*Ur'un tahrip edilmesine ait figanname*"'nin aslına irca suretile tâmirinde benim tarafımdan kullanılmıştır (*AS No. 12*). *No. 97*: O neşriyatı hazırlarken muhteviyatını anlayamadığım küçük bir fragmandır. Ön tarafı yazının 16 ncı ve sonra gelen satırlarına tekabül eder; kopyasını şimdilik nereye koyduğumu bilmediğimden dolayı suretini burada vermediğim arka tarafı 411 nci ve sonra gelen satırlara tekabül eder.

No. 100: "*Sümer ve Accad'ın tahrip edilmesine dair figanname.*" Bu yazının muhteviyatı gittikçe daha aydınlanmaktadır, ve bu gün, bunun tertip ve teknikini hiç olmazsa kısmen anlayabilecek vaziyetteyiz. Pek muhtemeldir ki bu yazının metni bir kaç yüz satırdan ibaret olsun, şimdiye kadar yalnız

III. LAMENTATIONS

The Sumerian lamentations represented by our Istanbul material, Nos. 94-113, are concerned with the destruction of Ur, Nippur, Agade, é-ki-mar, and of Sumer and Accad as a whole; in detail these texts may be described as follows:

Nos. 94-9: "*Lamentation over the Destruction of Ur.*" With the exception of *No. 37* all these texts were utilized by me in the reconstruction of the "*Lamentation over the Destruction of Ur*" (*AS No. 12*). *No. 97* is a small fragment whose contents I failed to identify when preparing that publication. Its obverse corresponds to lines 16 ff. of the composition; its reverse, the copy of which I have misplaced and thus am unable to reproduce here, corresponds to lines 411 ff.

No. 100: "*Lamentation over the Destruction of Sumer and Accad.*" The nature of the contents of this composition is gradually becoming clarified and we are now in a position to apprehend at least partially its structure and technique. In all likelihood the text of the composition consisted of several hundred lines; as yet only some 90 of these have been recovered; in addition

doksan tane kadarı bulunmuştur, İstanbul vesaikine ilâveten bizi alâkadar eden metinler şunlardır: *STVC* 28-9, 31; *PBS X 4* No. 6; *BE XXXI* 2; *PBS X 2* No. 4. Muhafaza olunan kısımdan anladığımıza göre tahrip edilen şehirler şunlardır: Eridu, Lagaş ve civarı, Kazallu, İsin, Nippur, Adab; bu şehirlerin tahrip edilişine Damgalnunna, Bau, Namrat, Ninisinna, Ninlil ve Nintu adlı âliheler figan ederler. Mevcut vesaikin son satırları Zabalam'ın, Erekin ve Umma'nın tahribatından bahseder.

No. 101-2: "Nippur'un tahribatı hakkında figanname." Bu yazının muhteviyatı ilk olarak benim tarafımdan "İşme-Dagan Ayinleri" (*STVC* sayfa 5) fıkrasında hülâsa edilmiştir. Bu şiirin ilk kısmı Nippur'un tahribatı hakkında bir figannameden ibarettir ve ikinci kısmı şehrin kurtuluşu ve kiral İşme-Dagan tarafından yeniden imarını metheder. Bu yazı muhtemeldir ki 400 satırdan fazla olsun; şimdilik yalnız ilk 331 satırları büyük bir mikyasta tâmir olunabilir. İstanbul fragmanlarımıza ilâveten bizi alâkadar eden metinler şunlardır: *PBS X 4* No. 1; *SRT* 40, 50; *STVC* 66-8; *TRS* 15. *No. 101* imizin ön ve arka tarafları şiirin 57-72 ve 82-107 satırlarına tekabül eder. *No. 102* nin ön tarafı yazının şimdiye kadar eksik olan ilk satırlarını meydana çıkartıyor; ve satır 1-15 e tekabül ediyor; arka tarafı ise satır 72-6 ya tekabül eder.

to our Istanbul piece, the texts involved are: *STVC* 28-9, 31; *PBS X 4* No. 6; *BE XXXI* 2; *PBS X 2* No. 4. The destroyed cities identifiable in the preserved portion are: Eridu, Lagaş and its environs, Kazallu, Isin, Nippur, Adab; their destruction is lamented by the goddesses Damgalnunna, Bau, Namrat, Ninisinna, Ninlil, Nintu. The last lines of the extant material seem to treat of the destruction of Zabalam, Erech, Umma.

Nos. 101-2: "Lamentation over the Destruction of Nippur." The contents of this composition were first outlined by me in the paragraph on the "İşme-Dagan Liturgies," *STVC* p. 5. It is a poem whose first portion consists of a lament over the destruction of Nippur while its latter half eulogizes the delivery of the city and its restoration by the king İşme-Dagan. The composition probably consists of more than 400 lines; as yet only the first 331 lines can be reconstructed in large part. In addition to our Istanbul fragments, the texts involved are: *PBS X 4* No. 1; *SRT* 40, 50; *STVC* 66-8; *TRS* 15. The obverse and reverse of our *No. 101* correspond to lines 57-72 and 82-107 of the poem. The obverse of *No. 102* furnishes us with the hitherto wanting initial lines of the composition; it corresponds to lines 1-15; the reverse corresponds to lines 72-6.

No. 103: "é-ki-mar'ın tahrip edilmesine dair figanname." Emesal'ce yazılmış olan bu şiir Martu ve Subir halkı tarafından e-ki-mar'ın tahrip edilmesini elemle anlatıyor.

No. 104-9: "Agade'nin figanı." Bu altı fragmanın hepsi takriben 280 satırlık bir yazıdan parçalardır. Bu yazı Naram-Sin'in hükümdarlığı zamanında Agade şehrinin uğradığı felâkete dair figannamedir; cf. *JAOS* 60 sayfa 235 not 4. Atideki neşrolunmuş metinler bu yazıya aittir: *TRS* 64, 66; *PBS XIII* 43, 47; *STVC* 94, 100, 101; *BE XXXI* 1; *SRT* 2. 104 üncü nümeromuz belki bütün şiiri hâvi olan altı satırlı bir menşurdan fragmandır; v(?) ve vi(?) satırları takriben 174-96 ve 224-37 satırlara tekabül eder. *No. 105* şiirin ilk 51 satırını ihtiva etmiş olan tabletten fragmandır; ön ve arka tarafları 1-10 ve 46-51 satırlara mütekabildir. *No. 106* yazının ilk yarısını ihtiva eden dört sütunluk tabletten fragmandır; i, ii, iii ve iv sütunları 20-31, 53-64, 74-87 ve 109-24 satırlara tekabül eder. *No. 107* bütün şiiri ihtiva etmiş olan tabletten fragmandır; ön ve arka tarafları 3-16 ve (takriben) 249-71 satırlara tekabül eder. *No. 108* yazıdan 32 satırlık bir parçayı ihtiva etmiş olan tabletten fragmandır; ön ve arka tarafları takriben 87-96 ve 106-18 satırlara tekabül eder. *No. 109* şiirin bir parçasını ihtiva etmiş olan tabletten

No. 103: "Lamentation over the Destruction of é-ki-mar." Written in the Emesal, this poem laments the destruction of the é-ki-mar by the people of Martu and Subir.

Nos. 104-9: Agade lament. These six fragments are all part of a composition of approximately 280 lines in length which laments a calamity that befell the city of Agade during the reign of Naram-Sin; cf. *JAOS* 60.235, note 4. The following published texts belong to this composition: *TRS* 64, 66; *PBS XIII* 43, 47; *STVC* 94, 100, 101; *BE XXXI* 1; *SRT* 2. Our *No. 104* is a fragment of what was probably a six-sided prism inscribed with the entire poem; its sides v(?) and vi(?) correspond to approximately lines 174-96 and 224-37. *No. 105* is a fragment of a tablet which had contained the first 51 lines of the poem; its obverse and reverse correspond to lines 1-10 and 46-51. *No. 106* is a fragment of a four-column tablet which had contained the first half of the composition; its cols. i, ii, iii, and iv correspond to lines 20-31, 53-64, 74-87, and 109-24. *No. 107* is a fragment of a tablet which had contained the entire poem; its obverse and reverse correspond to lines 3-16 and (approximately) 249-71. *No. 108* is a fragment of a tablet which had contained a 32-line extract of the composition; its obverse and

fragmandır; ön ve arka tarafları takriben 103-16 ve 140-50 satırlara tekabül eder.

No. 110-12: "Figanname(?) fragmanları." 6-7 satırlardan anlaşılıyor ki *No. 110* un enem tipinde bir yazıya ait olması mümkündür. *No. 111* de ön tarafın 3 üncü satırı ve arka tarafın 3 üncü satırı belki [ki-şub-gú-x]-kam-ma-àm şeklinde tâmir olunabilir; bu bazı figannamelerin vasfı mümayyizi olan bir ayin işaretidir. *No. 112* 4-7 satırların muhteviyatı figanname tipinde bir yazıyı gösteriyor.

V. "HAKİMÂNE" YAZILAR

En son senelere kadar, bazı darbı mesel vesaiki müstesna, Sümerin "hakimâne" edebiyatına dair hemen hemen hiç bir şey bilinmiyordu. Bu gün Sümer'in "hakimâne" yazılarının ne kadar mürekkep ve zengin olduğunu anlamağa başlıyoruz. Bu cildin mukaddimesinde bahsolunan Nippur edebiyatı katalogundaki 62 yazıdan son 13 ünün hepsi "hakimâne" metinlerdir. Mevcut vesaiki nazaran Sümer "hakimâne" yazıları şu tiplerden ibarettir: 1. Darbı meseller koleksiyonu. 2. Muhtelif uzunluklarda "hakimâne" ibareler koleksiyonu. 3. "Kuş ve Balık," "Ağaç ve Kamış," "Kazma ve Sapan," "Gümüş ve Tunç" gibi masallar. 4. Oldukça uzun didaktik yazılar. 59-60

reverse correspond to approximately lines 87-96 and 106-18. *No. 109* is a fragment of a tablet which had contained an extract of the poem; its obverse and reverse correspond approximately to lines 103-16 and 140-50.

Nos. 110-12: Lamentation(?) fragments. *No. 110*, to judge from lines 6-7, may belong to the so-called enem-type of composition. In *No. 111*, line 3 of the obverse and line 3 of the reverse may perhaps be restored to [ki-şub-gú-x]-kam-ma-àm; a liturgical notation characteristic of some of the lamentations. In *No. 112* the contents of lines 4-7 point to a lamentation type of composition.

V. "WISDOM" COMPOSITIONS

Until very recent years, except for some proverb material, practically nothing was known or understood of the Sumerian "wisdom" literature. Today we are on the threshold of realizing the complexity and rich variety of the Sumerian "wisdom" compositions. In the Nippur literary catalogue mentioned in the preface to this volume, of the 62 compositions listed, the last 13 are all "wisdom" texts. To judge from the extant material, Sumerian "wisdom" compositions can be seen to have consisted of the following types: 1. Collections of proverbs. 2. Collection of "wisdom" paragraphs of various

ve 113-53 nümerolar "hakimâne" yazılardır; tasnif edildikleri takdirde şöyle târif olunabilirler:

No. 59-60: "Ninurtanın talimatları"; bir köylünün kendi oğluna ziraata dair verdiği talimatları ihtiva eden didaktik bir yazı. Bu talimatlar tanrı Ninurtaya atfolunur; yazının son üç satırı şöylece okunur: na-ri-ga-^dnin-urta-dumu-^den-lil-lá-ke, ^dnin-urta-engar-zi-^den-lil-lá zà-sal-zu dūg-ga-àm, "Enlil'in oğlu Ninurta'nın talimatları; ey Ninurta, Enlil'in sadık köylüsü, senin senan hayırlıdır." 108 satırlık bu yazı büyük bir mikyasta şu metinlerle tamamlanabilir: CBS 15152, 14024; *OECT* Pls. 32-5; *SEM* 42; iki adet Nippur fragmanımız. 59 nümeronun ön ve arka tarafları 15-38 ve 102-8 satırlara tekabül eder; *No. 60* yazının son 18 satırlarını havidir.

No. 114: "Edubba" yazısı (*No. 113 için aşağıya bakınız*). Sümer didaktik yazılarının epeyicesine "edubba" yahut "tablet-evi" tipleri namı verilebilir; yani bunlar başka başka şekillerde yazı yazma sanatini öğrenmenin faydelerini gösterirler. *No. 114* ümüz böyle bir edubba yazısıdır; hemen hemen ikiyüz satırlık bir yazıyı havi dört sütunluk bir menşurdan parçadır (mamañh dikkat edilmelidirki satır *a* nın tepesine yakın olan taksimat çizgisi bu menşurun bir adedden fazla yazıyı ihtiva ettiğini gösterebilir). Menşuru-

lengths. 3. Fables, such as "The Bird and the Fish," "The Tree and the Reed," "The Pickax and the Plow," "Silver and Bronze." 4. Didactic compositions of considerable length. Nos. 59-60 and 113-53 are "wisdom" compositions; in detail they may be described as follows:

Nos. 59-60: "Instructions of Ninurta"; a didactic composition consisting of instructions proffered by a farmer to his son in matters of agriculture. The instructions are attributed to the god Ninurta; the last 3 lines of the composition read: na-ri-ga-^dnin-urta-dumu-^den-lil-lá-ke, ^dnin-urta-engar-zi-^den-lil-lá zà-sal-zu dūg-ga-àm, "The instructions of Ninurta, the son of Enlil; Ninurta, steadfast farmer of Enlil, good is thy praise." The composition which consists of 108 lines can be reconstructed in large part from the following texts: CBS 15152 and 14024 (unpublished); *OECT* Pls. 32-5; *SEM* 42; our two Nippur fragments. The obverse and reverse of *No. 59* correspond to lines 15-38 and 102-8; *No. 60* contains the last 18 lines of the composition.

No. 114: "Edubba" composition. (For *No. 113* see below). Not a few of the didactic Sumerian compositions may be termed "edubba" or "tablet-house" types; that is, they elaborate in one way or another the advantages of

muzun neşrolunan suretleri şunlardır: *SRT* 27-8; *SEM* 59; *HAV* 19; hepsi beraber takriben yarısı iyi muhafaza olan 77 müteakip satırlık bir parça şimdi tamamlanabilir. Bu metnin son kısmı Sümer ahalisine yazıcıların hizmetlerinden istifade etmelerine dair nasihatı havidir; eğer bundan istifade ederse, evine, tarlalarına ve sürüsüne bereket geleceğini uzun uzadıya tasvir ediyor gibidir.

No. 115, 117: "Edubba" yazısı. (Número 116 için aşağıya müracaat). "Edubba" yazısının ikinci bir tipi 115 ve 117 nümerolarımızla gösterilmiştir; uzunluğu takriben 200 satırdır. Yazı iki kişi arasında bir konuşma ile başlar, bunların bir tanesi ötekisine "Edubba"ya giderek orada bazı faaliyette bulunursa, "adam olacağını" söyler. Yazının geri kalan kısmının şeklini ve manasını henüz anlayamadım; galiba zenginliğe, şöhrete ve Allahın teveccühüne mazhar olabilmek için nasihatlar veriyor. Bu yazının muhteviyatı şimdi büyük bir mikyasta şu metinlerde tamamlanabilir: *BE XXXI* 51; *SEM* 60-2, 64, 70, 71; *TRS* 45, 47; *PBS I* 2 No. 103 ve bizim 115 ve 117 nümerolarımız. Bunların birincisi fena muhafaza olunmuş altı satırlık bir menşurdan fragmandır; son iki satırları yazının takriben son 56 satırlarını ihtiva eder; ikincisinin ön ve arka tarafları takriben 151-7 ve 181-8 satırlarına tekabül eder.

learning the scribal art. One such "edubba" composition is represented by our *No. 114*; it is part of a four-column prism inscribed with a composition almost 200 lines long (note, however, the dividing line near the top of side a which may indicate that the prism contained more than one composition). The published duplicates to our prism are: *SRT* 27-8; *SEM* 59; *HAV* 19; all in all a piece consisting of 77 consecutive lines, of which about half are well preserved, can now be reconstructed. The latter portion of this text seems to contain advice directed to the Sumerian citizen to make use of the services of a scribe; it seems to describe in considerable detail the prosperity to his house, fields, and flocks that will ensue.

Nos. 115, 117: "Edubba" composition. (For No. 116 see below.) A second type of "edubba" composition is represented by our *Nos. 115 and 117*; it consists of approximately 200 lines. The composition begins with a colloquy between two individuals, one of whom urges the other to go to the "edubba" and perform certain of its activities as a consequence of which he will "become a man." The structure and meaning of the rest of the composition still elude me; it seems to contain advice whereby one may obtain fortune, fame, and the divine favor. The contents of the composition can now

No. 113, 116: "Edubba" yazısı. Bu iki fragman uzunluğu bilinmeyen ve aynı zamanda *SEM* 63 ve 65 e ait olan bir yazının parçasıdır; bu dört metinden şimdi 47 müteakip satırlık bir parça tâmir olunabilir. Muhteviyatının anlaşılması pek müşkil olmasına rağmen *Edubba* tipinde didaktik bir yazı olması ihtimali vardır.

No. 118, 119, 120, 123, 125: "Edubba" yazısı. Bütün bunlar bir talebe kâtibin günlük faaliyetlerini anlatan bir yazıdan parçadır (*121* ve *122 nümerolar* için aşağıya müracaat); hocanın hayır duası ile biter (cf. *JAOS* 60 sayfa 247 not 3). Bu 96 satırlık yazının tâmiri için esas metinler 118 nümeromuz ve hâlâ neşrolunmamış CBS 6094 dir; ilâveten şu suretler vardır: *TRS* 49; *SEM* 66, 68, 69; *BE XXXI* 37; *HAV* 18; *SRT* 29. *119 nümeromuz* yazının 72-89 satırlarına tekabül eder; *120 nümeronun* ön ve arka tarafları 15-26 ve 87-93 satırlara tekabül eder; *nümero 123* 33-40 satırlara tekabül eder; *No. 125* 87-92 satırlara tekabül eder.

Nos. 121, 122, 124, 126, 127: "Edubba" (?) fragmanları. Ummia, şeş-gal, aşag-zu, gud-zu, tukum-bi, anaş-âm gibi kelimeler ve cümlelerden anlaşıldığına göre bu fragmanlar her halde "edubba" yazılarına aittir.

be reconstructed in large part from the following texts: *BE XXXI* 51; *SEM* 60-2, 64, 70, 71; *SRT* 30; *TRS* 45, 47; *PBS I* 2 No. 103 and our Nos. 115, 117. The former is a poorly preserved fragment of a six-sided prism whose last two sides contain (approximately) the last 56 lines of the composition; the obverse and reverse of the latter correspond to approximately lines 151-7 and 181-8.

Nos. 113, 116: "Edubba" composition. The two fragments are part of a composition of unknown length to which also belong *SEM* 63 and 65; from all four texts a portion of about 47 consecutive lines can now be reconstructed. The contents are difficult to penetrate but they point to a didactic composition of the "edubba" type.

Nos. 118, 119, 120, 123, 125: "Edubba" composition. All these pieces (for Nos. 121, 122 see below) are part of a composition in which the student-scribe describes some of his routine activities; it closes with a blessing by the teacher (cf. *JAOS* 60. 247, note 3). The basic texts for the restoration of this 96-line composition are our *No. 118* and the still unpublished CBS 6094; in addition there are the following duplicates: *TRS* 49; *SEM* 66, 68, 69; *BE XXXI* 37; *HAV* 18; *SRT* 29. Our *No. 119* corresponds to lines 72-89 of the composition; the obverse and reverse of *No. 120* correspond to lines 15-26 and 87-93; *No. 123* corresponds to lines 33-40; *No. 125* to lines 87-92.

No. 128-34: "Hakimâne" ibareler koleksiyonu. İbarelerin çizgilerle birbirlerinden ayrılmış olduklarına dikkat ediniz. *No. 128* in ön tarafının ii sütunu *No. 131* in arka tarafının iii sütununun 1-5 satırlarının suretidir; demek ki bu "hakimâne" ibare iki ayrı koleksiyondan parçadır çünkü *128* ve *131* nümerolar arasında başka suret yoktur. *No. 129* dan bir tanesi *BE XXXI 21* in sureti olan ibarelerin koleksiyonudur birincinin ön tarafının 2 ve müteakip satırları sonuncunun ön tarafının 2 ve müteakip satırlarına tekabül eder); cf. *JAOS* 60 sayfa 242 not 27. *No. 130* bir kaç ibare (gurubunu) ihtiva eder; bunlardan bir tanesi Emesal'cedir ve *BE XXXI 36* nın suretidir (birincinin ön tarafının 4 ve müteakip satırları sonuncunun ön tarafının 1 ve müteakip satırlarına tekabül eder); cf. *JAOS* 60 sayfa 247 not 42. *No. 131* büyük bir ibare koleksiyonundan fragmandır; dikkat edinizki sütun ii 4-17 deki ibare Emesal lehçesindedir ve sütun iii 6-17 deki ismi hasları tâdat eder (arka taraf iii 1-5 in *No. 128* ön taraf ii nin sureti olduğu yukarıda gösterildi). *No. 132* çok kısa bir "hakimâne" ibareler koleksiyonunu havidir; Crozer koleksiyonunda bulunan oldukça iyi muhafaza olunmuş 6 sütunluk bir tabletin sütun ii 27 ve müteakip satırlarının suretidir. *No. 133-4* galiba henüz sureti çıkartılmamış ibareleri ihtiva etmektedir.

Nos. 121, 122, 124, 126, 127: "Edubba" (?) fragments. To judge from such words and phrases as ummia, šeš-gal, ašag-zu, gud-zu, tukum-bi, anaš-ām, these fragments probably belong to "edubba" compositions.

Nos. 128-34: Collections of "wisdom" paragraphs; note that the paragraphs are separated by an extra ruled line. *No. 128* obv. ii duplicates *No. 131* rev. iii 1-5; this particular "wisdom" paragraph, then, was part of two different collections since *Nos. 128* and *131* do not show any other duplications. *No. 129* is a collection of paragraphs one of which duplicates *BE XXXI 21* (obv. 2 ff. of the former corresponds to obv. 2 ff. of the latter); cf. *JAOS* 60. 242, note 27. *No. 130* contains a group of paragraphs, one of which, an Emesal piece, duplicates *BE XXXI 36* (obv. 4 ff. of the former corresponds to obv. 1 ff. of the latter); cf. *JAOS* 60. 247, note 42. *No. 131* is a fragment of a large collection of paragraphs; note that the paragraph contained in col. ii 4-17 is in the Emesal dialect and that the one contained in col. iii 6-17 lists proper names (the duplication of rev. iii 1-5 with *No. 128* obv. ii has been noted above). *No. 132* contains a collection of very brief "wisdom" paragraphs; it duplicates col. ii 27 ff. of a fairly well-preserved six-column tablet in the Crozer collection. *Nos. 133-4* contain paragraphs which as yet seem to be unduplicated.

No. 135-41: "Hakimâne" (?) fragmanlar. No. 135 galiba düşmanlıktan bahsediyor; *No. 136* da tekerrür eden *tukum-bi* sayanı dikkattir; *No. 137-9* ve *No. 141* eksikliklerine rağmen bir "hakimâne" yazı tipinde olmaları ihtimali vardır; *No. 140* o kadar eksiktir ki muhteviyatını anlamak pek mümkün değildir.

No. 142-53: Darbı meseller. No. 142, STVC 14 ün ve *PBS XII 51* in suretidir (ilk sütunları birbirine tekabül eder); cf. *STVC* sayfa 1: burada metin yanlış olarak "muhtemelen" bir sihirname diye tarif olunmuştur (mamañih pek sayanı dikkattir ki ne *STVC 14* ne de *PBS XII 51* darbı mesel tabletlerinin bariz vasfı olan taksimat boşluklarını göstermediği anlaşılıyor). Geri kalan metinlerin suretleri şimdi tesbit edilmemiştir. Mamañih University Museum'da hâlâ daha neşrolunmamış 60 kadar darbı mesel parçası vardır. Bunların büyük bir kısmı küçük fragmanlardır, fakat bir kaç tanesi iyi muhafaza olunmuş tabletlerdir ve bunların bazıları benim tarafımdan kopya edilmiştir. Bu munzam vesaik Sümer darbı mesel edebiyatının umumu hakkında oldukça mükemmel bir fikir edinmeğe yardım edebilir.

Nos. 135-41: "Wisdom" (?) fragments. No. 135 seems to treat of enmity; in *No. 136* note the repeated *tukum-bi*; the contents of *Nos. 137-9* and *141*, despite their fragmentary character, point to a "wisdom" type of composition; *No. 140* is too fragmentary for any but the most tentative conclusion in regards to its contents.

Nos. 142-53: Proverbs. No. 142 duplicates *STVC 14* (their first columns correspond) and *PBS XII 51*; cf. *STVC* p. 1 where the text is erroneously characterized as "probably" an incantation (note, however, that strangely enough both *STVC 14* and *PBS XII 51* do not seem to show the dividing spaces that characterize proverb tablets). No duplicates of the remaining texts are as yet identifiable. However, in the University Museum there are still about sixty unpublished proverb pieces. The great majority are small fragments, but several are well preserved tablets; some of these have already been copied by me. This additional material will help to furnish a fairly representative cross-section of Sumerian proverb literature.

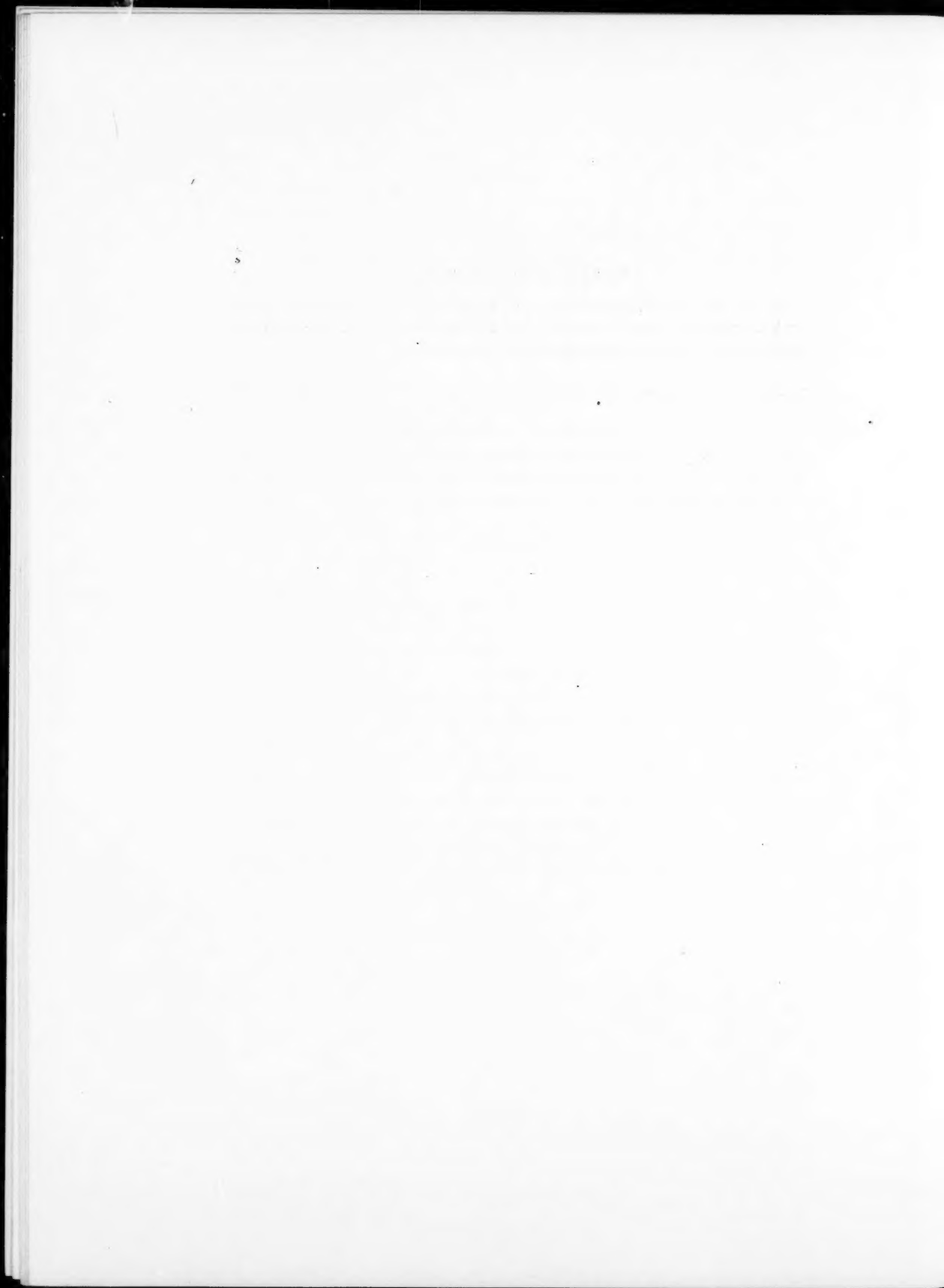
VI

EDEBİ(?) FRAGMANLAR

No. 154-67. Bir sihirname metni olan *No. 161* müstesna, bütün bu fragmanlar belki edebî yazılardan parçalardır; şimdilik bunların eksik muhteviyatlarını daha yakından tetkik etmek imkânsızdır.

VI. LITERARY(?) FRAGMENTS

Nos. 154-67. With the exception of *No. 161* which is an incantation text, all these fragments are probably parts of literary compositions; as yet it is impossible to make any closer identification of their fragmentary contents.

INDEX

TEXT No. CATALOGUE No.

1 2283
2 3102
3 2302
4 2729
5 4249
6 1153
7 2767
8 2743
9 2339
10 2741
11 2304
12 4042
13 3052
14 4256
15 2711
16 2705
17 4004
18 3167
19 2707
20 4094
21 2308
22 4036
23 4031
24 1117
25 2473
26 2337
27 2742
28 4200
29 2762
30 4034
31 4151
32 2724
33 4006
34 4152
35 2377
36 4250
37 3056
38 4002
39 3044
40 2272
41 4003

TEXT No. CATALOGUE No.

42 4445
43 4016
44 2313
45 3074
46 3036
47 2495
48 1906
49 2722
50 2310
51 4251
52 4043
53 2365
54 2423
55 2286
56 4044
57 4005
58 2719
59 2276
60 2725
61 2478
62 4007
63 2312
64 2755
65 2776
66 4255
67 2749
68 4045
69 3042
70 4247
71 1364
72 4046
73 4028
74 4027
75 4039
76 2999
77 4260
78 626
79 2477
80 2437
81 2770
82 4254

TEXT No. CATALOGUE No.

83 2976
84 2984
85 4047
86 1084
87 2396
88 2-1
89 3-3
90 4011
91 4014
92 4010
93 4040
94 2780
95 2401
96 3166
97 1162
98 4024
99 2911
100 2281
101 4009
102 2288
103 2922
104 4248
105 2727
106 2398
107 4008
108 2728
109 4032
110 2405
111 4030
112 4038
113 2322
114 4243
115 4244
116 2771
117 2778
118 2750
119 2746
120 4037
121 897
122 2314
123 4246

TEXT No.	CATALOGUE No.	TEXT No.	CATALOGUE No.	TEXT No.	CATALOGUE No.
124	4258	139	2331	154	4029
125	4262	140	2335	155	4026
126	2317	141	4019	156	2342
127	2284	142	3026	157	4022
128	2763	143	4033	158	4020
129	2796	144	4025	159	4023
130	2324	145	4253	160	2319
131	3023	146	1222	161	4015
132	2311	147	1300	162	2344
133	4261	148	1306	163	4259
134	4245	149	2757	164	2323
135	2794	150	1250	165	2338
136	2723	151	4252	166	4257
137	4035	152	2333	167	4021
138	2367	153	2332		

INDEX

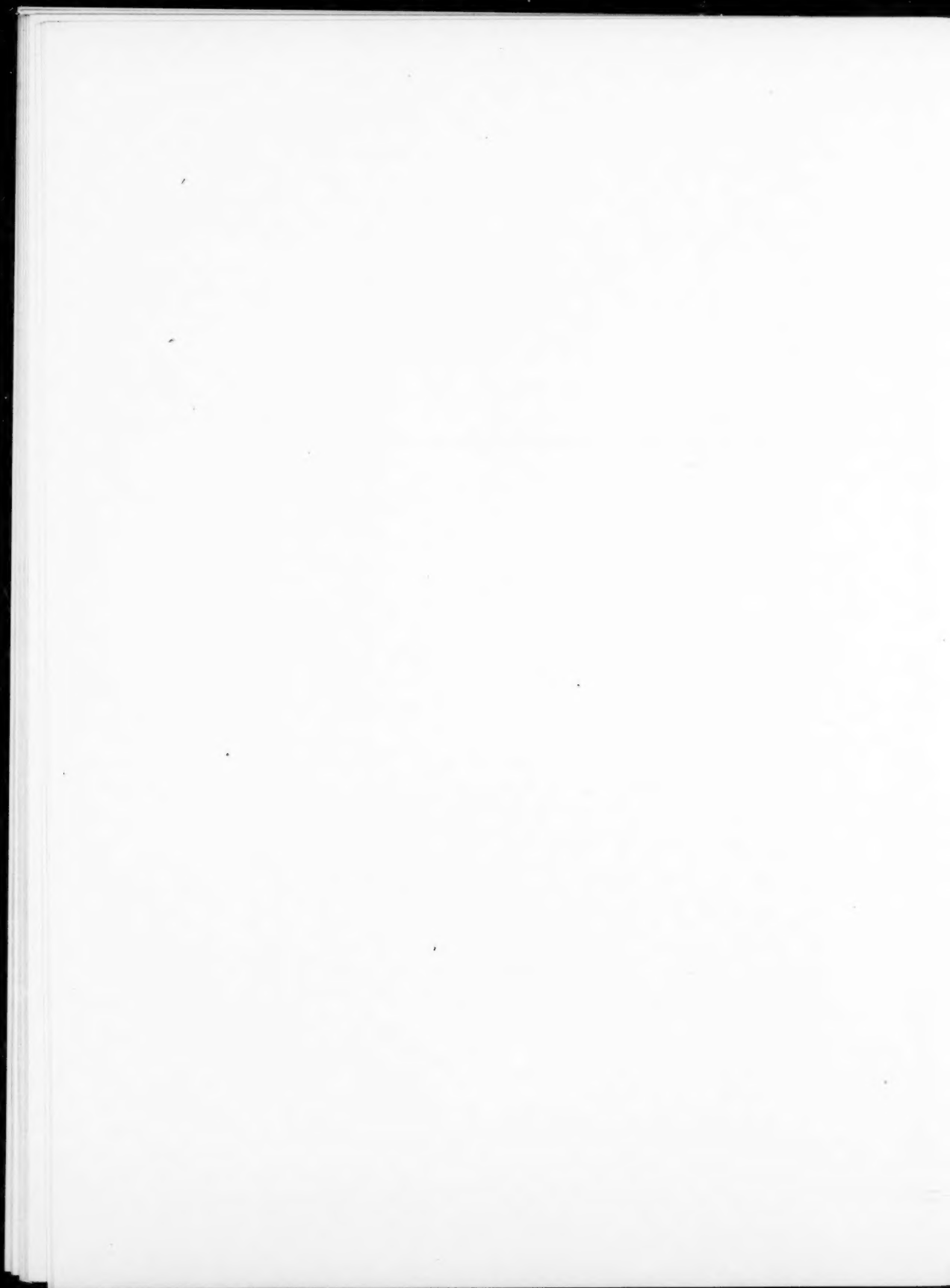
CATALOGUE No.	TEXT No.	CATALOGUE No.	TEXT No.	CATALOGUE No.	TEXT No.
626	78	2365	53	2796	129
897	121	2367	138	2911	99
1084	86	2377	35	2922	103
1117	24	2396	87	2976	83
1153	6	2398	106	2984	84
1162	97	2401	95	2999	76
1222	146	2405	110	3023	131
1250	150	2423	54	3026	142
1300	147	2437	80	3036	46
1306	148	2473	25	3042	69
1364	71	2477	79	3044	39
1906	48	2478	61	3052	13
2272	40	2495	47	3056	37
2276	59	2705	16	3074	45
2281	100	2707	19	3102	2
2283	1	2711	15	3166	96
2284	127	2719	58	3167	18
2286	55	2722	49	4002	38
2288	102	2723	136	4003	41
2302	3	2724	32	4004	17
2304	11	2725	60	4005	57
2308	21	2727	105	4006	33
2310	50	2728	108	4007	62
2311	132	2729	4	4008	107
2312	63	2741	10	4009	101
2313	44	2742	27	4010	92
2314	122	2743	8	4011	90
2317	126	2746	119	4014	91
2319	160	2749	67	4015	161
2322	113	2750	118	4016	43
2323	164	2755	64	4019	141
2324	130	2757	149	4020	158
2331	139	2762	29	4021	167
2332	153	2763	128	4022	157
2333	152	2767	7	4023	159
2335	140	2770	81	4024	98
2337	26	2771	116	4025	144
2338	165	2776	65	4026	155
2339	9	2778	117	4027	74
2342	156	2780	94	4028	73
2344	162	2794	135	4029	154

CATALOGUE No.	TEXT No.	CATALOGUE No.	TEXT No.	CATALOGUE No.	TEXT No.
4030	111	4046	72	4252	151
4031	23	4047	85	4253	145
4032	109	4094	20	4254	82
4033	143	4151	31	4255	66
4034	30	4152	34	4256	14
4035	137	4200	28	4257	166
4036	22	4243	114	4258	124
4037	120	4244	115	4259	163
4038	112	4245	134	4260	77
4039	75	4246	123	4261	133
4040	93	4247	70	4262	125
4042	12	4248	104	4445	42
4043	52	4249	5	2-1	88
4044	56	4250	36	3-3	89
4045	68	4251	51		

LEVHALAR

PLATES*

* All the tablets were copied to actual size. However the copies appear in their original size only in 35 of the plates. The remaining 59 plates had to be reduced in scale to fit the size of the *ANNUAL*; these are (the number in parenthesis indicates the scale of reduction in terms of 100): III (85); IV (78); V (80); VI (82); VII (80); VIII (89); IX (93); X (91); XI (78); XII (80); XIII (74); XV (80); XIX (91); XXII (91); XXIII (86); XXIV (81); XXV (87); XXVI (82); XXVII (84); XXIX (84); XXXII (85); XXXIII (84); XXXIV (84); XXXVII (87); XXXIX (74); XLII (89); XLIII (86); XLVI (79); XLVII (87); L (89); LI (90); LIV (85); LVII (91); LVIII (97); LIX (85); LX (79); LXIII (90); LXIV (84); LXVI (75); LXVII (85); LXVIII (82); LXIX (83); LXX (98); LXXI (90); LXXIII (78); LXXIV (86); LXXV (86); LXXVII (87); LXXX (84); LXXXII (79); LXXXIII (82); LXXXIV (84); LXXXV (86); LXXXVI (94); LXXXVIII (86); LXXXIX (89); XC (92); XCI (84); XCII (82).

1

REVERSE

PLATE I

col.vi

col.v

col.iv

sic!

Obverse Destroyed

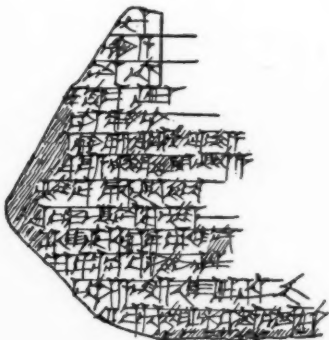
2

OVERSE

REVERSE

5

10

5

10

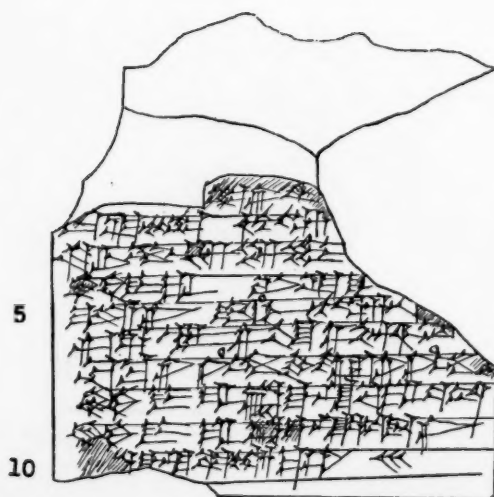
OBSERVE

sic! Written Over Erasure

sic! Written Over Erasure

REVERSE

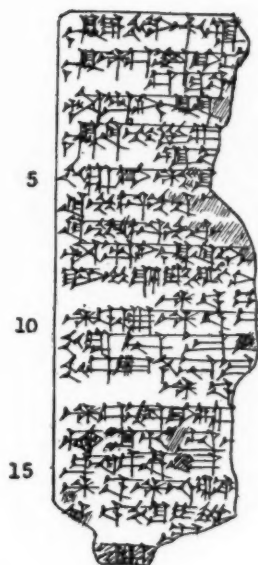

sic!

sic!

OBERSE

REVERSE

sic!

sic! Scribal Erasure

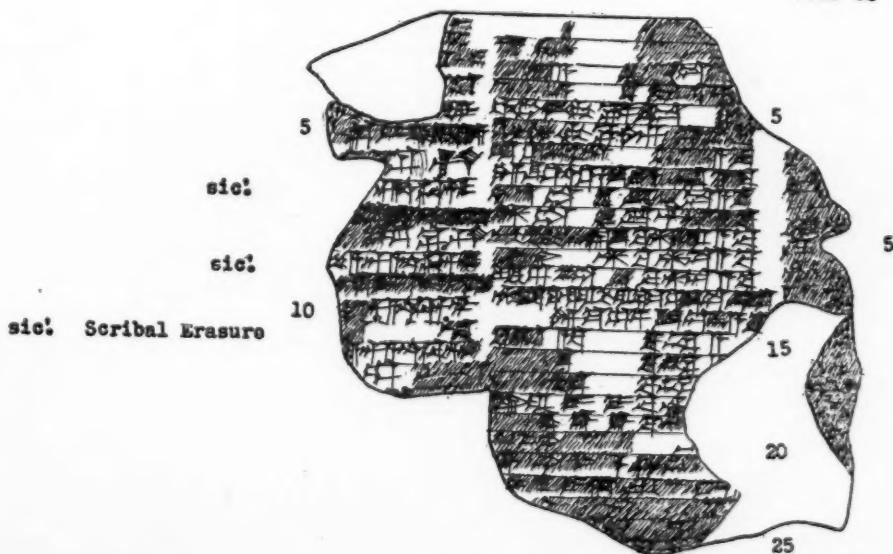

5

side vi

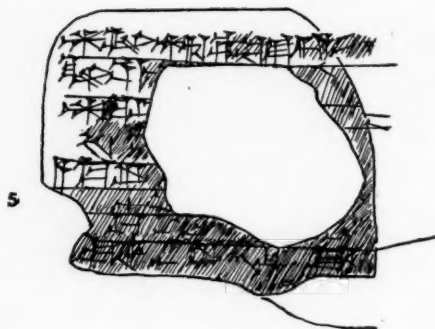
side i

side ii

6

OBVERSE

REVERSE

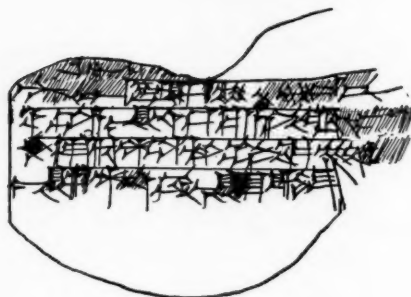
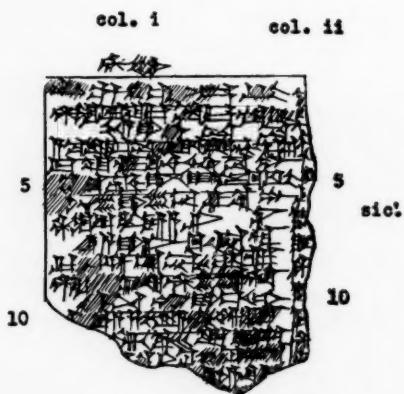

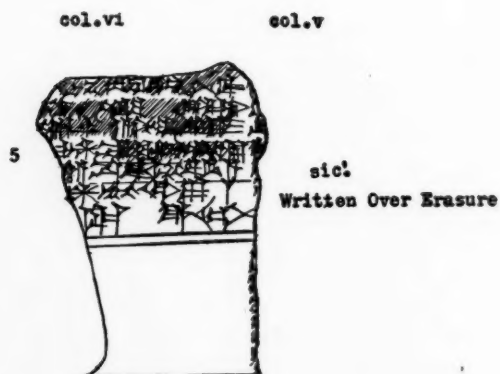
PLATE IV

7

OBVERSE

REVERSE

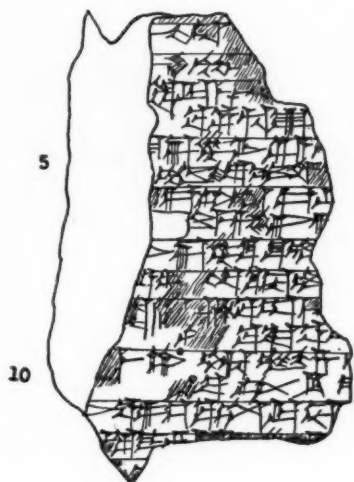

8

PLATE V

OBVERSE

REVERSE

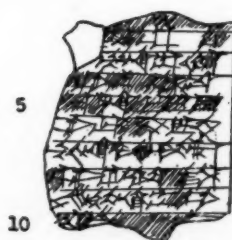
sic: Scribal Erasure
sic: Scribal Erasure

9

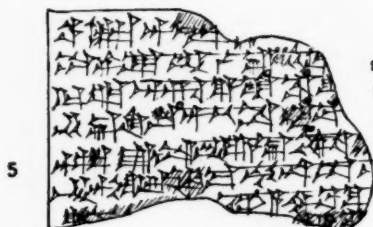
OBVERSE

REVERSE

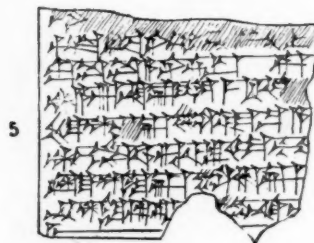

OBERSE

REVERSE

sic: Scribal Erasure
 sic: Written Over Erasure
 sic:
 sic:

11

OBERSE?

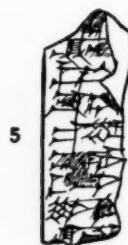

Reverse? destroyed

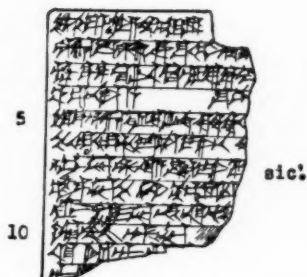
12

OBERSE

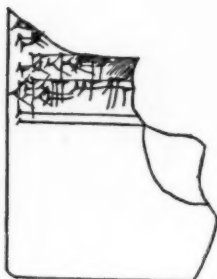
REVERSE

13
OBSERVE

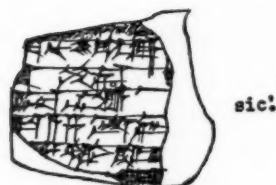

REVERSE

14 PLATE VII

OBSERVE?

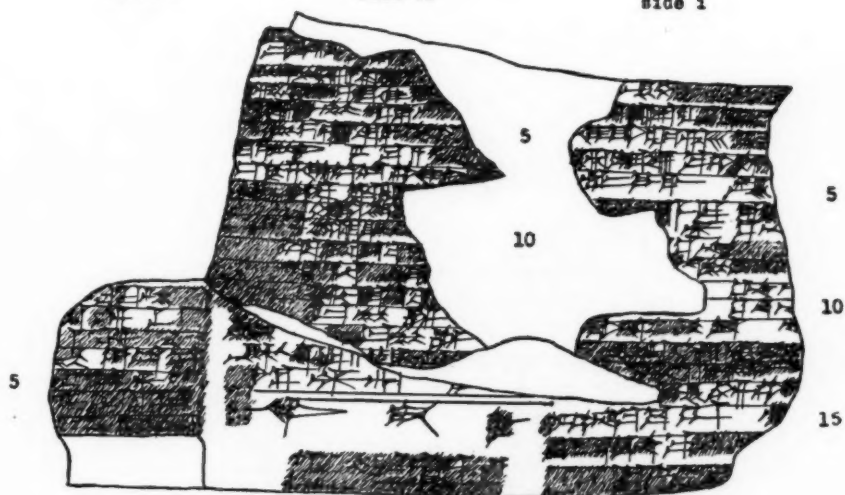
Reverse? destroyed

15

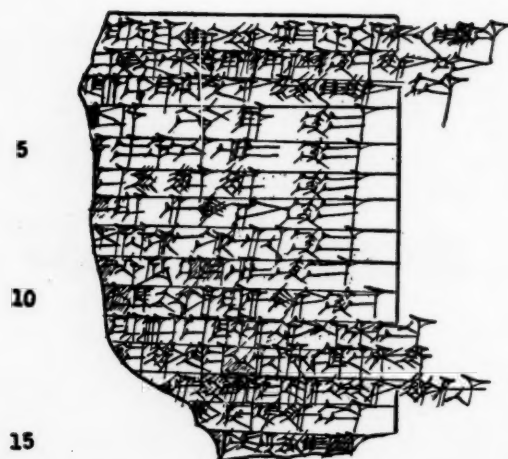
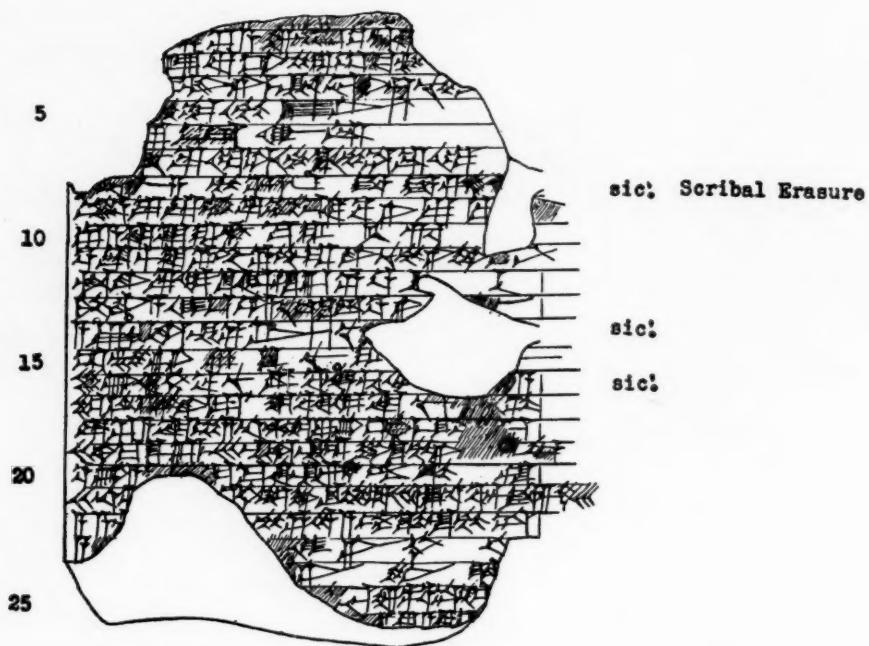
side v

side vi

side i

5

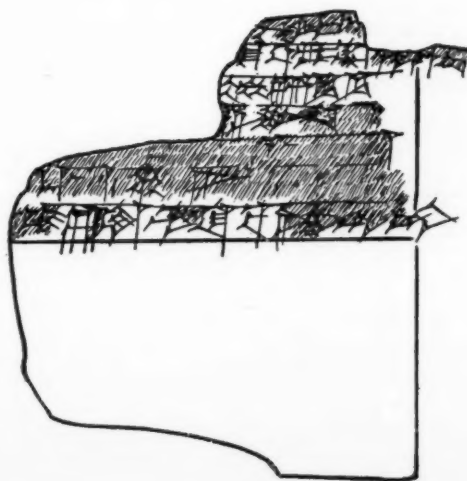

REVERSE

17

REVERSE

18
REVERSE

PLATE X

col.ii col.i

5

sic: Written Over Erasure

Obverse Destroyed

19

OBVERSE

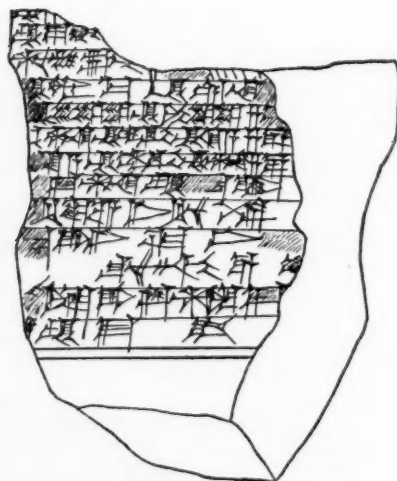
REVERSE

5

5

10

OBVERSE

20

REVERSE

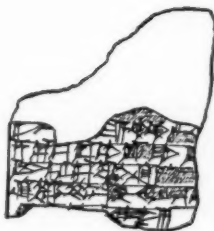
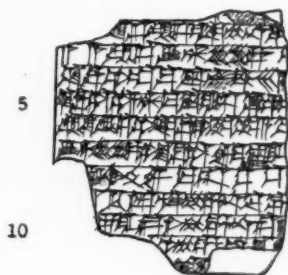
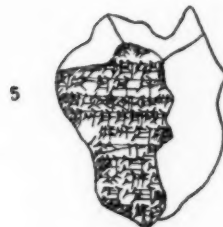

PLATE XI

21

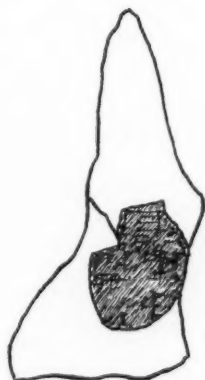
OBVERSE?

Reverse? destroyed

22

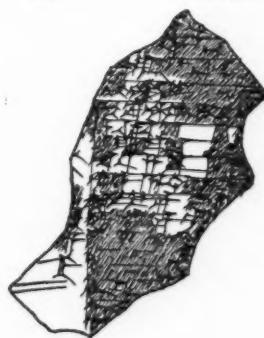
OBVERSE

REVERSE

col. iv

col. iii

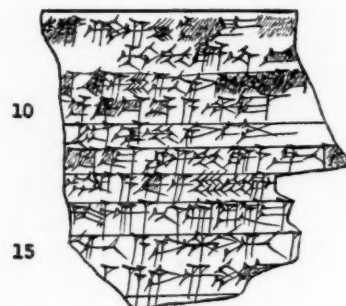

OBVERSE

23

REVERSE

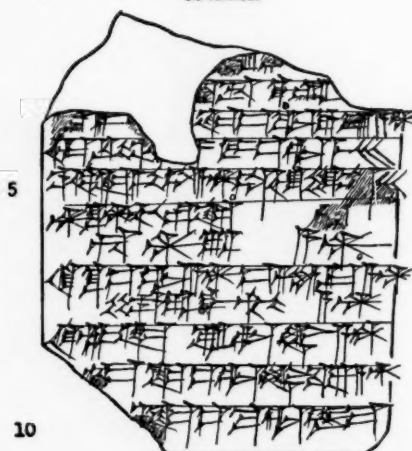
PLATE XII

OBVERSE

24

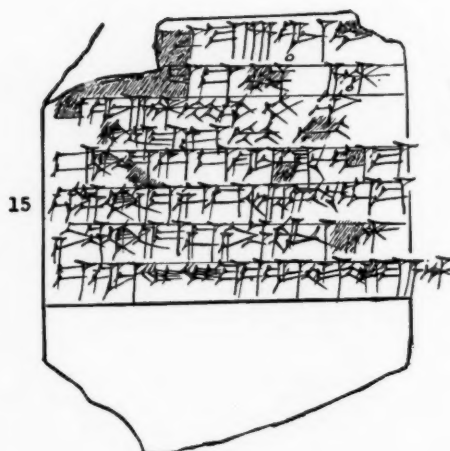
REVERSE

sic!

sic!

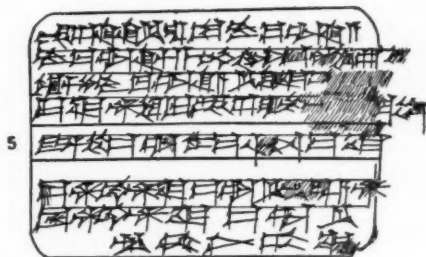
sic!

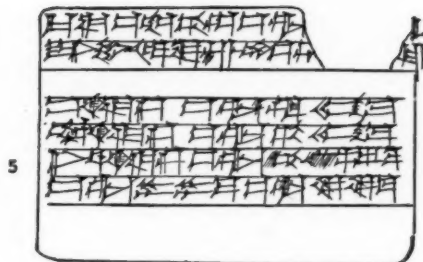
sic!

sic!

OBSERVE

REVERSE

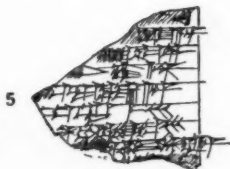

26

OBSERVE

REVERSE

27

OBSERVE

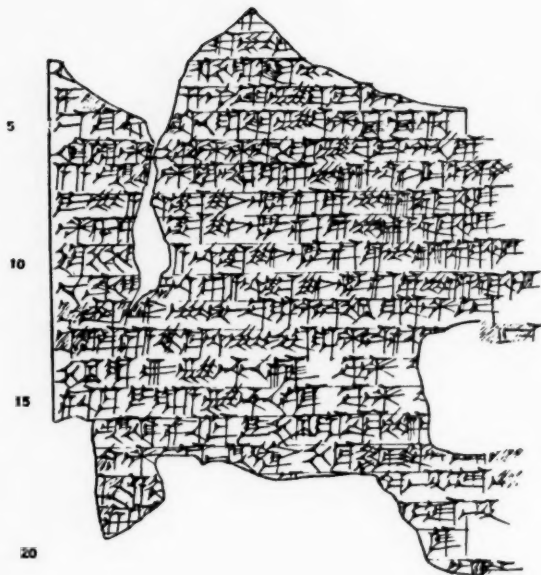

Reverse Not Inscribed

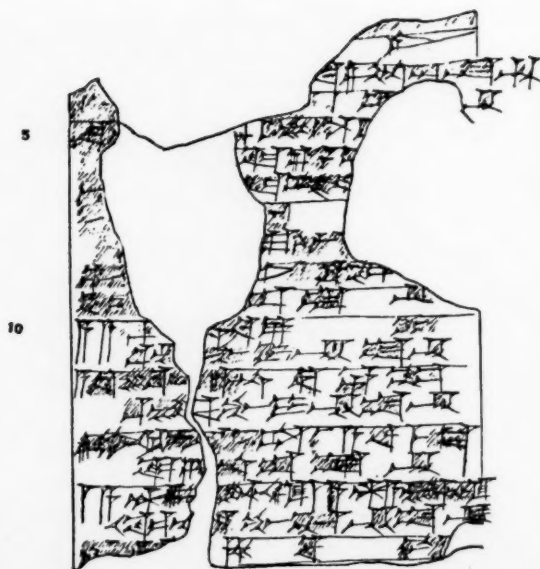
28

PLATE XIV

OBVERSE

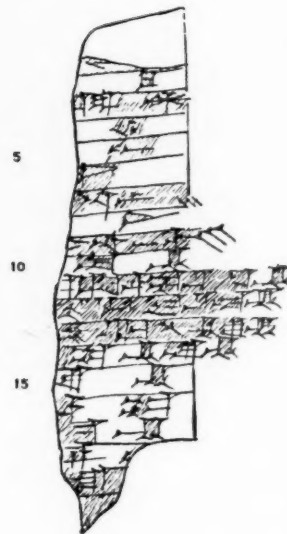

REVERSE

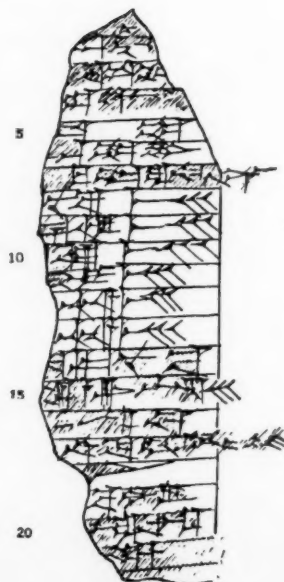

29

OBVERSE

REVERSE

30
OBVERSE

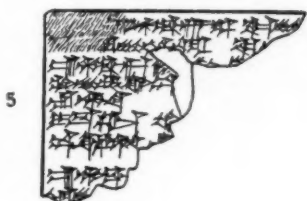
PLATE XV

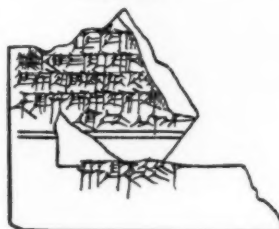
Reverse Destroyed

OBVERSE

31

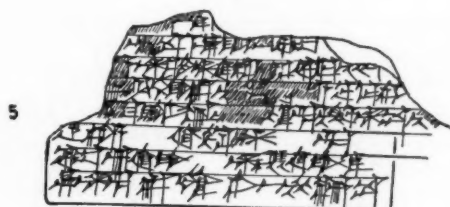

REVERSE

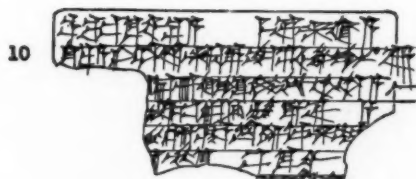

32

OBVERSE

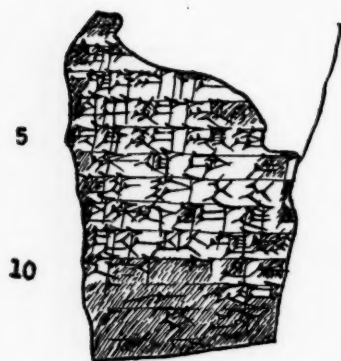

REVERSE

sic!

OVERSE

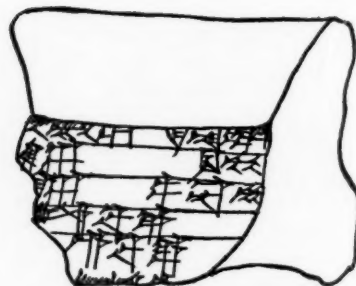
REVERSE

OVERSE

REVERSE

col. i

col. ii

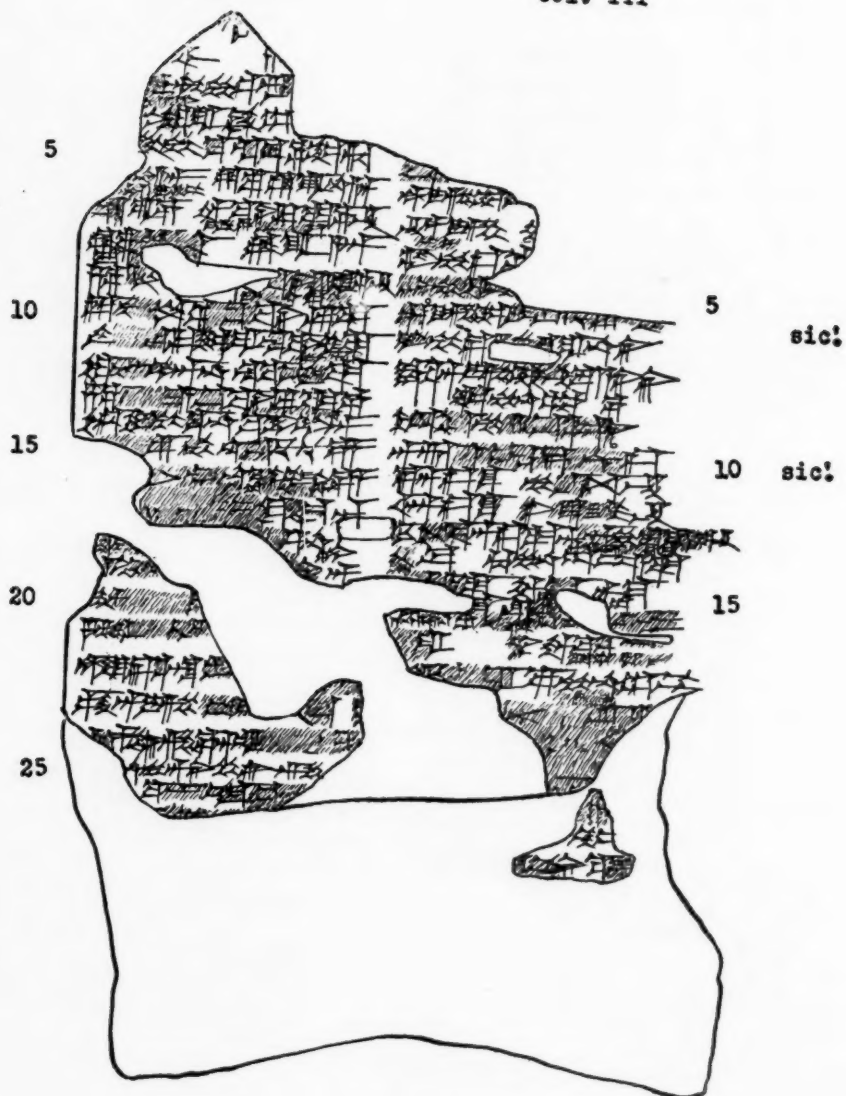
sic!

sic!

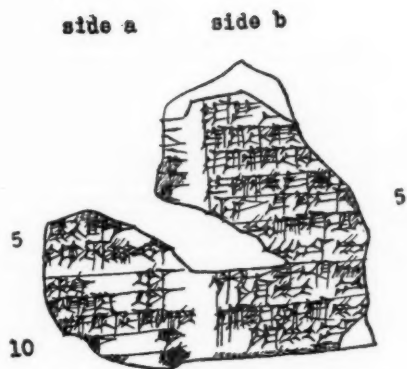

col. iv

col. iii

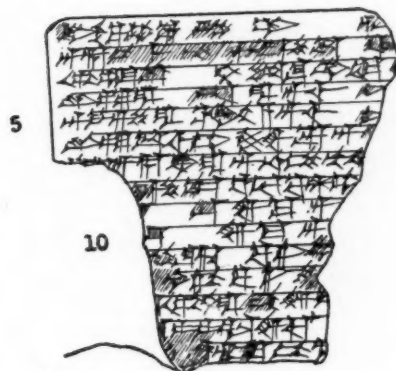

36

37 PLATE XIX

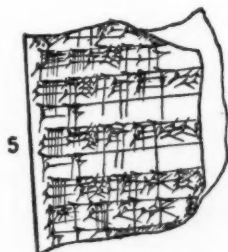
OBVERSE

Reverse Not Inscribed

38

OBVERSE

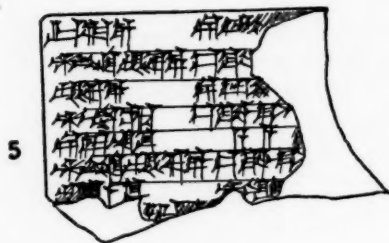
REVERSE

OBVERSE

39

OBVERSE

Reverse Destroyed

col.i

col.ii

col.iii

Reverse Destroyed

41

OBVERSE

REVERSE

42

OBVERSE

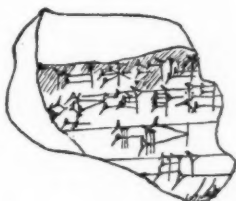
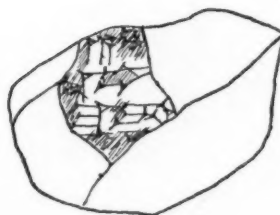
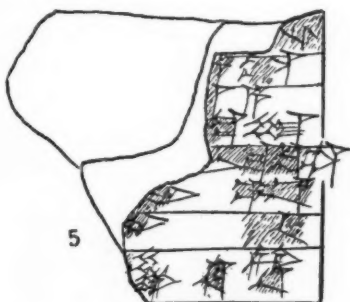

PLATE XXI
REVERSE

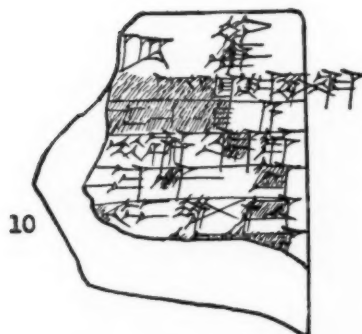

43

OBVERSE

REVERSE

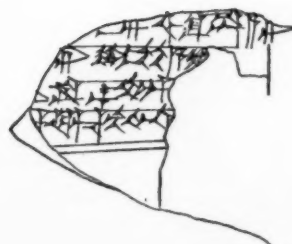

44

OBVERSE

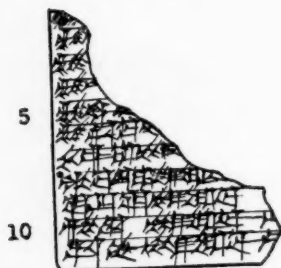

REVERSE

OBERSE

REVERSE

sic!

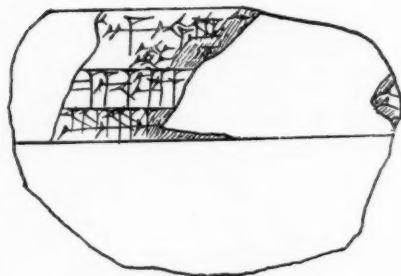
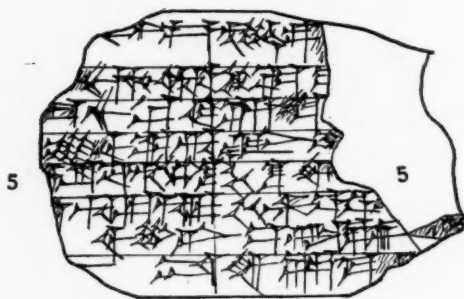

OBERSE

REVERSE

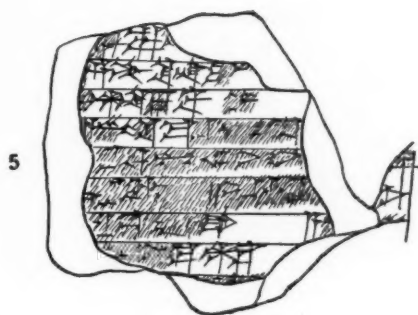
col.i

col.ii

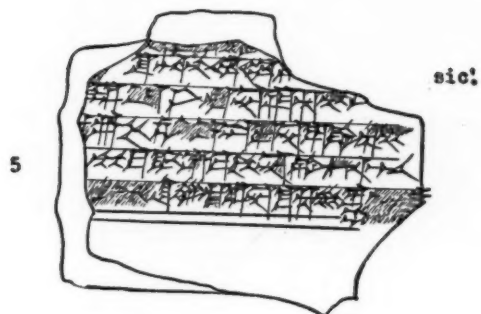

47

OBVERSE

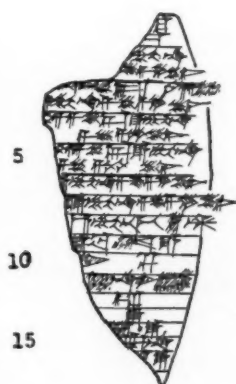

REVERSE PLATE XXIII

48

OBVERSE

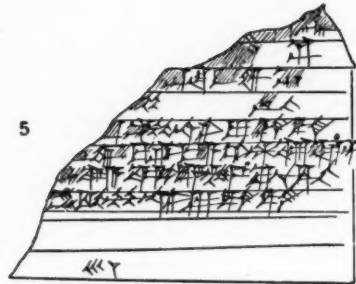
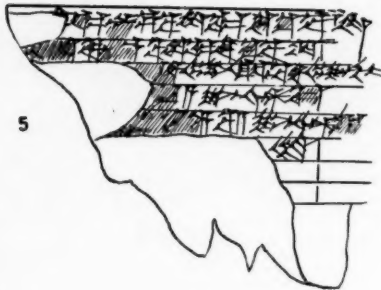
REVERSE

6

OBVERSE

REVERSE

sic!
sic!

50

OBVERSE?

51

col.i

col.ii

side a

side b

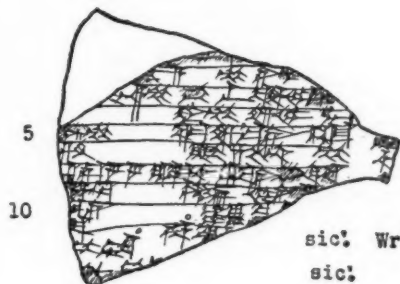

sic!
5

Reverse? destroyed

OBERSE

REVERSE

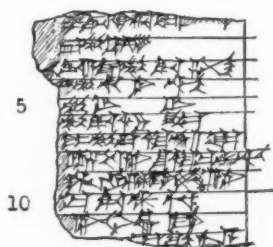

sic! Written Over Erasure
sic!

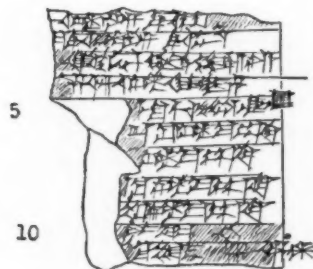

OBERSE

REVERSE

sic!

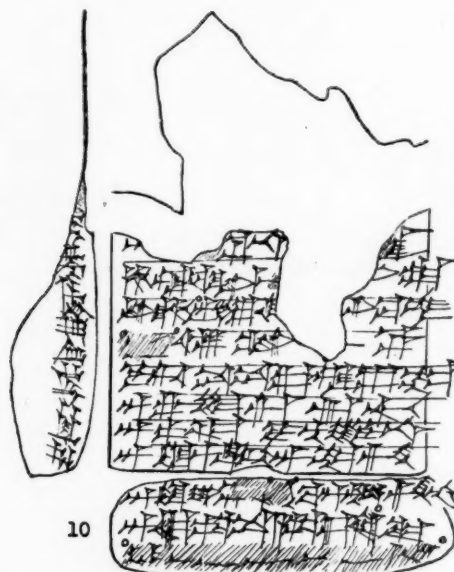

sic!

54
OBVERSE

PLATE XXVI

Left Edge

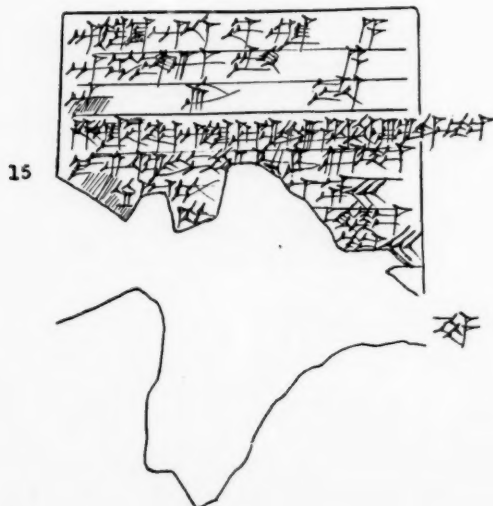
sic!

sic! Scribal Erasure

sic! Scribal Erasure
sic! Written Over Erasure
sic! Scribal Erasure

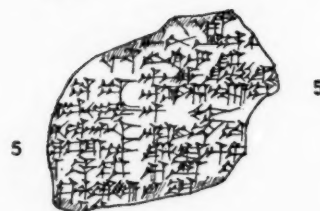
54
REVERSE

lower edge

55
OBVERSE

col. i col. ii

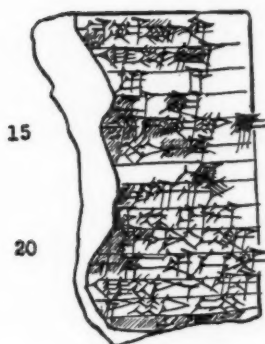
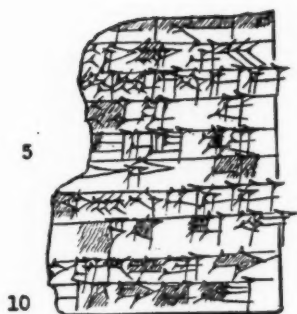
Reverse Destroyed

56

PLATE XXVII

OBVERSE

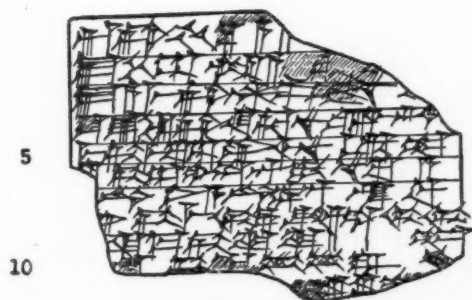
REVERSE

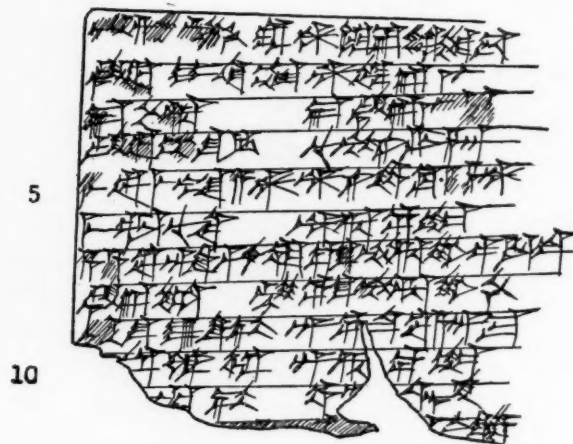
sic: Written Over Erasure
sic: Written Over Erasure

57

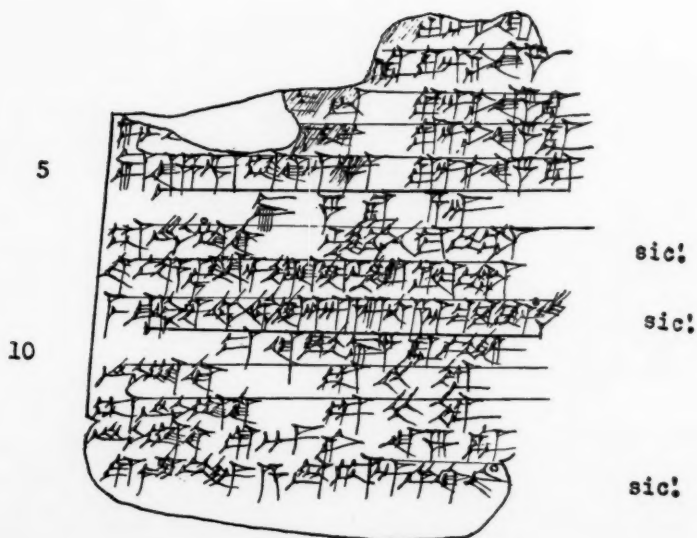
OBVERSE

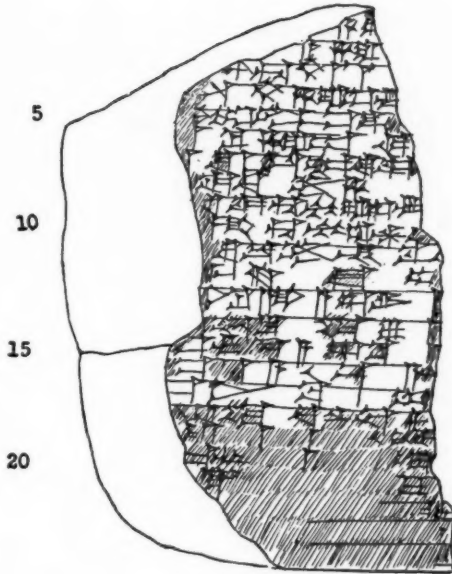
Reverse Not Inscribed

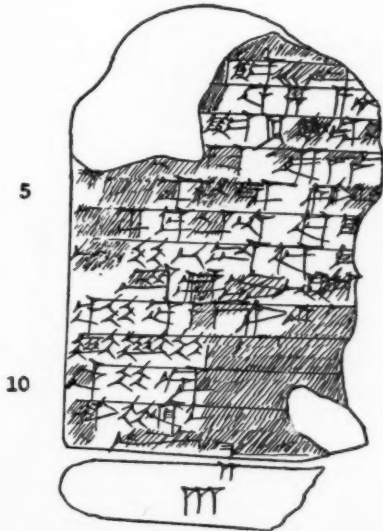
REVERSE

OBVERSE

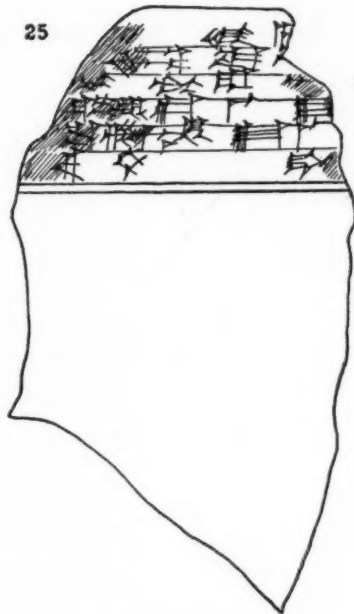

OBVERSE

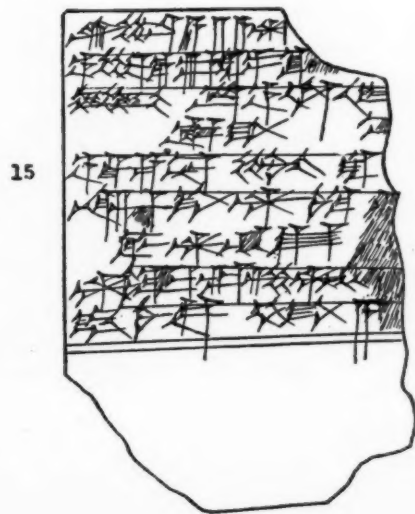

lower edge

PLATE XXIX
REVERSE

REVERSE

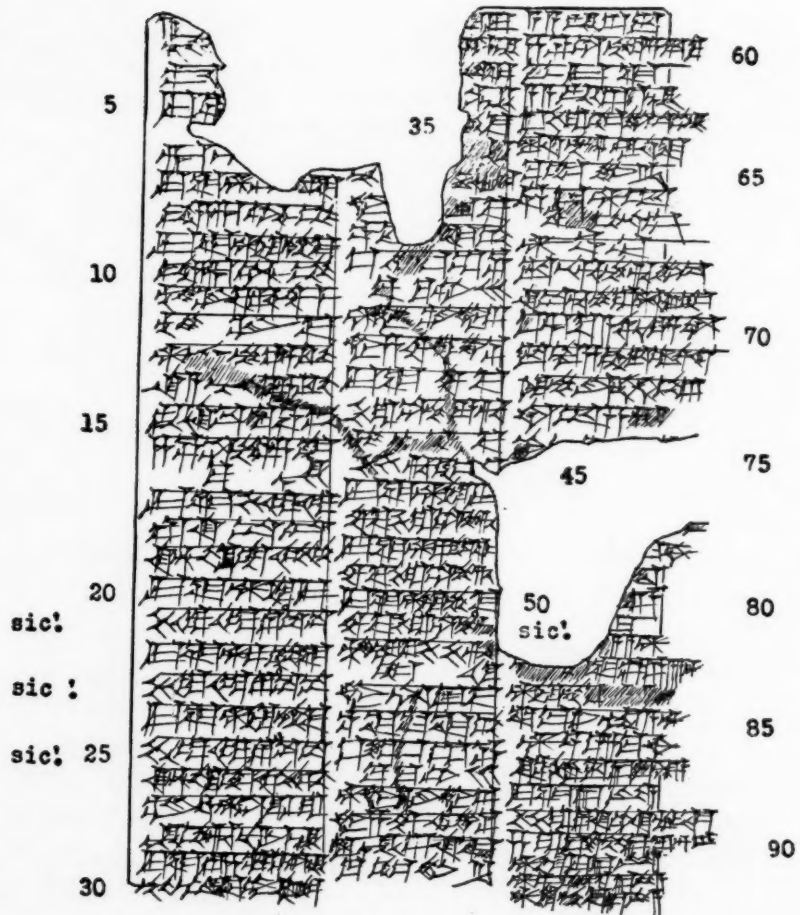
sic!

OBVERSE

col.i

col.ii

col.iii

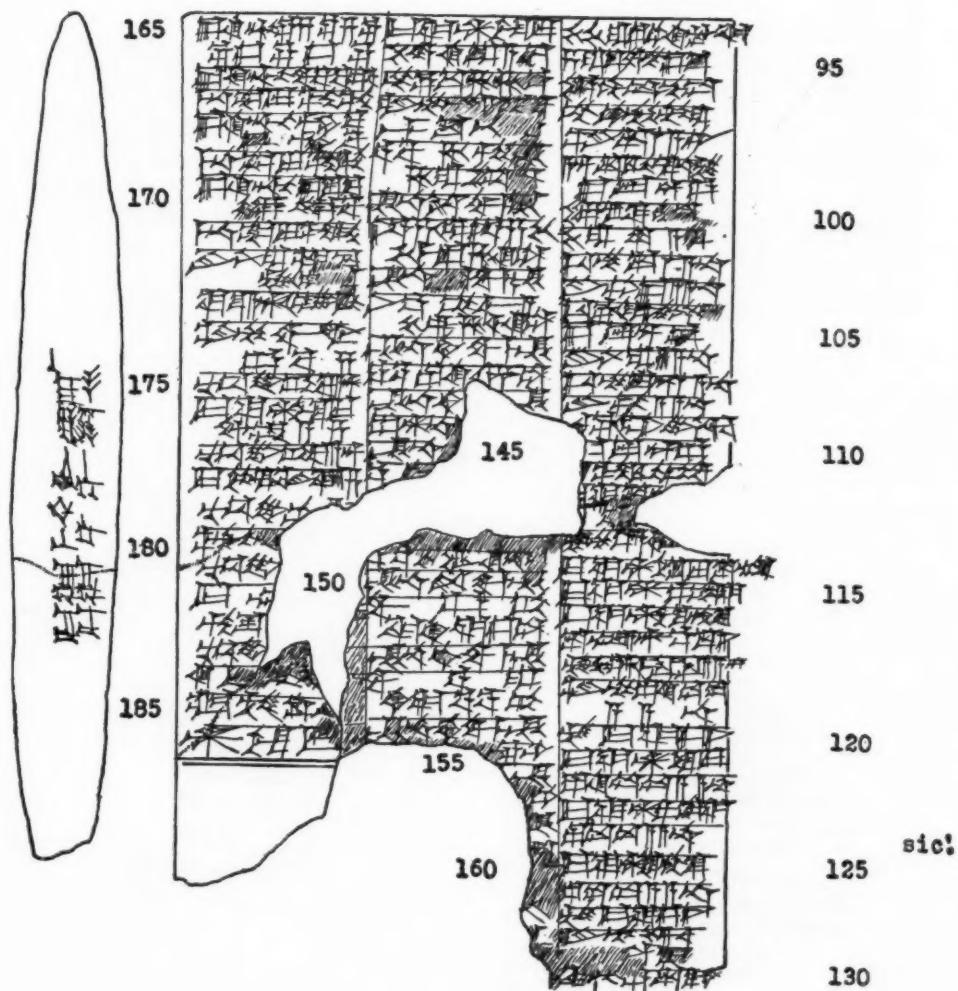
REVERSE

left edge

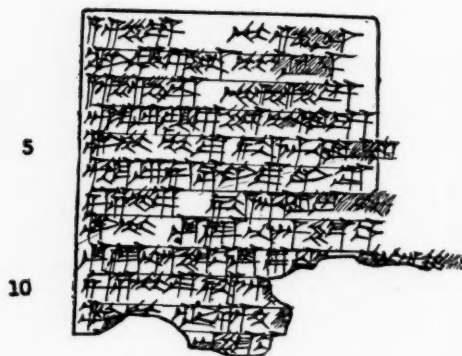
col. vi

col. v

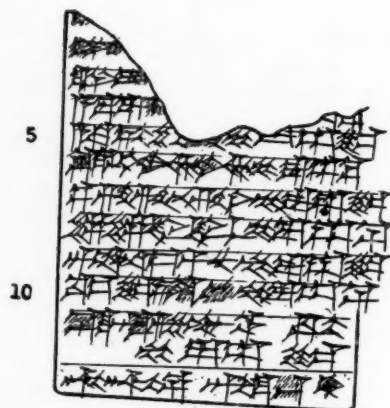
col. iv

OBERSE

REVERSE

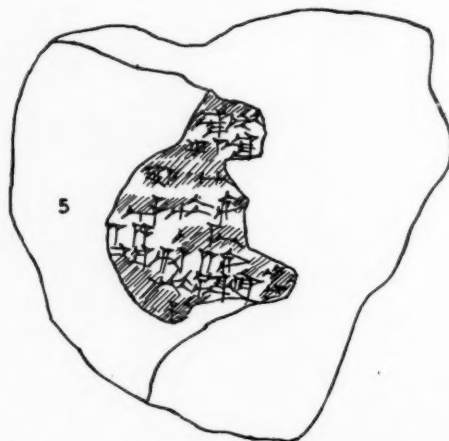
OBERSE

col.i

col.ii

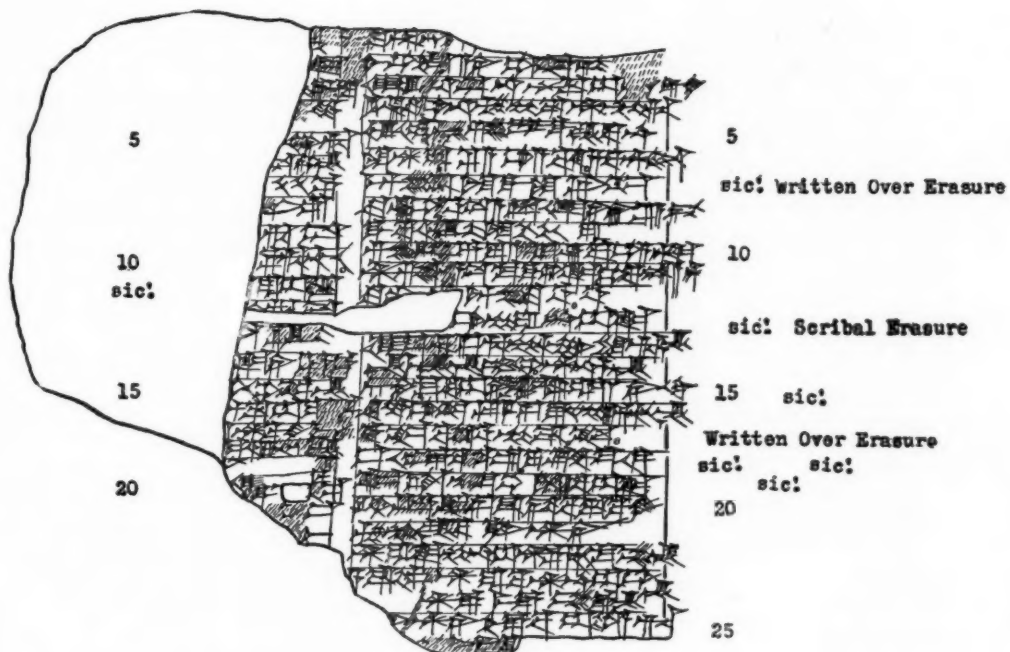

REVERSE

col.i

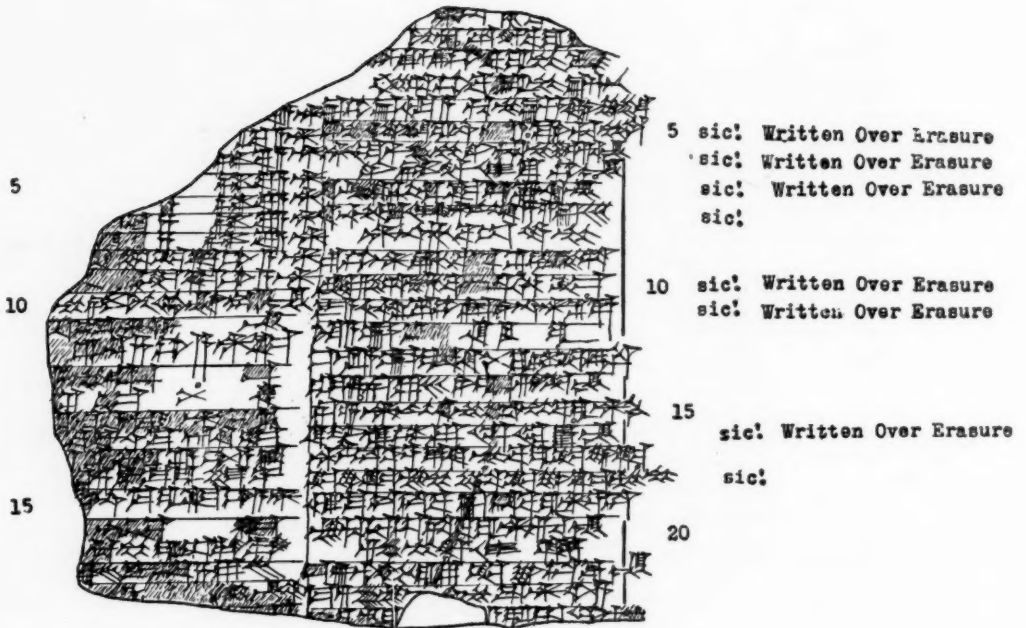
col.ii

REVERSE

col. iv

col. iii

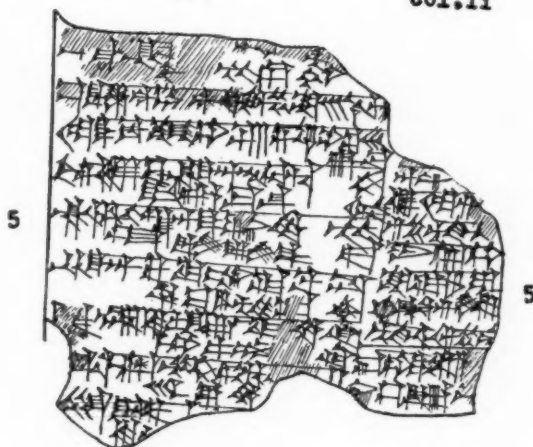
65
OBVERSE

PLATE XXXV

left edge

col.i

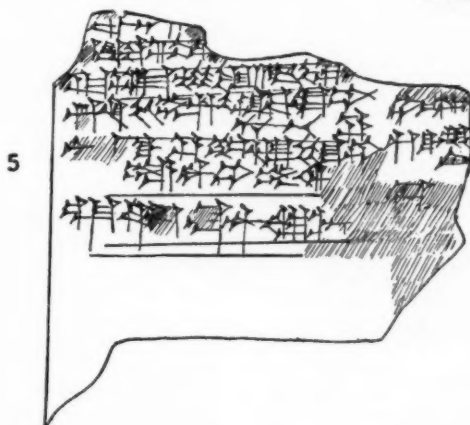
col.ii

65
REVERSE

col.iv

col.iii

66
OBVERSE?

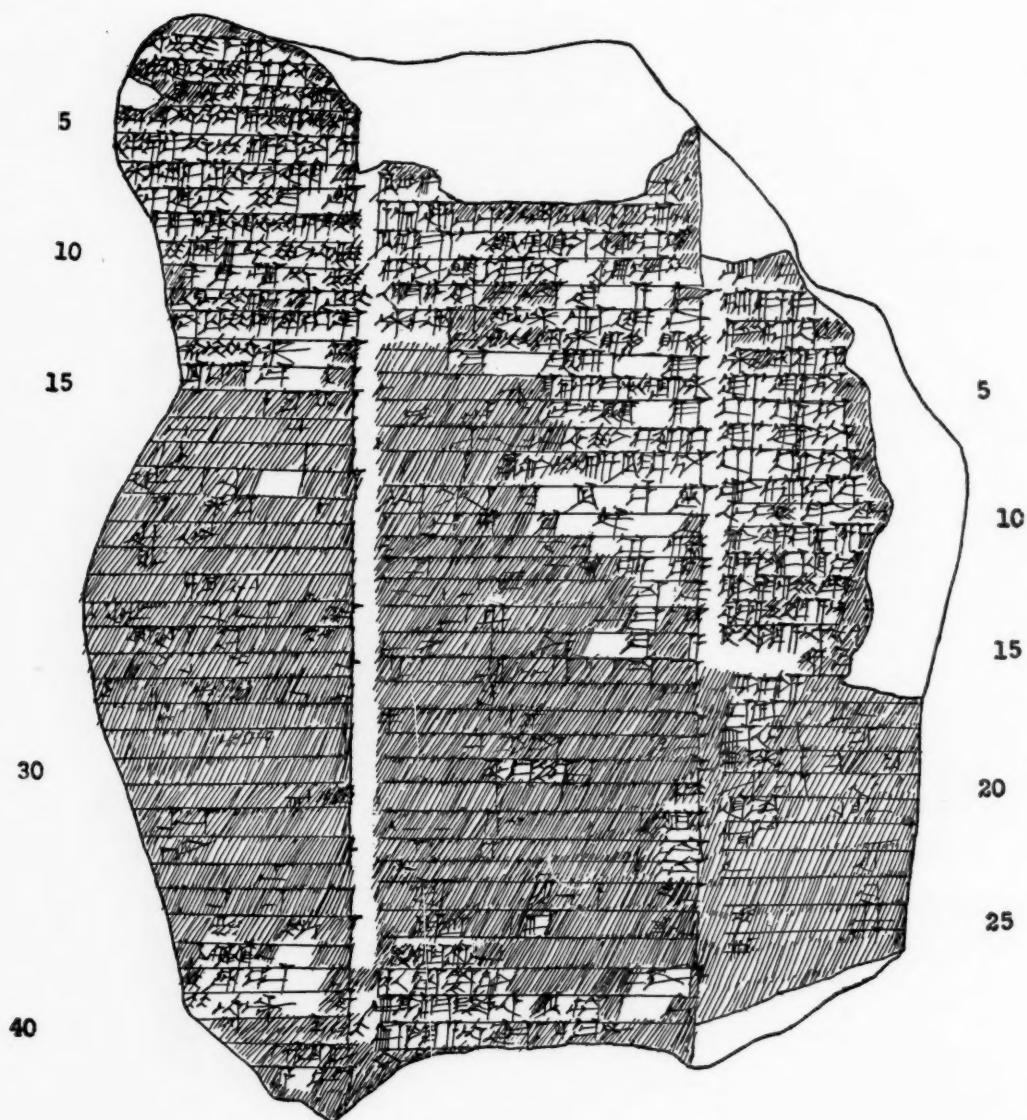

Reverse? destroyed

col.i

col.ii

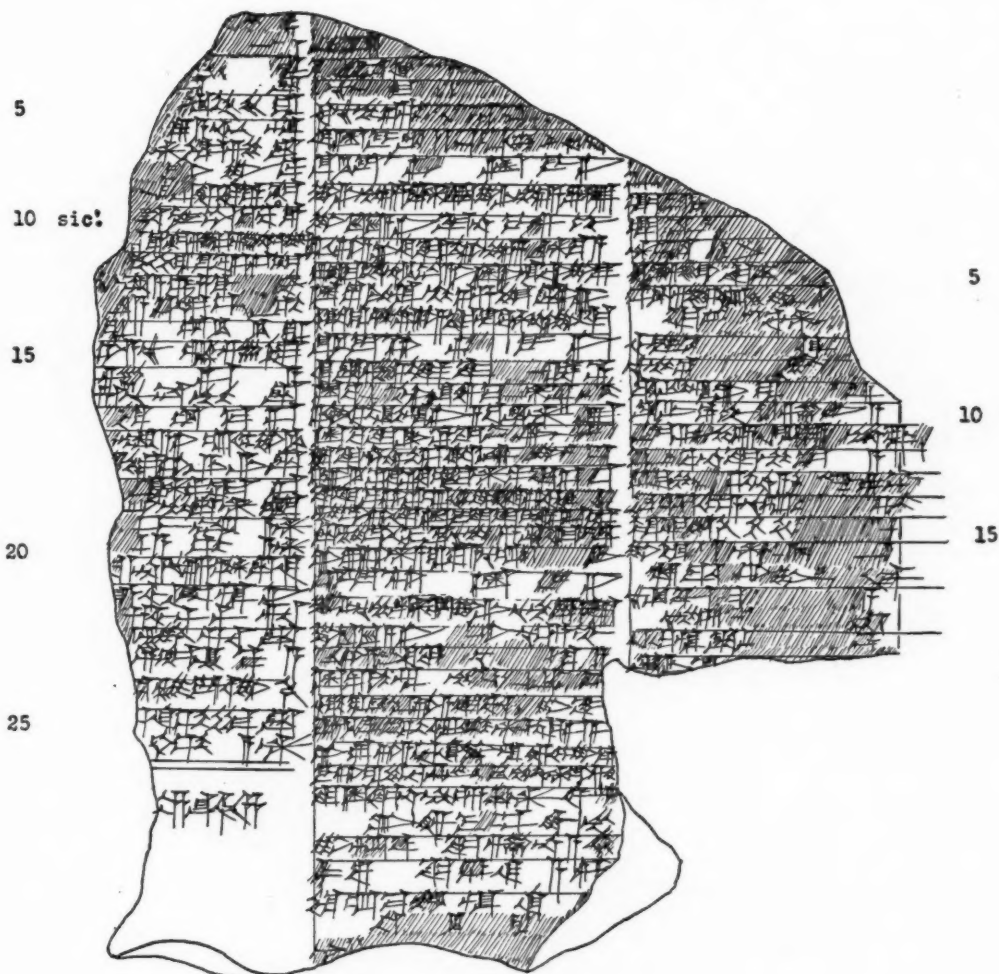
col. iii

col.vi

col.v

col.ii

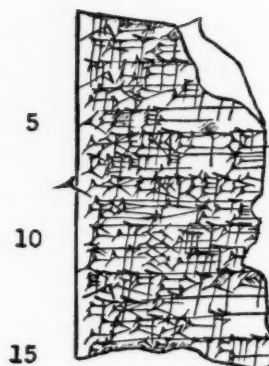
OBVERSE

68

REVERSE

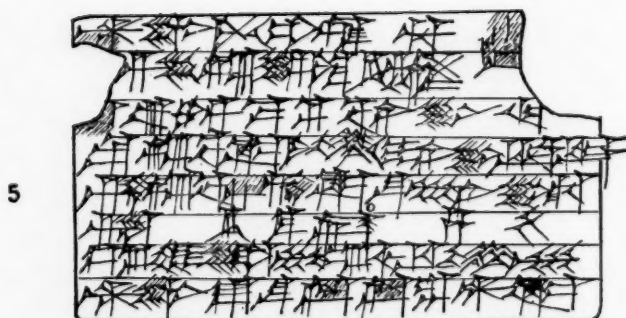

sic! Scribal Erasure

69

OBVERSE

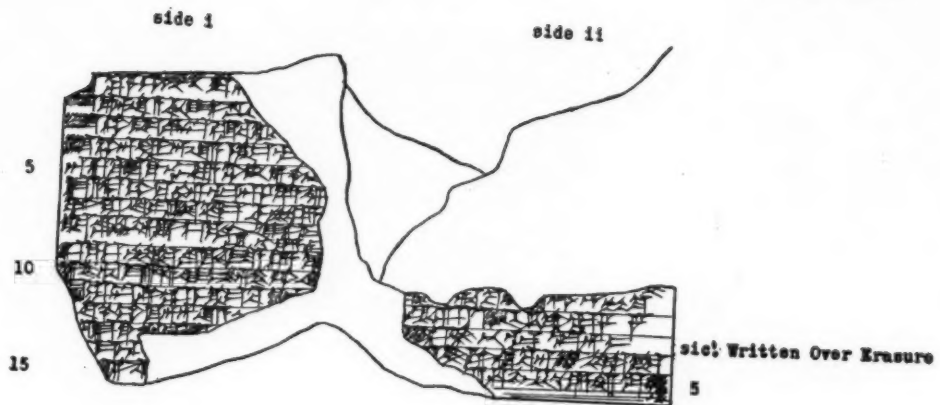

sic! Written Over Erasure

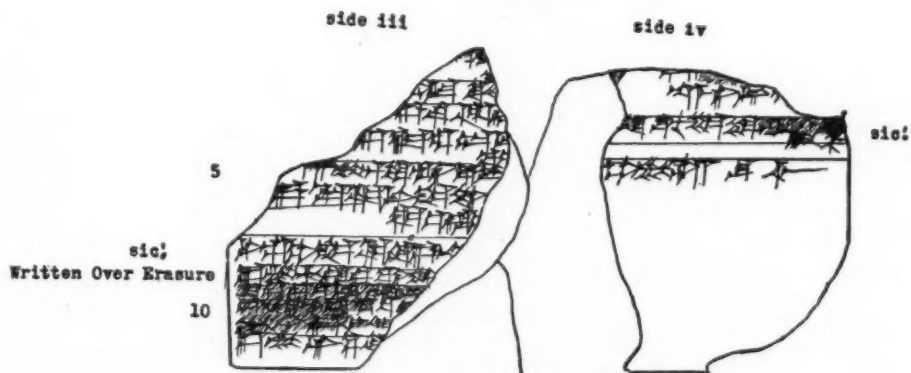
Reverse Not Inscribed

70
OBSERVE

PLATE XXXIX

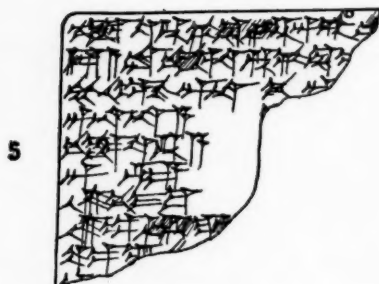
REVERSE

71

OBVERSE

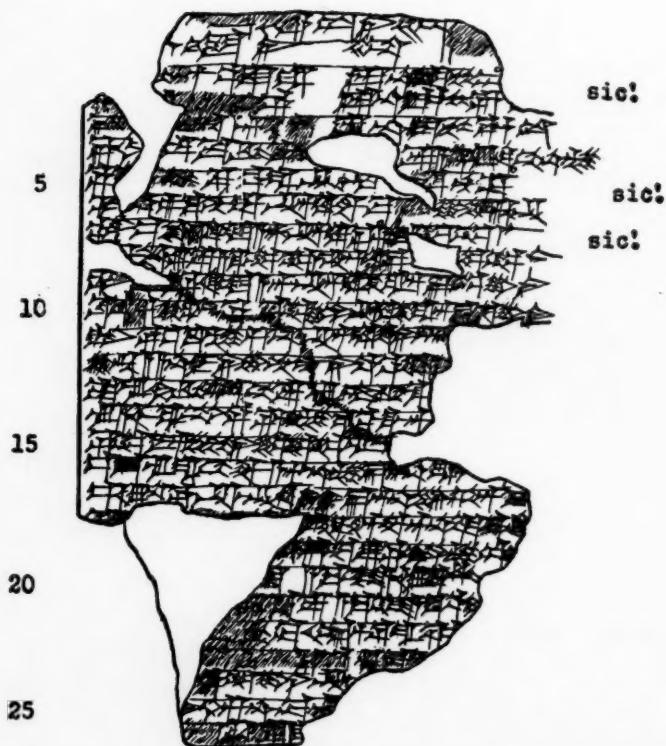
PLATE XL

sic!

72

OBVERSE

sic!

sic!

sic!

71
REVERSE

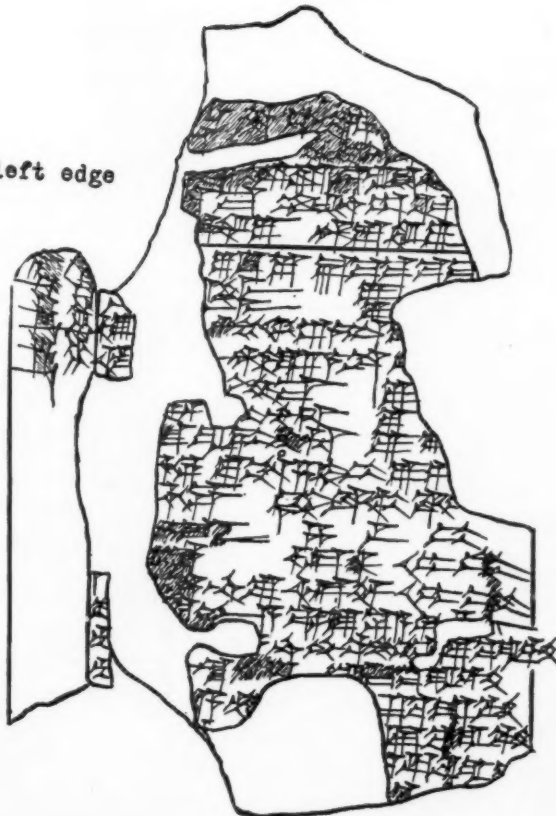
PLATE XLI

sic!

72
REVERSE

left edge

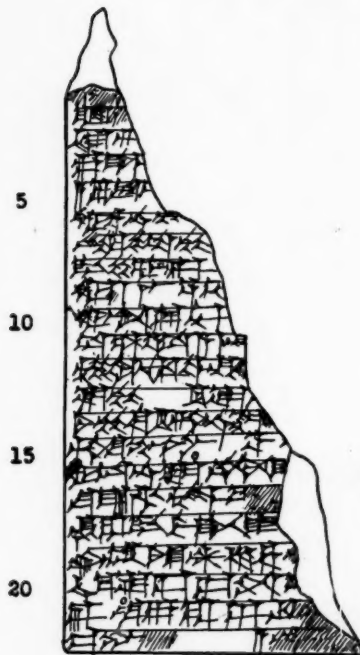
5

10

15

20

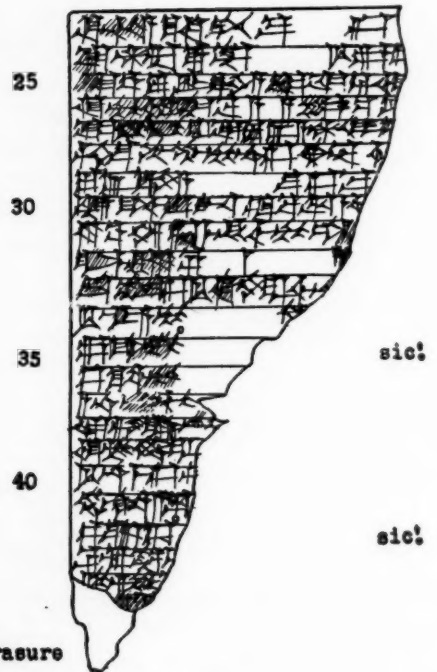
OBERSE

sic!

sic!
Scribal Erasure

REVERSE

sic!

sic!

OBERSE

left edge

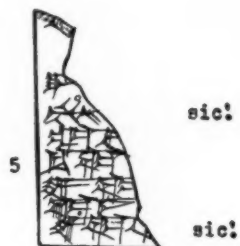
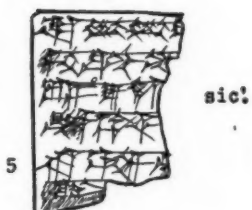
REVERSE

OBVERSE

75

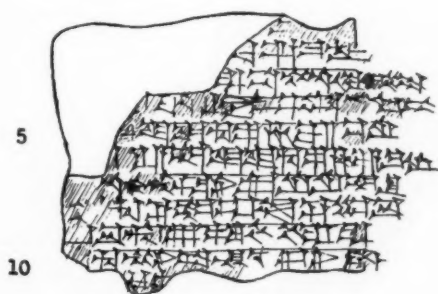
PLATE XLIII REVERSE

76

OBVERSE

REVERSE

77

PLATE XLIV

OBVERSE?

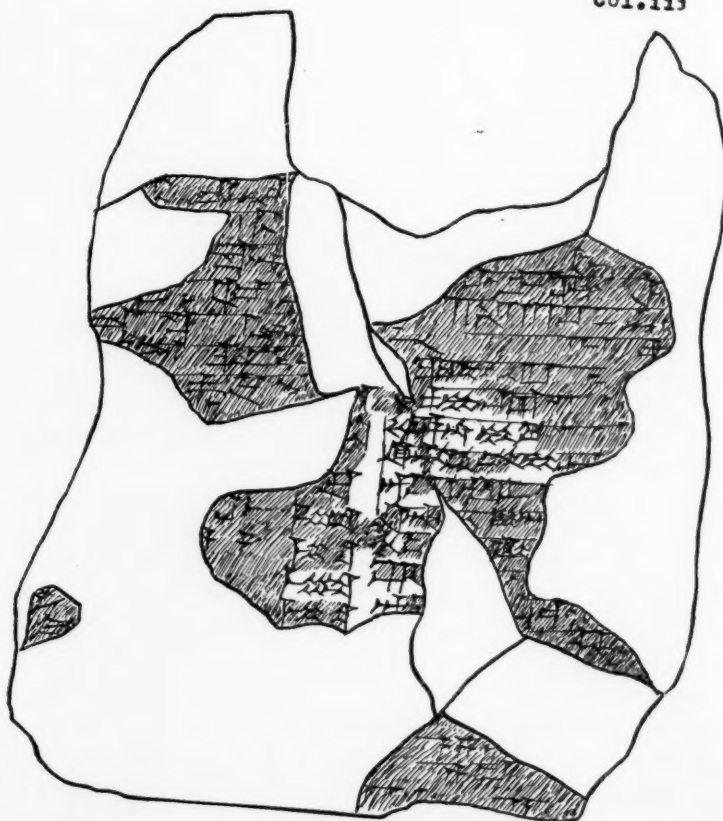
Reverse? destroyed

78

OBVERSE

col.ii

col.iii

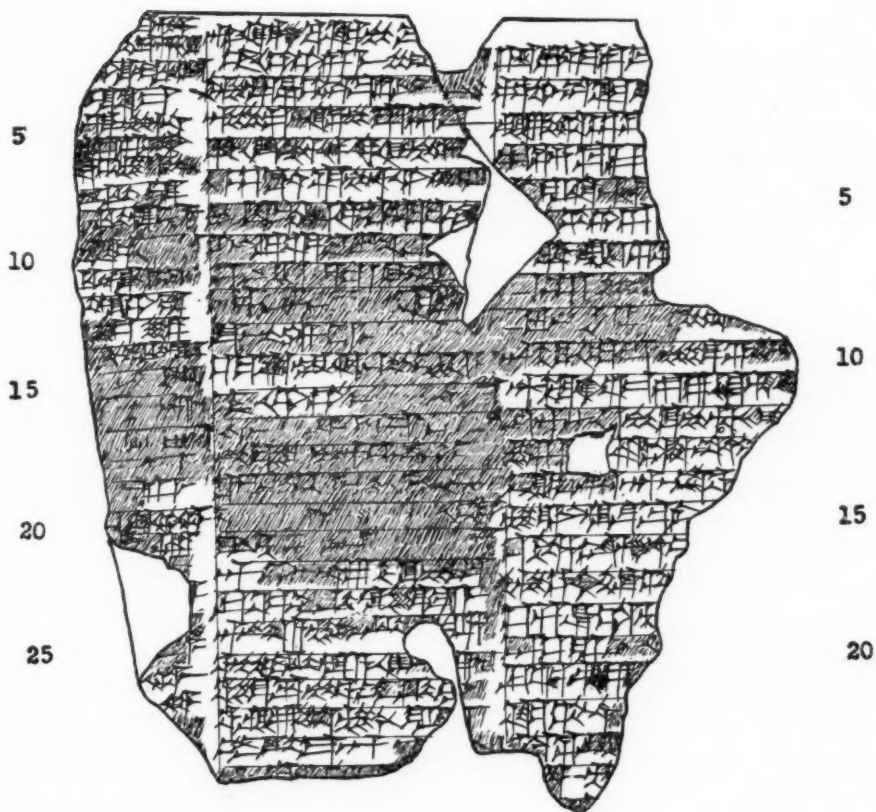
5

10

col.iii

col.ii

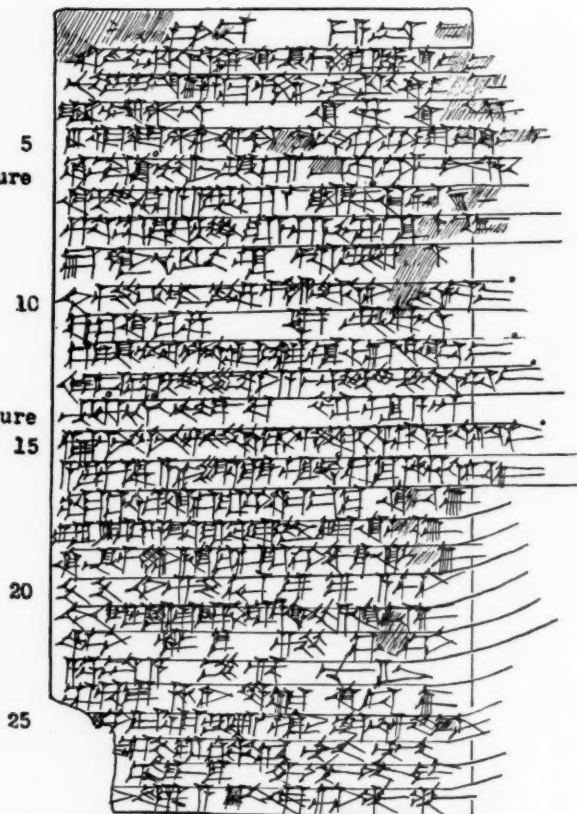
col.i

5
sic! Written over erasure

10
sic! Written over erasure

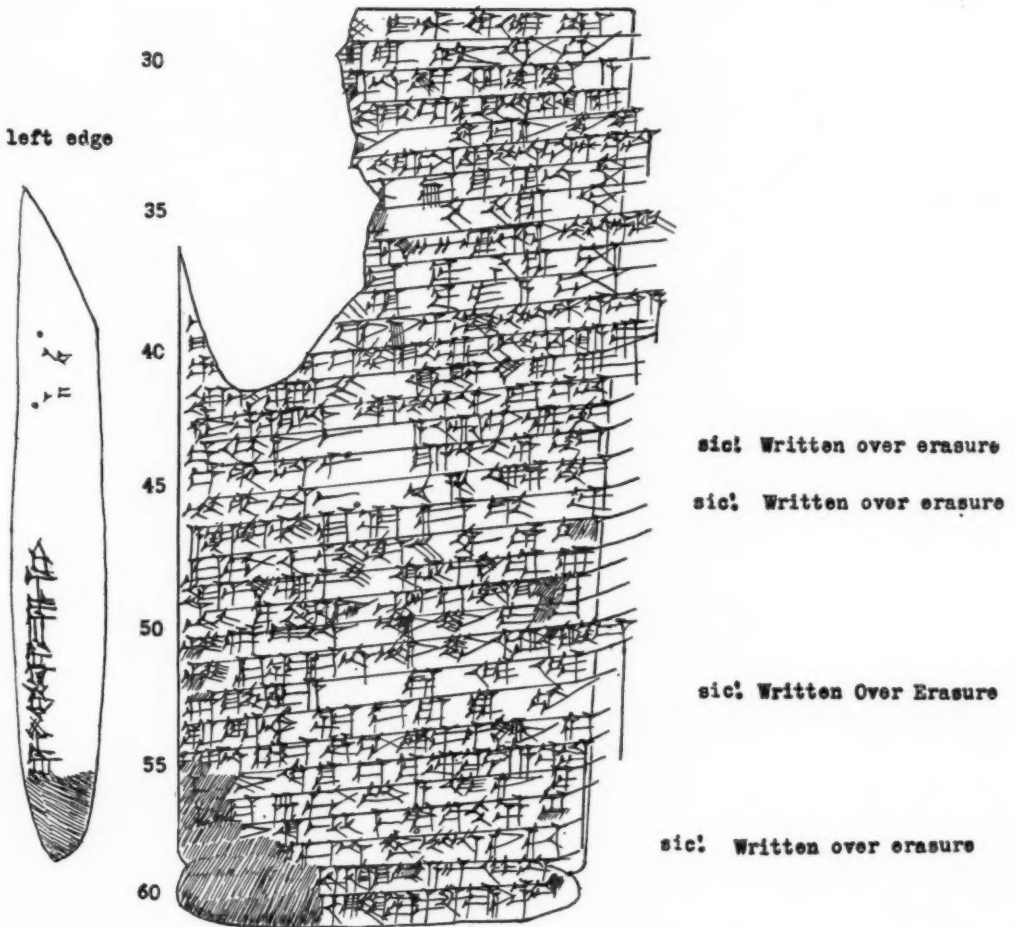
15
sic!

sic!

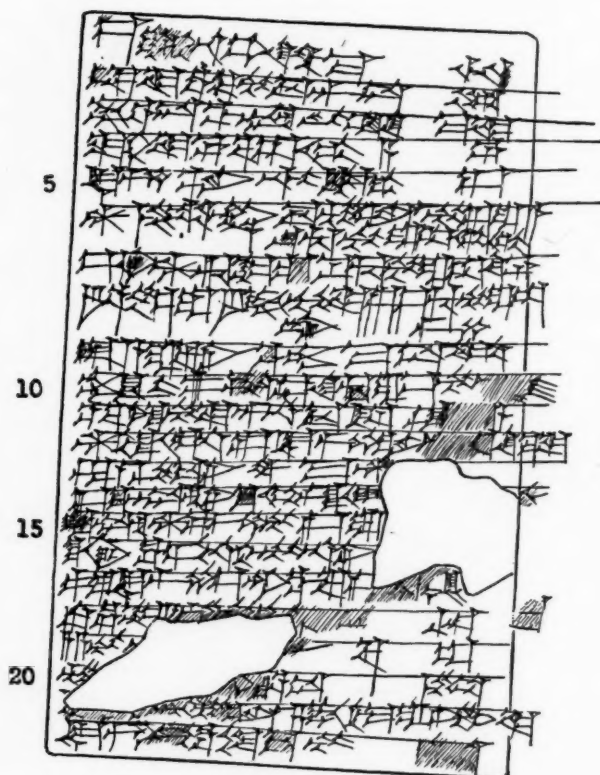
sic!
sic!

sic!
sic!

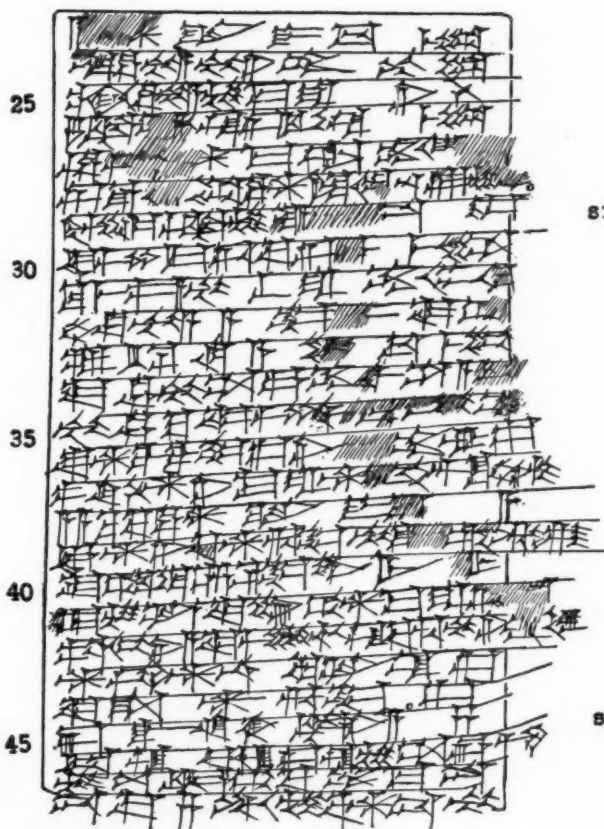

80
OBVERSE

PLATE XLVIII

REVERSE

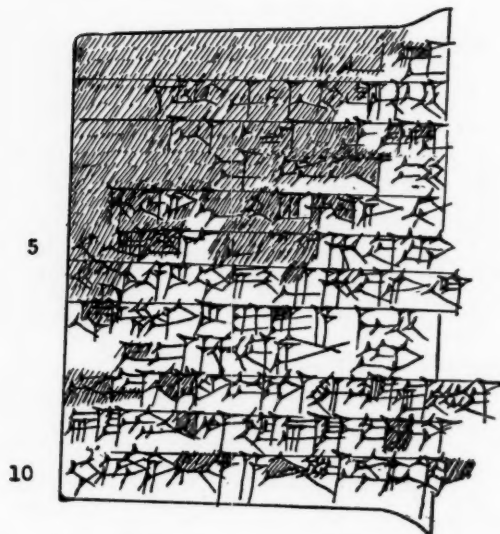

sic! Written Over Erasure

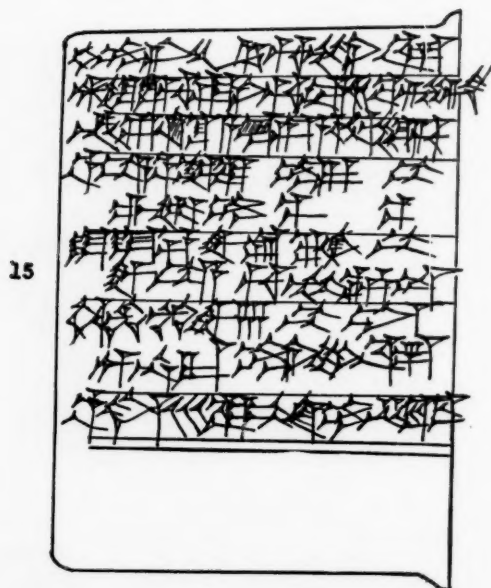
sic! Written over erasure

81
OBVERSE

PLATE L

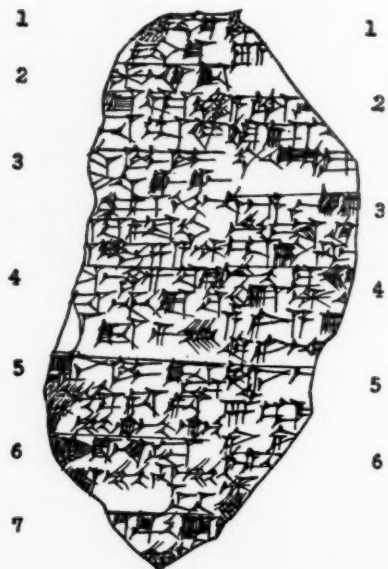

81
REVERSE

82

side a side b

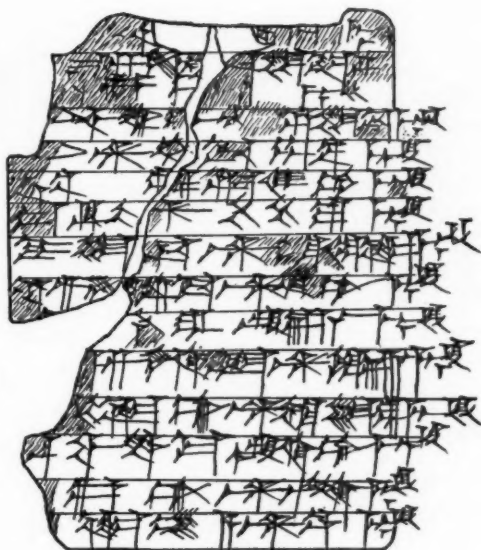

OBVERSE

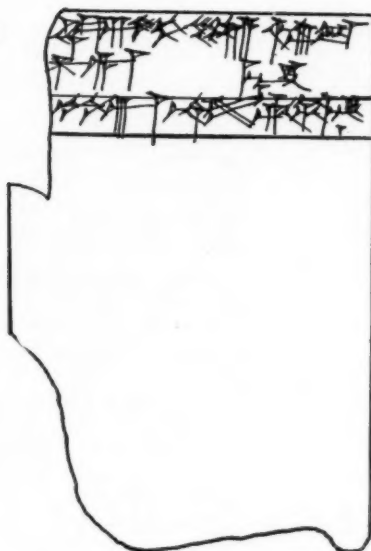
83 PLATE LI

REVERSE

10

15

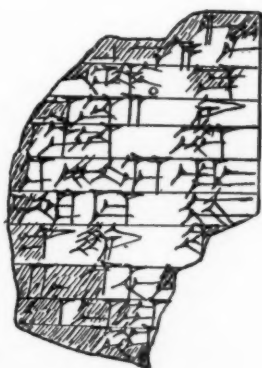
84

OBVERSE

REVERSE

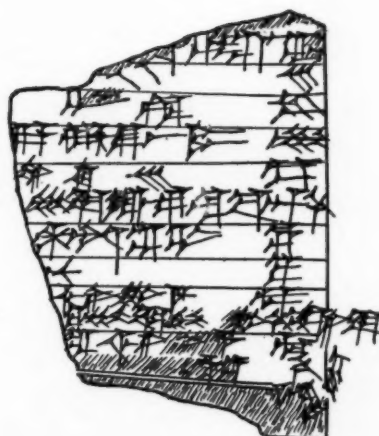
5

10

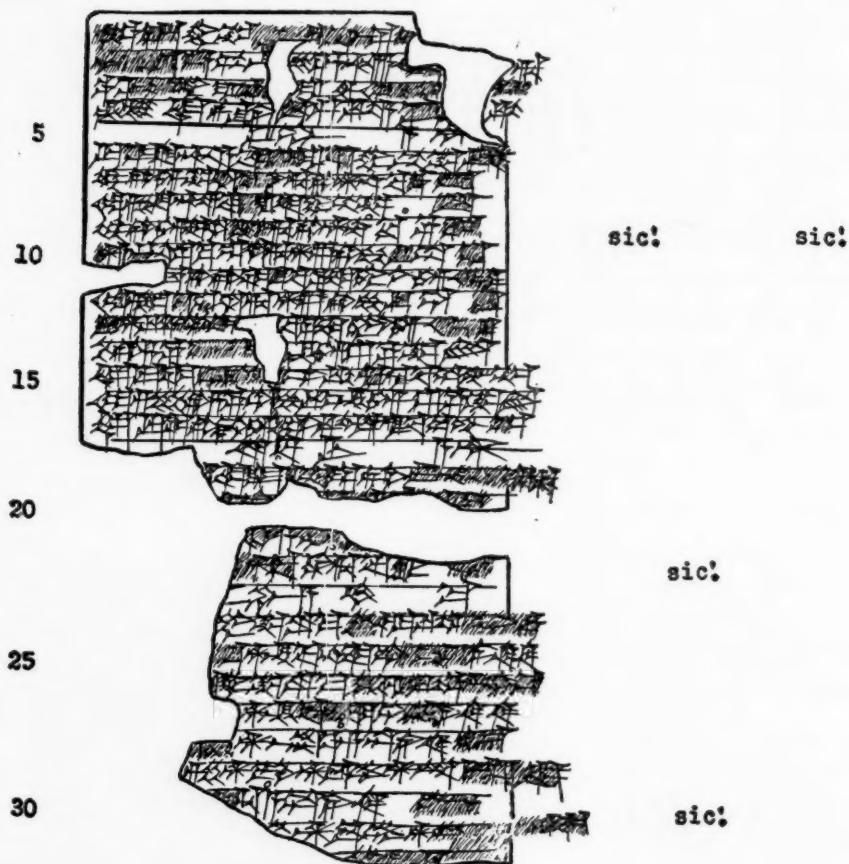

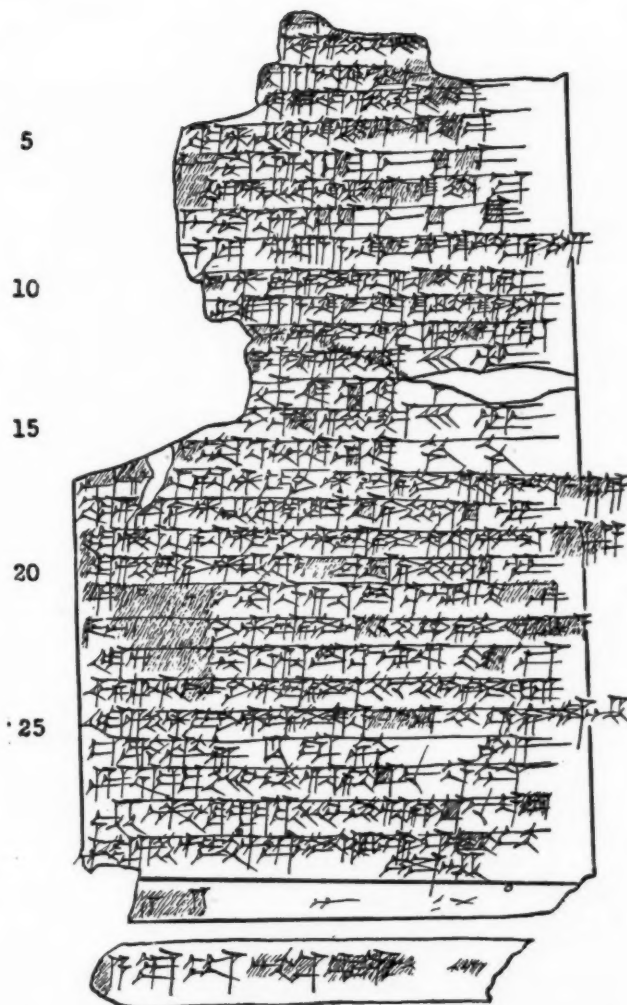
sic!

5

lower edge

sic!
sic! Erasure

lower edge

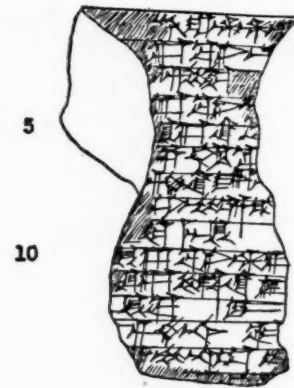
86
OBVERSE

col.i

col.ii

87 PLATE LIV
OBVERSE

sic!

REVERSE

col.iv

col.iii

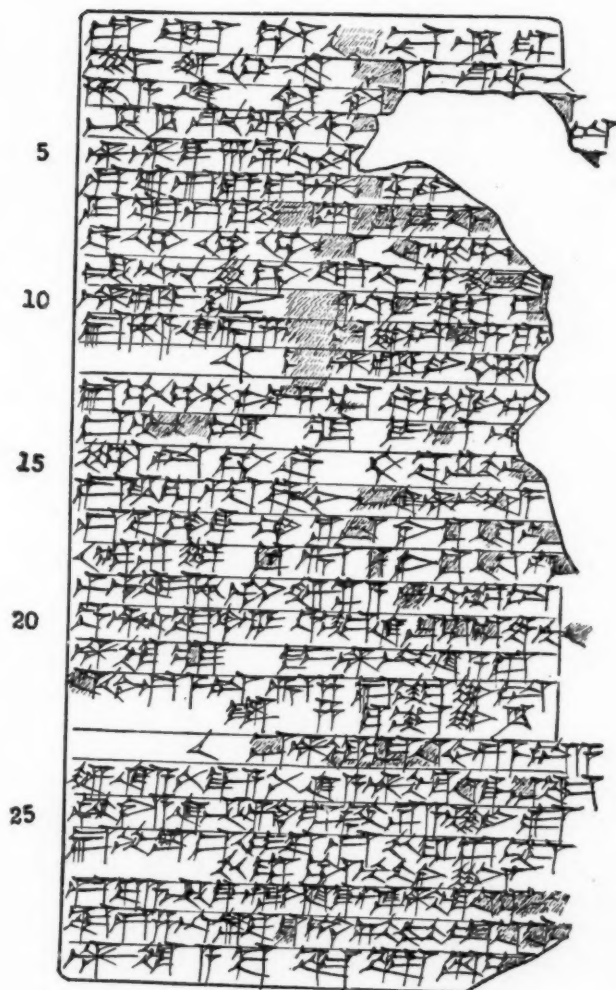

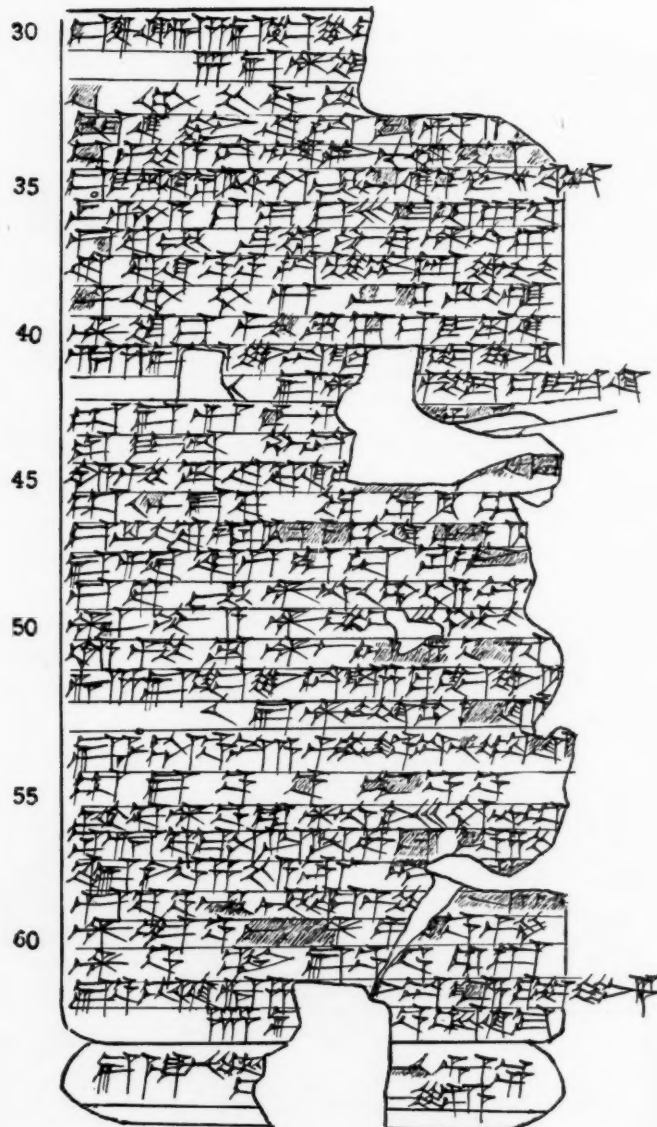
sic!
Written over erasure
5

10 sic!
Written over erasure

REVERSE

OBVERSE

col.i

col.ii

sic!

REVERSE

col.iv

col.iii

sic!

90
REVERSE

PLATE LVIII

91
OBERSE

Obverse Destroyed

sic!

sic!

sic!

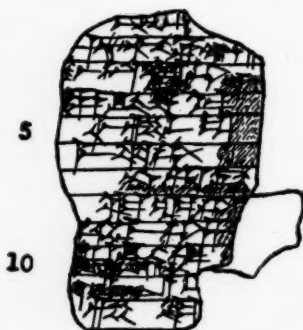
Written Over Erasure

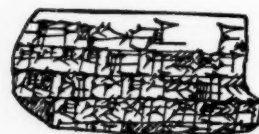
Reverse Destroyed

92
OBERSE

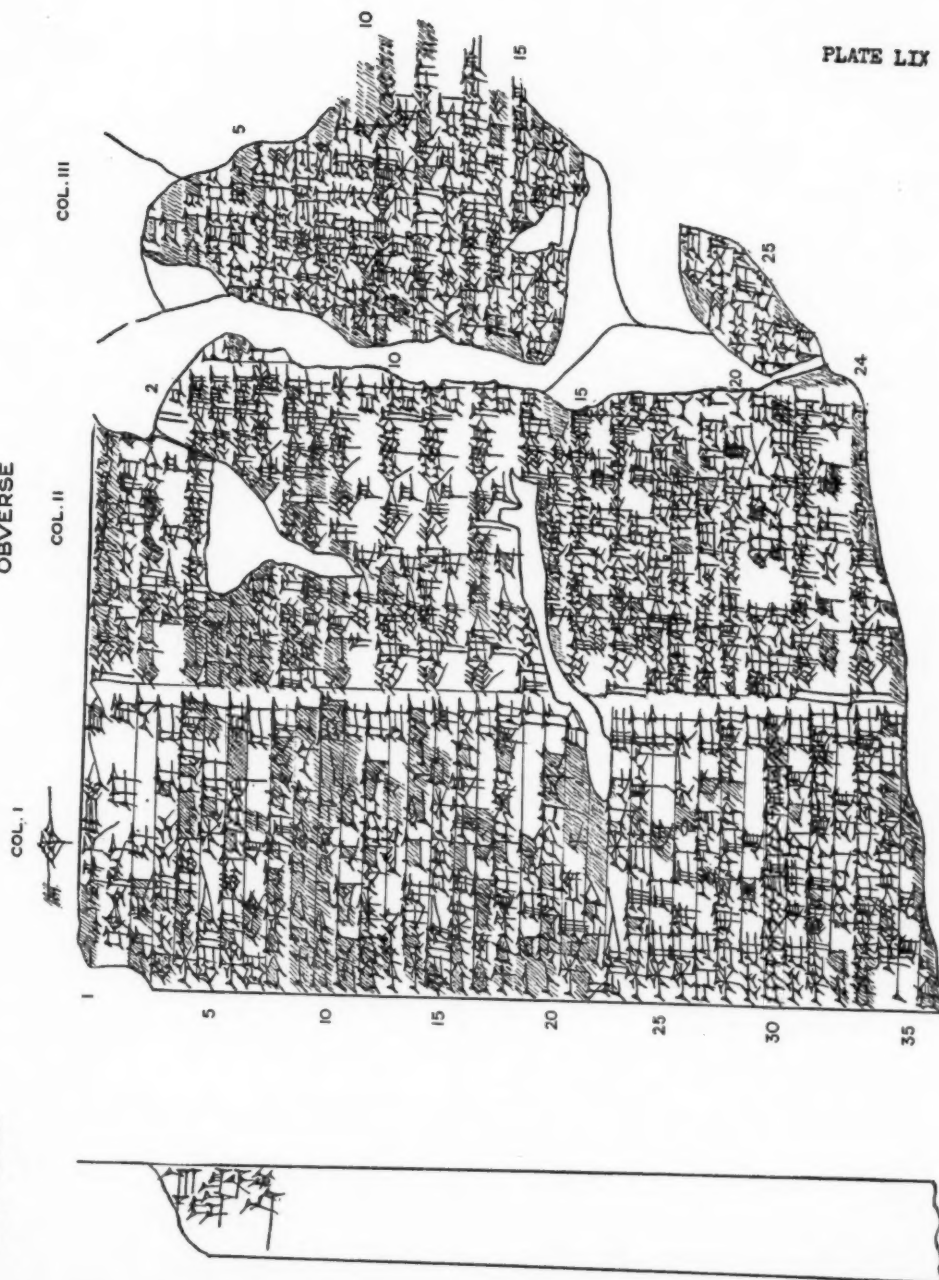
93
OBERSE

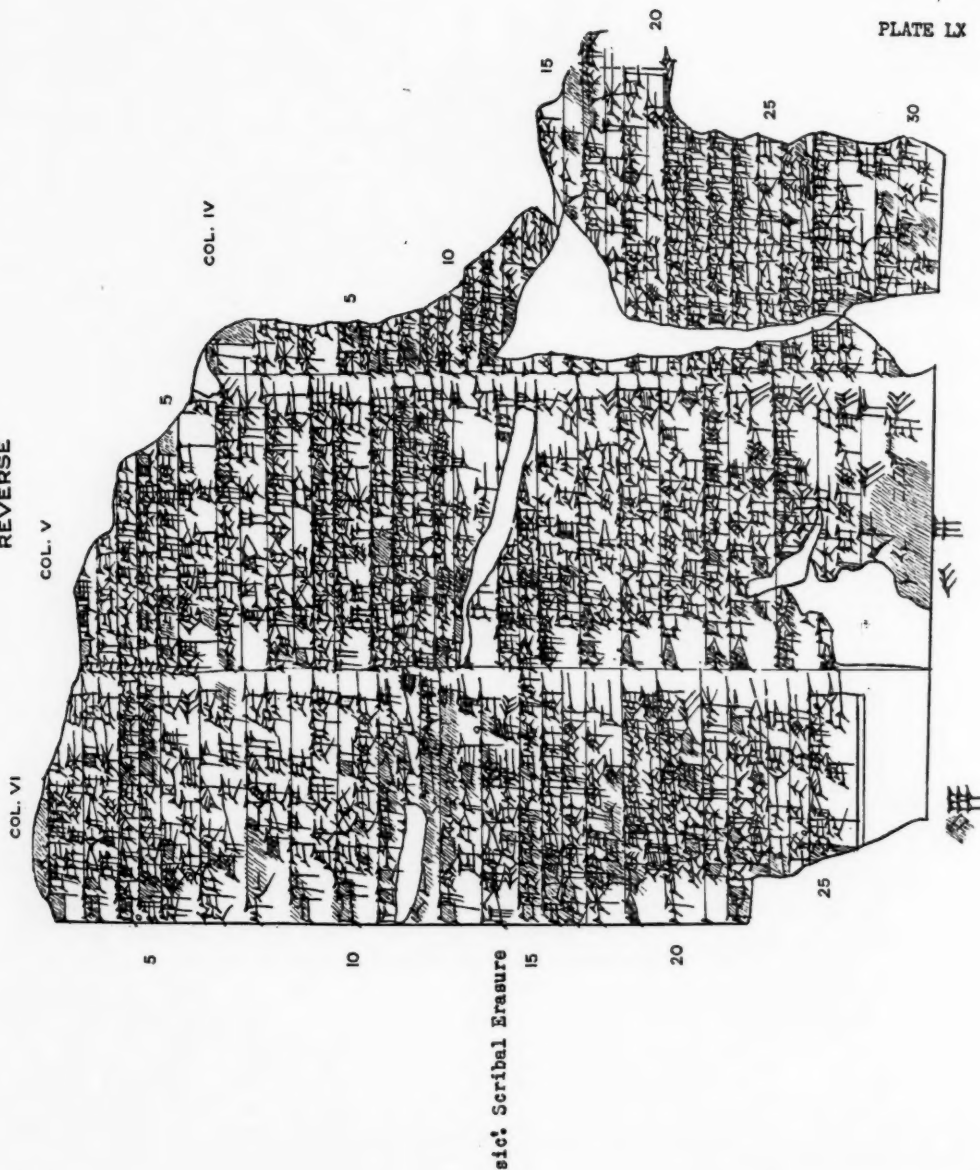
Reverse Destroyed

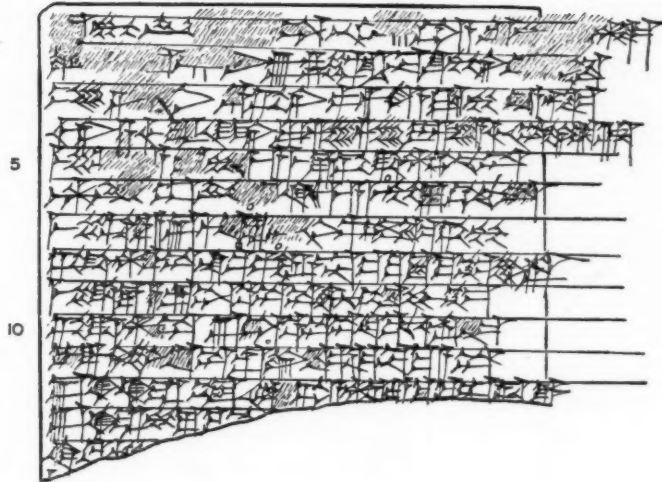
Reverse Destroyed

94
REVERSE

OBVERSE

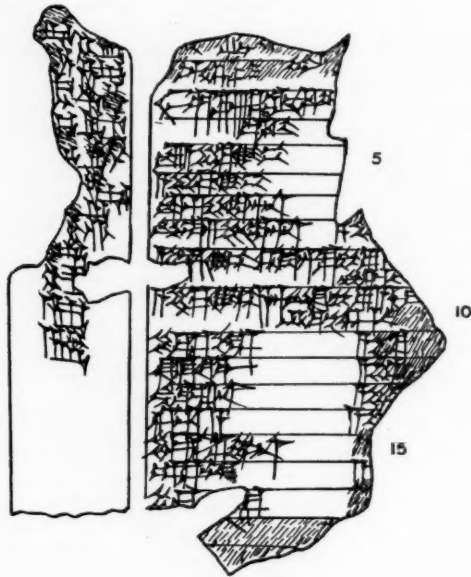

REVERSE

LEFT EDGE

OBVERSE

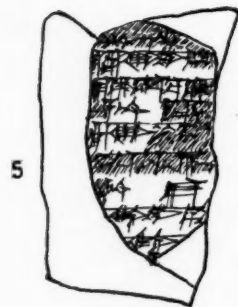
96

REVERSE

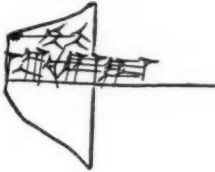

97

OBVERSE

OBVERSE

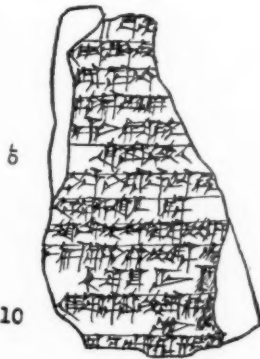

REVERSE

99

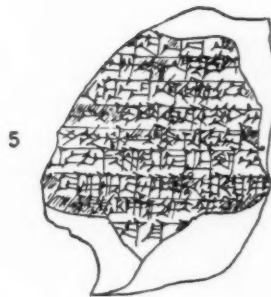
REVERSE

Obverse Destroyed

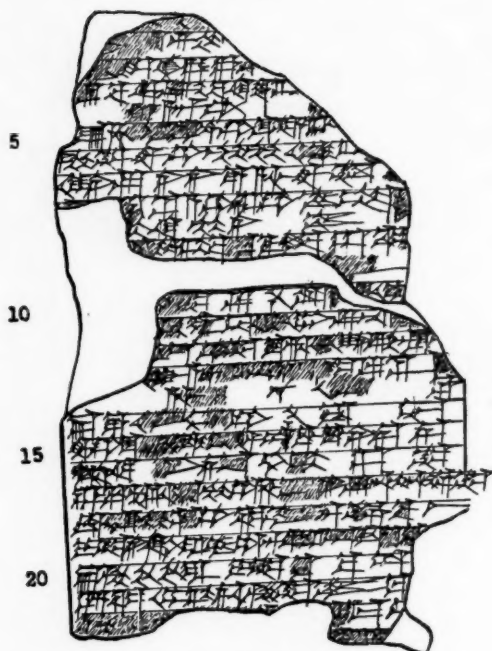
100

OBVERSE

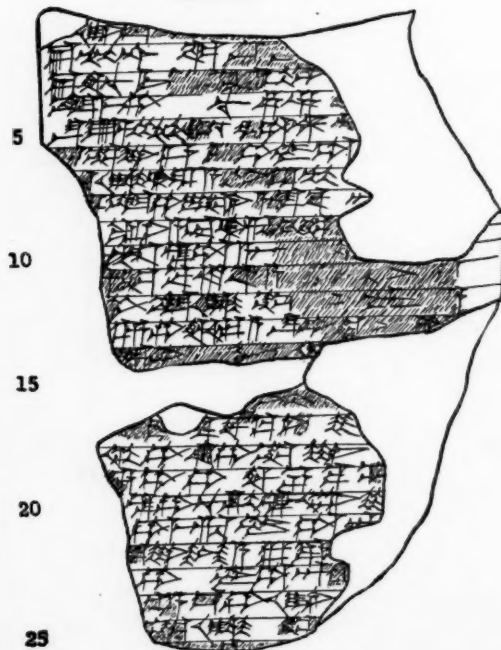

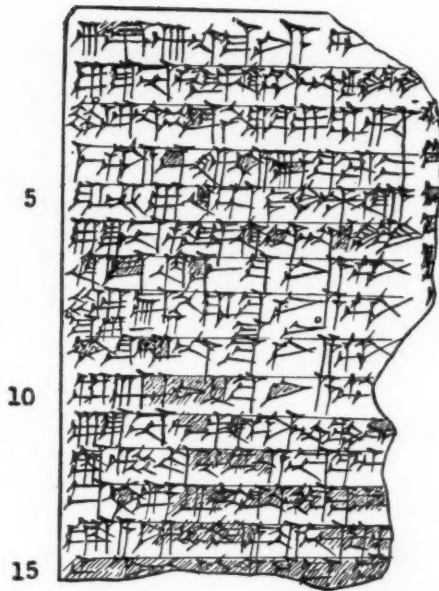
Reverse Destroyed

sic: Written Over Erasure
sic: Written Over Erasure

REVERSE

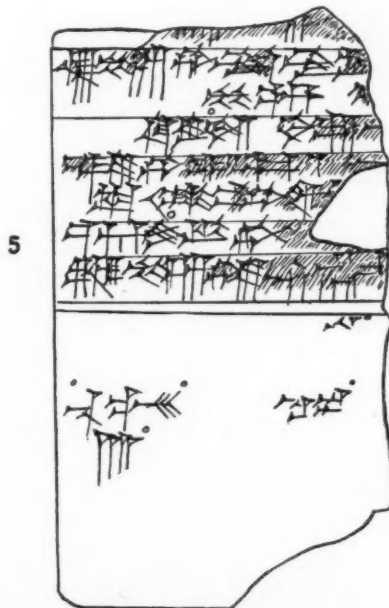

sic! Scribal Erasure

REVERSE

v

sic! Scribal Erasure

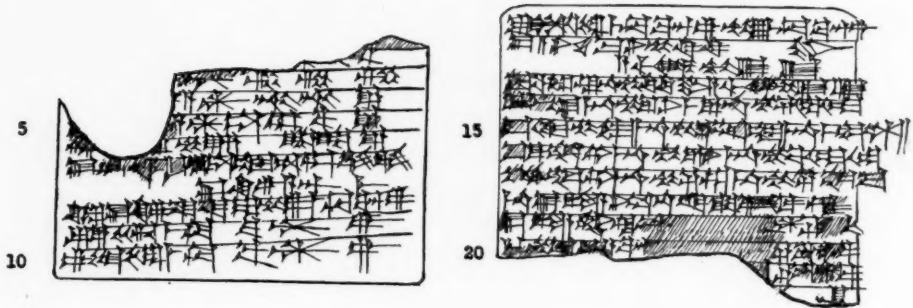
sic! Scribal Erasure

sic! Scribal Erasure

OVERSE

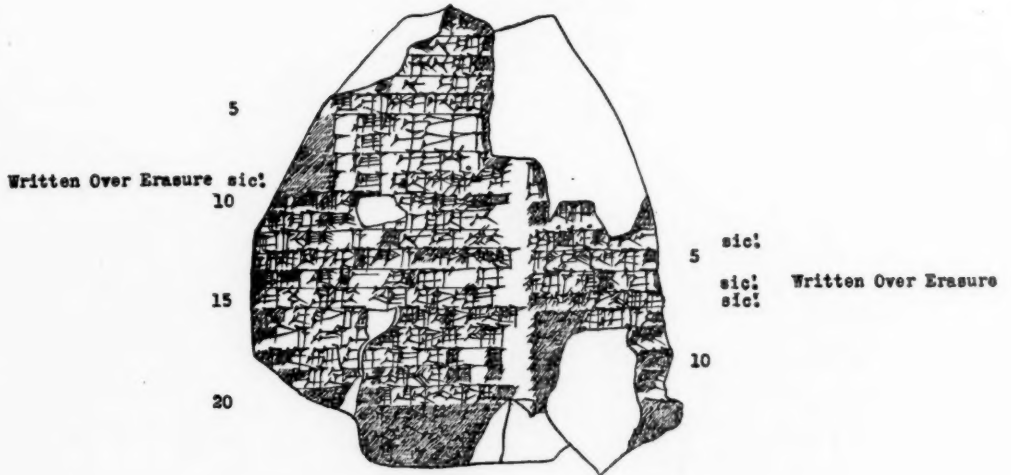
REVERSE

PLATE LXVI

Side v7

Side vit

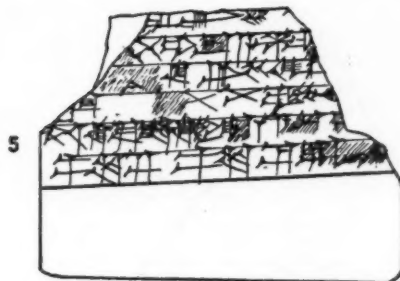
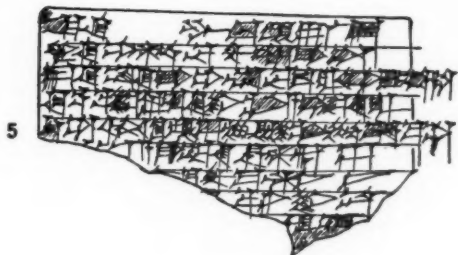

105

PLATE LXVII

OBVERSE

REVERSE

106

OBVERSE

REVERSE

col.i

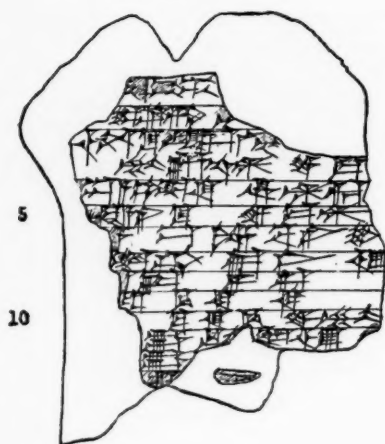
col.ii

col.iv

col.iii

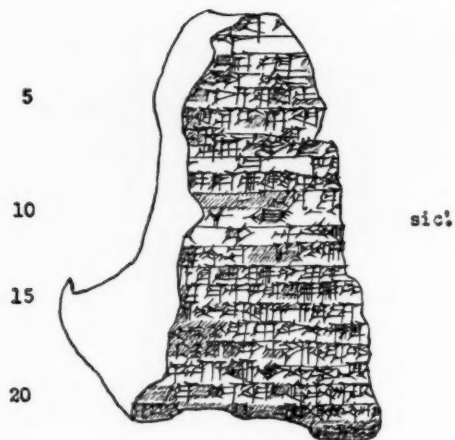

OBVERSE

107

REVERSE PLATE LXVIII

OBVERSE

108

REVERSE

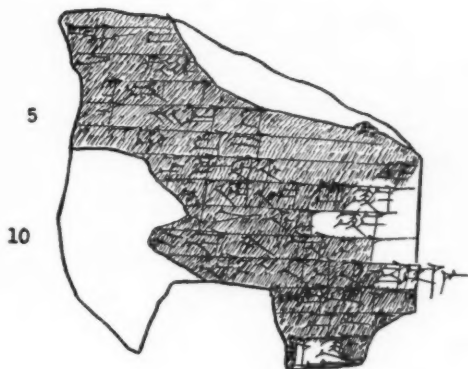

109

PLATE LXIX

OBVERSE

REVERSE

110

OBVERSE

REVERSE

OBVERSE

REVERSE

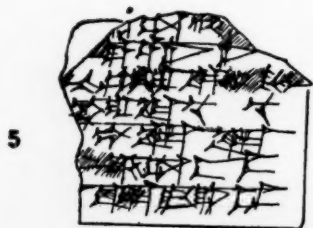

OBVERSE

Reverse Destroyed

OBVERSE

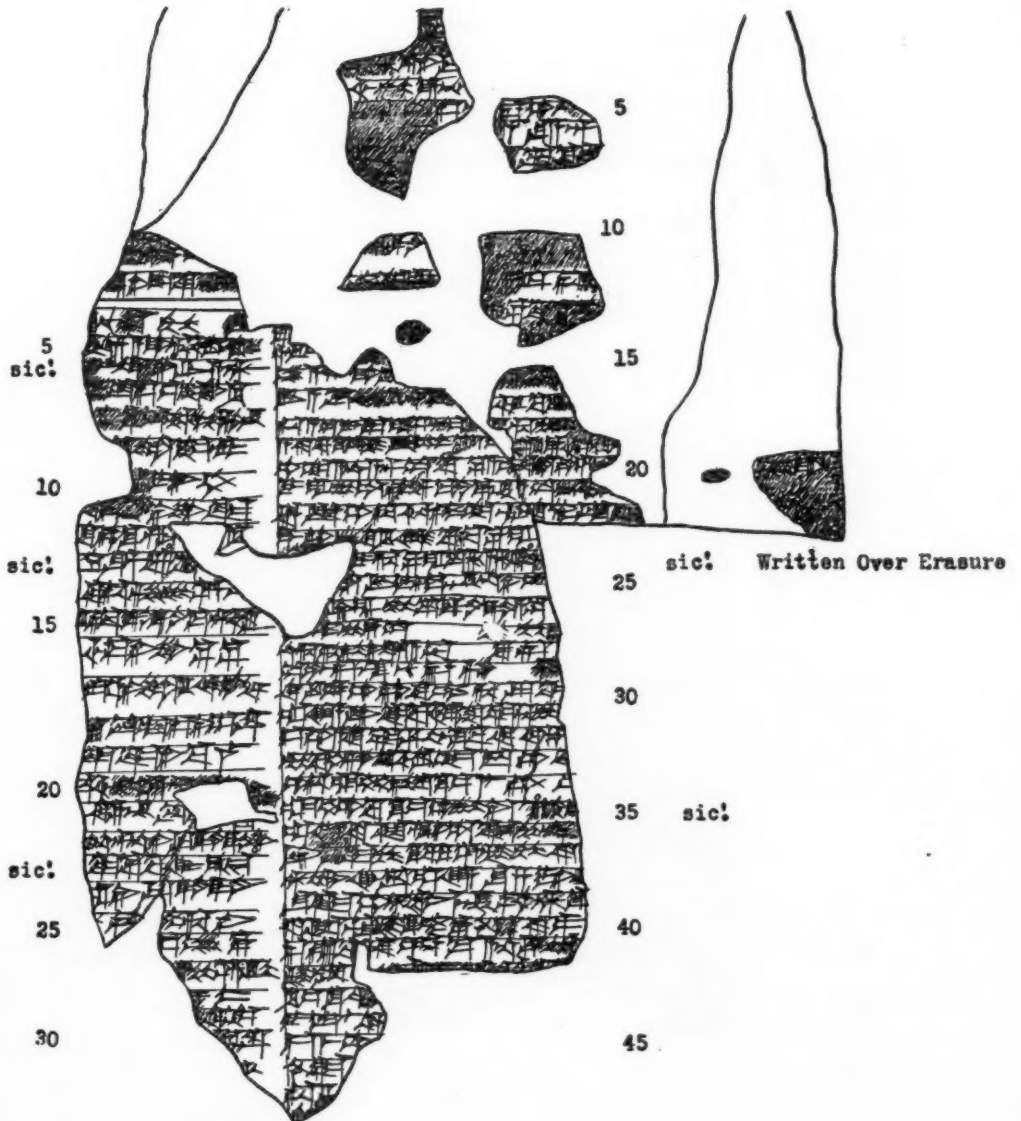
REVERSE

side a

side b

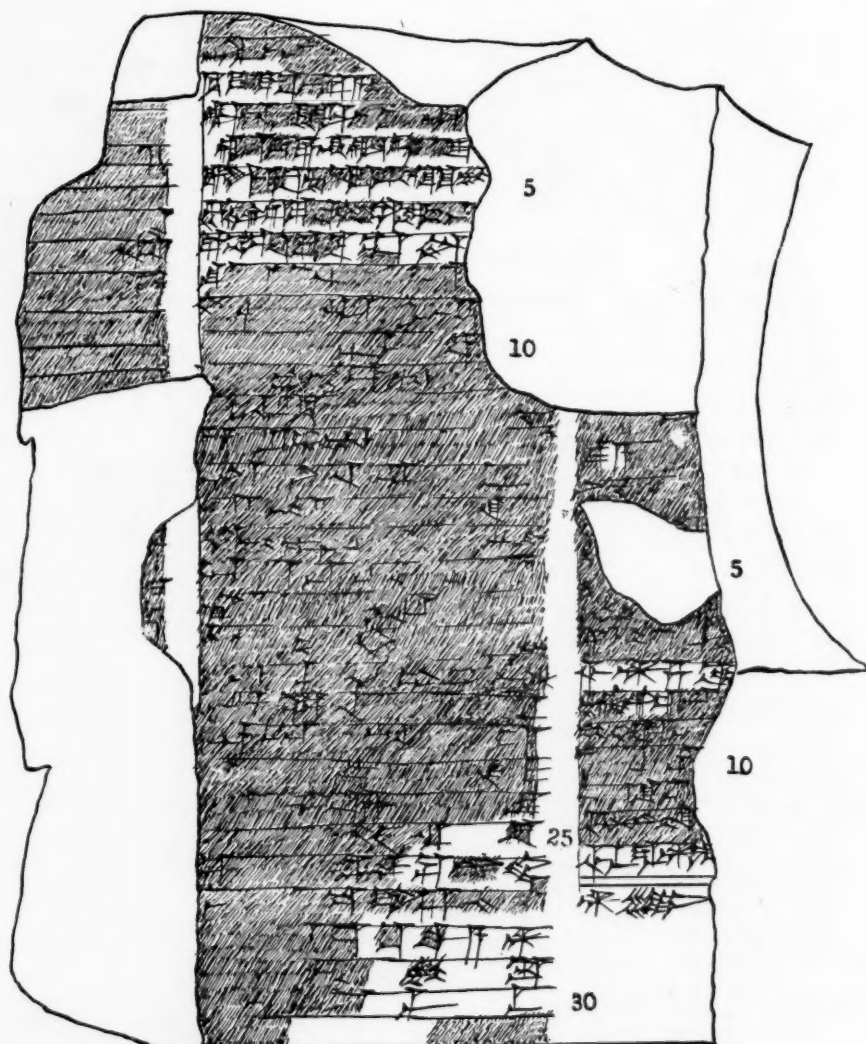
side c

side iv

side v

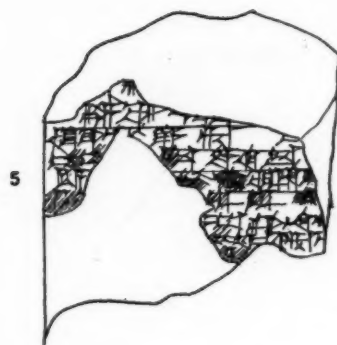
side vi

116
OBVERSE

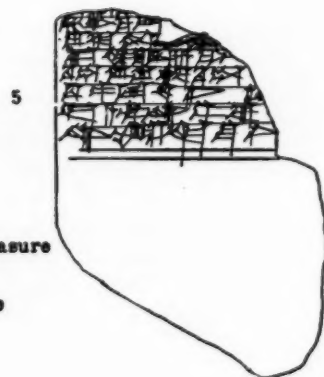
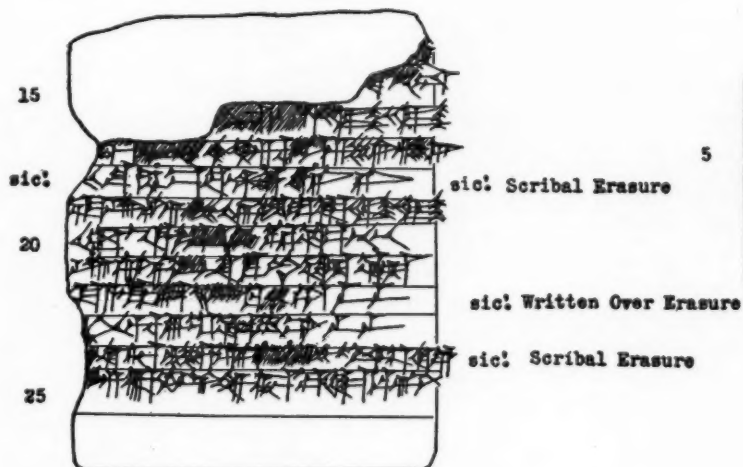
PLATE LXXIII

117
OBVERSE

REVERSE

REVERSE

col.i

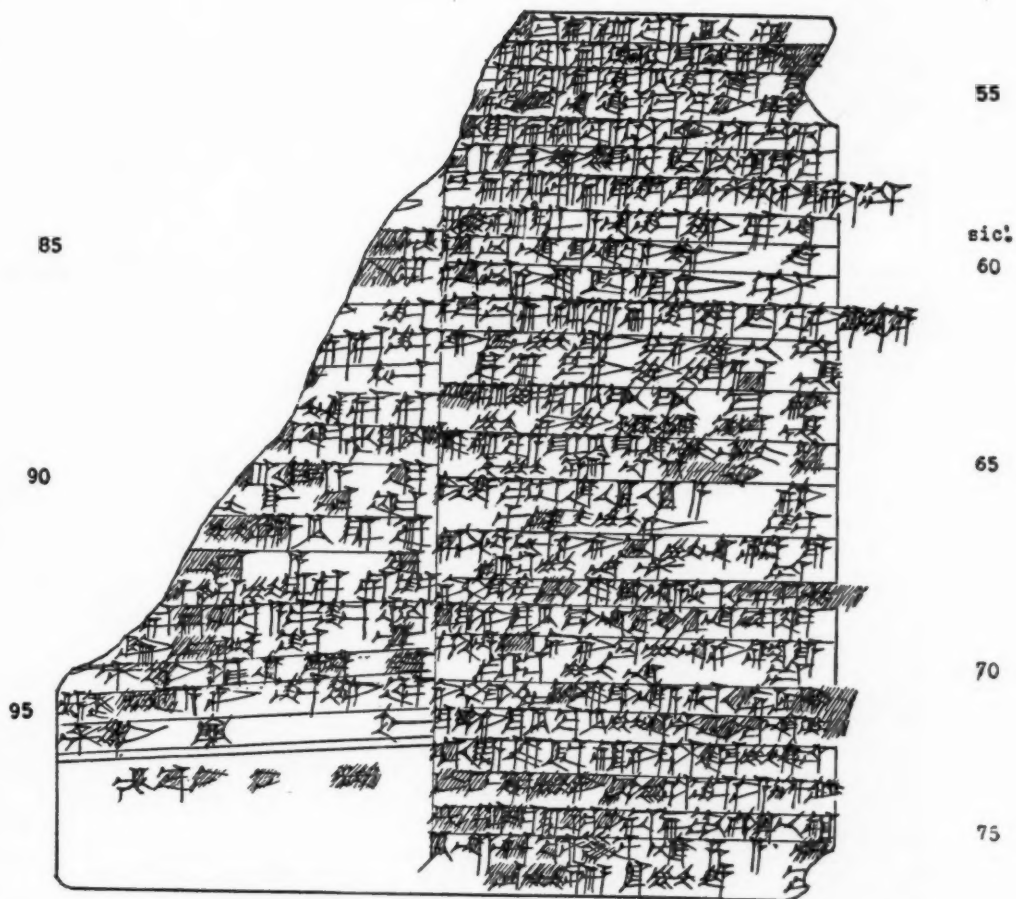
col.ii

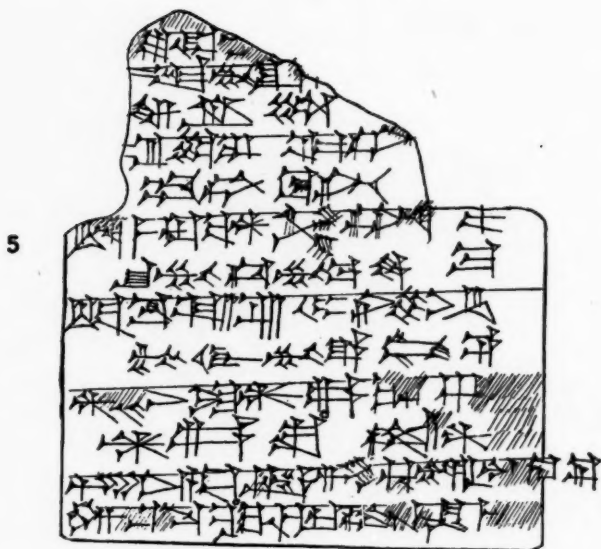

REVERSE

col. iv

col. iiii

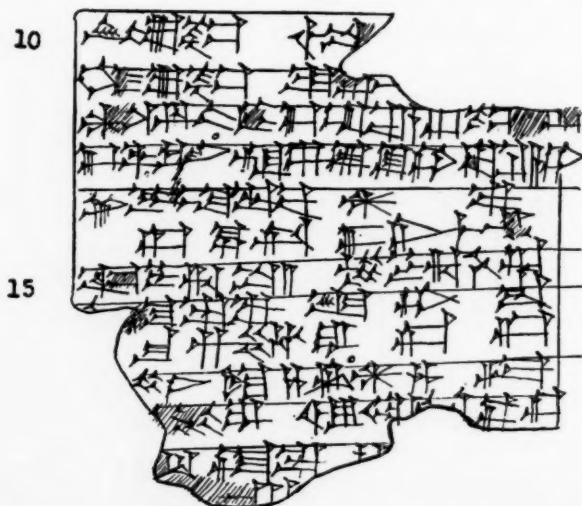

sic! Written Over Erasure

sic!

REVERSE

sic!

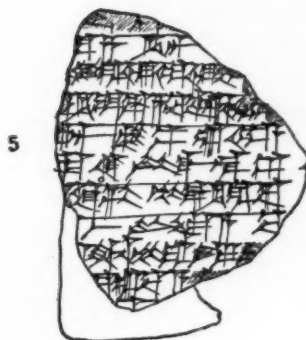
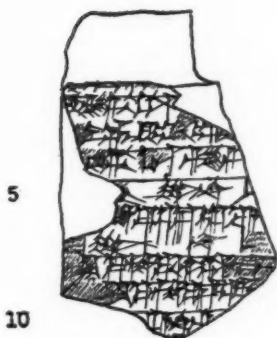
sic! Written Over Erasure

120

PLATE LXXVII

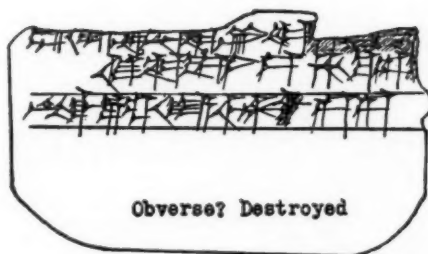
OBVERSE

REVERSE

121

Reverse?

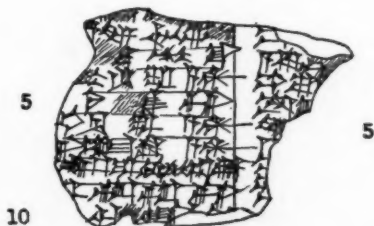

122

OBVERSE

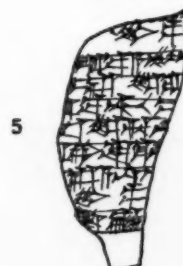
col.1

col.11

123

OBVERSE?

124

side a

side b

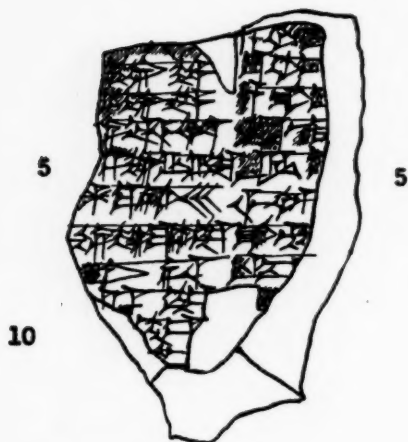

PLATE LXXVIII

125

OBVERSE?

sic!

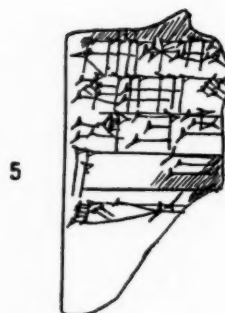
Reverse? Destroyed

126

OBVERSE

REVERSE

127

OBVERSE

REVERSE

col.i

col.ii

REVERSE

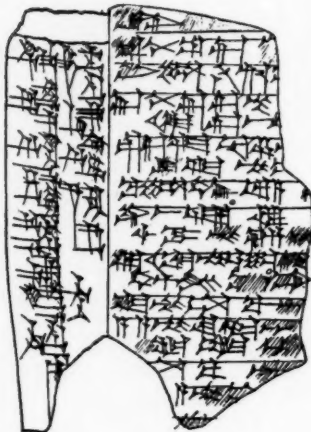
col.iv

col.iii

OBERSE

left edge

5

sic!

sic! Scribal Erasure

10

REVERSE

5

sic!

10

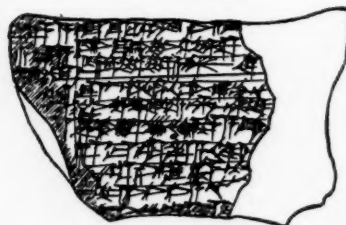
15

OBERSE

col.i

col.ii

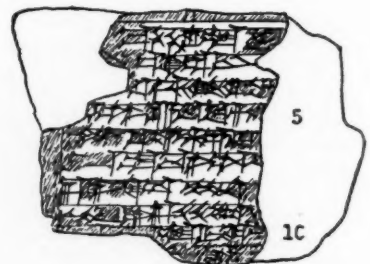
sic!

5

10

REVERSE

5

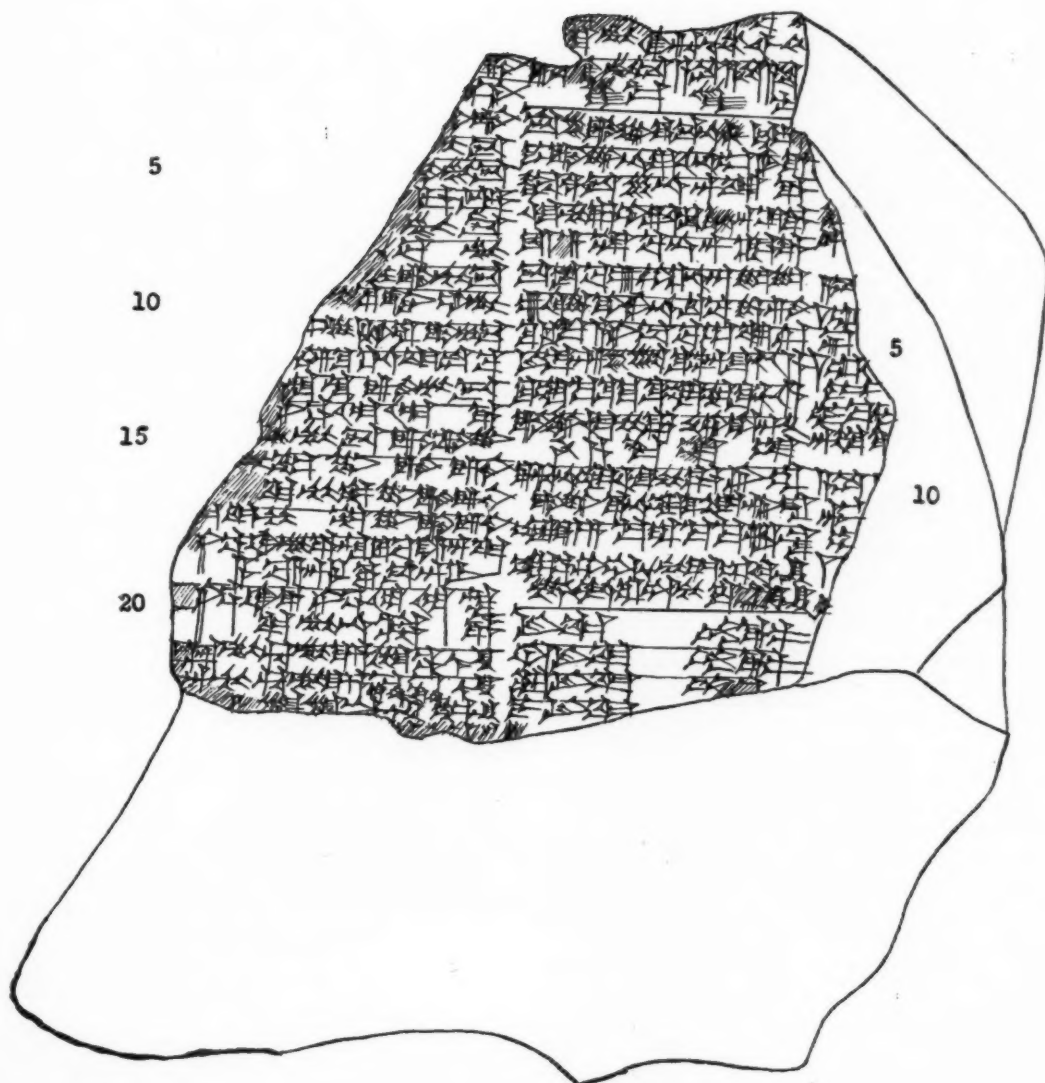
1c

OBVERSE

col. i

col. ii

col. iii

col.iii

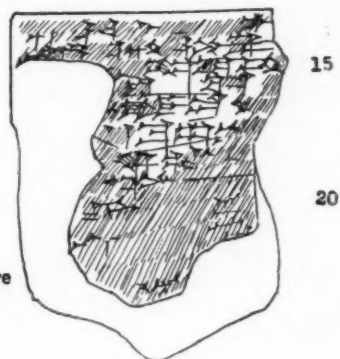
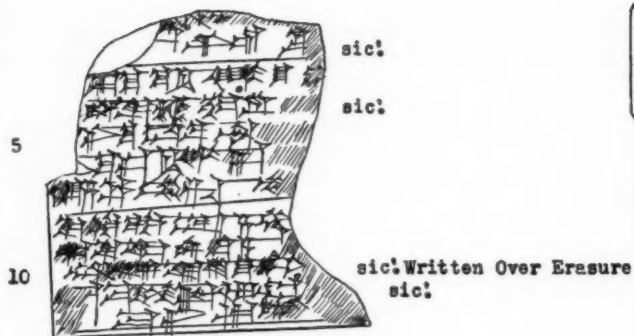
col.ii

col.i

OBERVERSE

REVERSE

133

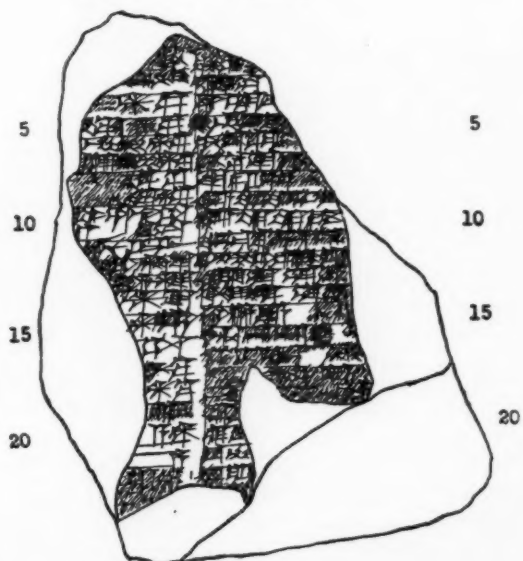
OBERVERSE?

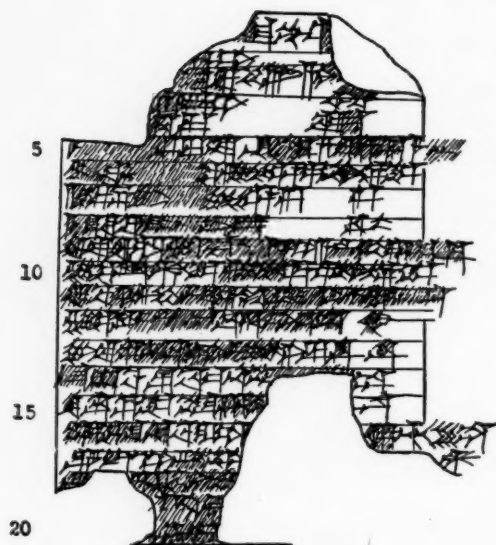
134

side a

side b

135
OBVERSE

REVERSE

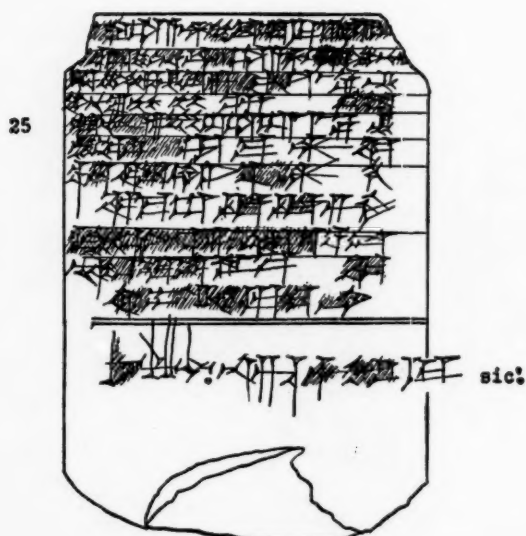
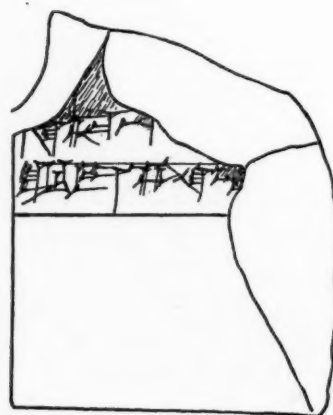

PLATE LXXXIV
136
OBVERSE

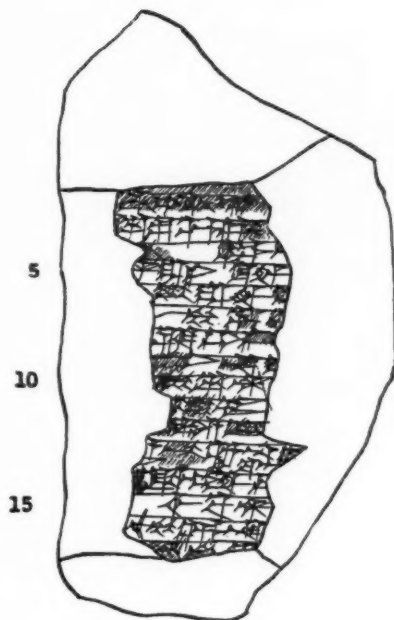

REVERSE

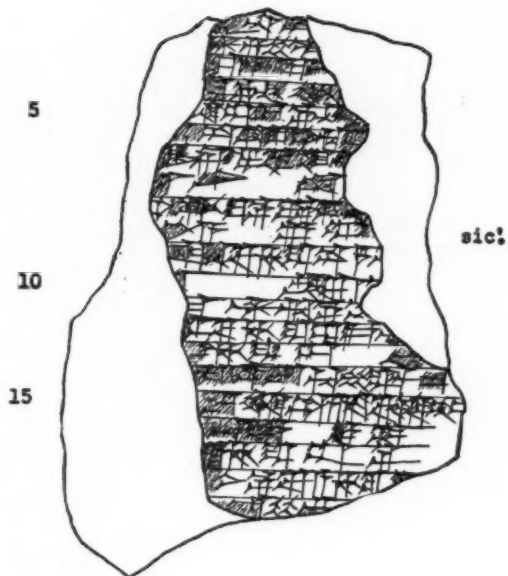

137

OBVERSE

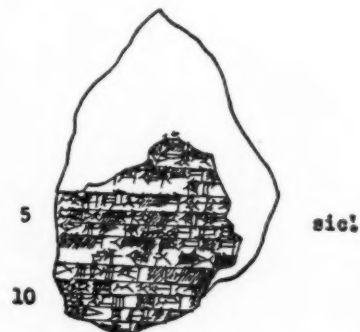

REVERSE PLATE LXXXV

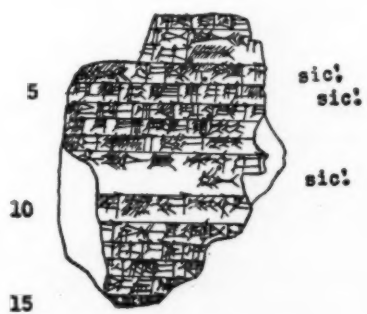

138

OBVERSE?

REVERSE?

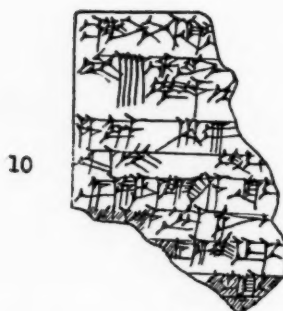

OBVERSE

REVERSE

sic!

140

OBVERSE

Reverse Destroyed

141

OBVERSE

REVERSE

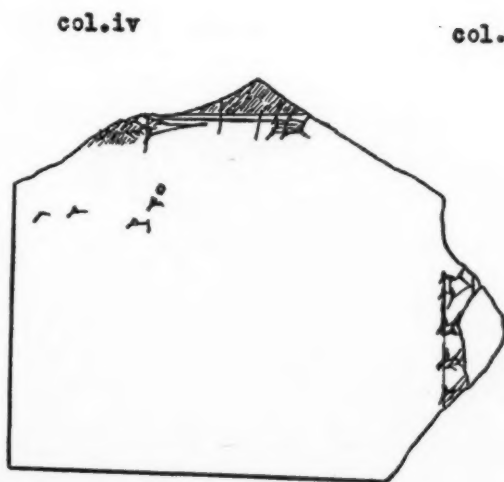

142
OBVERSE

PLATE LXXXVII

142
REVERSE

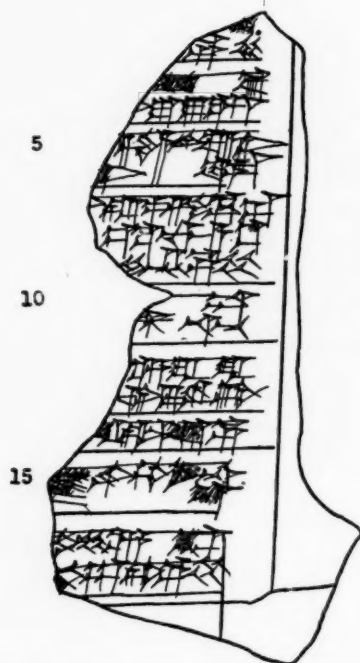

143
OBVERSE

Reverse Destroyed

144
OBVERSE?

Reverse? Destroyed

OBVERSE

col. i

col. ii

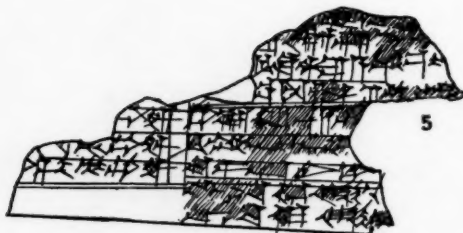
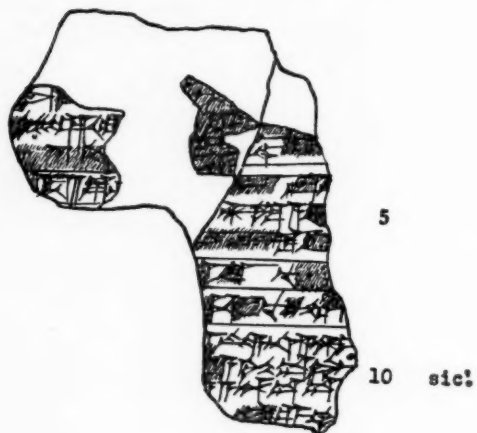

PLATE LXXXVIII

145

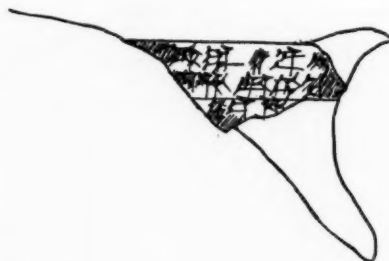
side a

side b

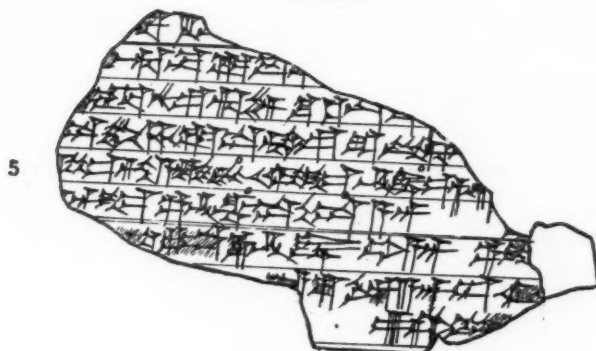
146

REVERSE

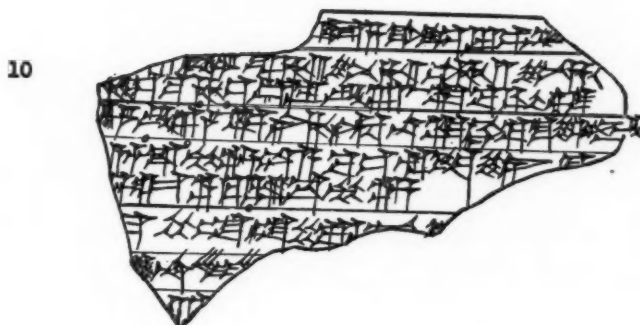
147
OBVERSE

PLATE LXXXIX

sic!
sic!

REVERSE

sic!
sic!
sic!

sic!

148
REVERSE

sic!
sic!

Obverse Destroyed

149
OBVERSE

PLATE XC

col.i

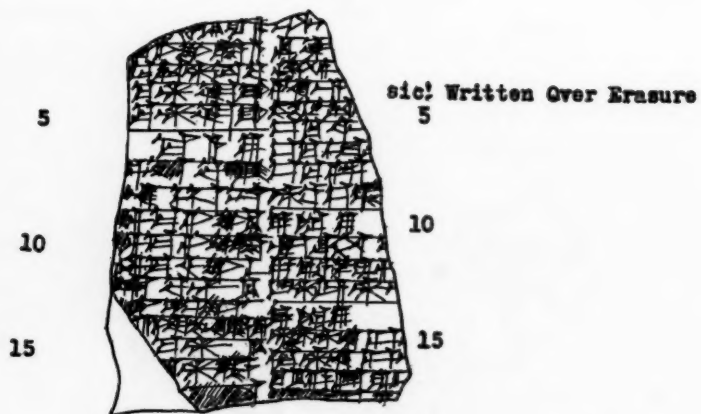
col.ii

150
OBVERSE

col.i

col.ii

Reverse Destroyed

149 REVERSE

col.111

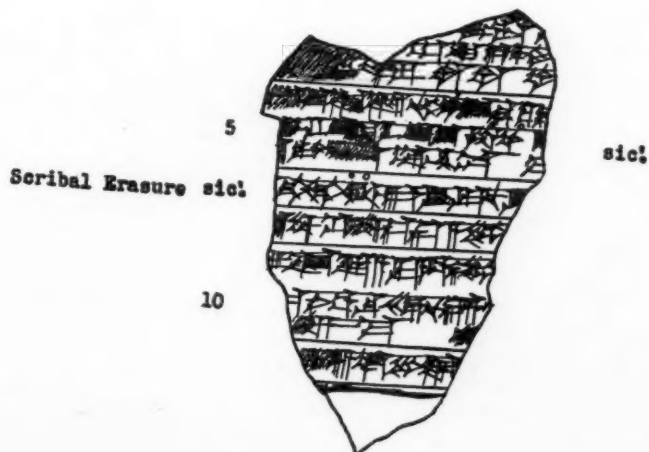
col.11

col.1

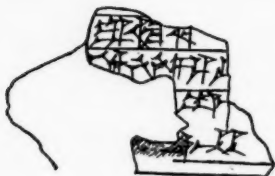
PLATE XCI

151

OBVERSE

152

REVERSE

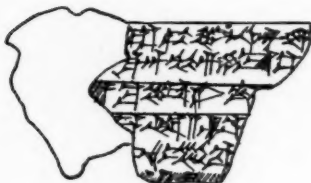
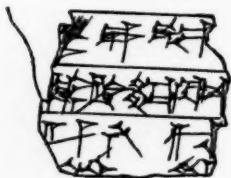

PLATE XCII

sic.
Written Over Erasure

153

OBVERSE

Reverse Destroyed

154

REVERSE?

Obverse? Destroyed

155

OBVERSE

Reverse Destroyed

156

OBVERSE?

Reverse? Destroyed

5

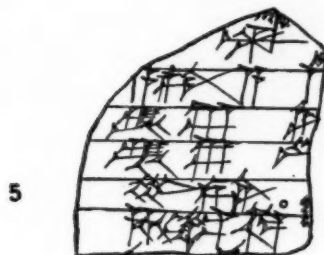
PLATE XCIII

157
OBVERSE

Reverse Destroyed

158
OBVERSE?

sic!

Reverse? Destroyed

OBVERSE

159

REVERSE

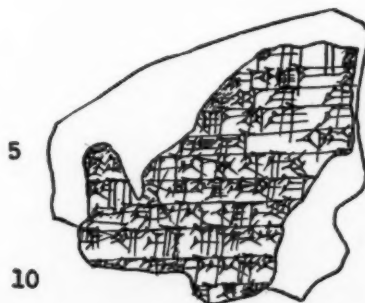

160
OBVERSE

Reverse Destroyed

161
OBVERSE?

Reverse? Destroyed

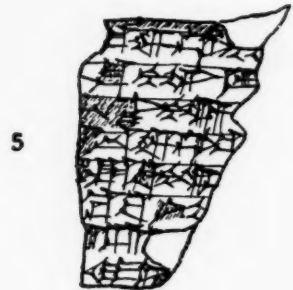
162
OBVERSE

Reverse Destroyed

PLATE XCIV

163

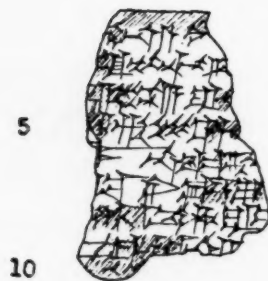

164
OBVERSE

Reverse Destroyed

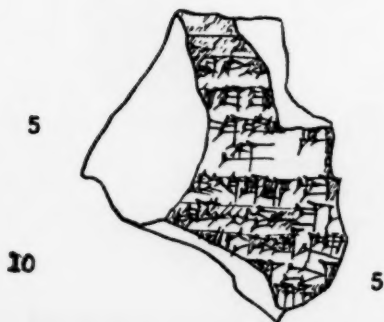
165
OBVERSE

Reverse Destroyed

166

side a side b

167
OBVERSE?

Reverse? Destroyed

